

Notitie bij Vervolgvoorstel Jaarstukken 2019

Provincie Gelderland

Bezoekadres: Markt 11, 6811 CG ARNHEM
Postadres: Postbus 9090, 6800 GX ARNHEM
Telefoon: (026) 359 91 11
Fax: (026) 359 94 80
E-mail: post@gelderland.nl
Website: www.Gelderland.nl

Inhoudsopgave

Inleiding.....	3
Accountantsverslag met reactie van ons college	3
Reactie op advies Rekeningcommissie.....	4
Schriftelijke vragen naar aanleiding van de Jaarstukken 2019	5
Vragen fractie FVD	5
Vragen fractie CDA	13
Vragen fractie GL	32
Vragen fractie PvdA	36
Vragen fractie D66	39
Vragen fractie CU	46
Vragen fractie PVV	48
Vragen fractie SP	52
Vragen fractie PvdD	66

Inleiding

Dit vervolgvoorstel behoort bij de Jaarstukken 2019. In dit vervolgvoorstel gaat ons college in op het ontvangen accountantsverslag. Tevens geven wij een reactie op het ontvangen advies, inzake de Jaarstukken 2019, van de Rekeningcommissie.

Accountantsverslag met reactie van ons college

Met tevredenheid heeft ons college er kennis van genomen dat de accountant PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. (PwC) een goedkeurende verklaring heeft afgegeven voor zowel de getrouwheid als de rechtmatigheid van onze Jaarstukken 2019.

In zijn verslag geeft de accountant veelal feitelijke constateringën weer. De constateringën zijn overwegend positief van aard en dat is ook ons ‘overall’ beeld van deze Jaarstukken; de financieel-technische verwerking is goed op orde en voldoet aan de vigerende wet- en regelgeving. We zijn tevreden om te lezen dat PwC constateert dat het proces tussen organisatie en accountant voorspoedig is verlopen. Als college onderstrepen wij die mening en zien we de samenwerking tussen de organisatie met onze accountant als zeer positief. Als voorbeeld willen wij hier aanhalen de dagelijkse veranderingen en onzekerheden waar we aan het eind van het proces mee geconfronteerd werden inzake de COVID-19 pandemie. Op het allerlaatste moment hebben wij hiervoor aanvullende teksten opgesteld en werkzaamheden voor uitgevoerd. Wij hebben kunnen constateren dat de samenwerking tussen accountant en organisatie op dat soort momenten goed werkt. We zijn dan naast een organisatie die haar jaarstukken gecontroleerd dient te krijgen door een onafhankelijke accountant ook sparringpartners en dat waarderen we enorm. Hieronder geven wij op een tweetal onderwerpen uit het accountantsverslag een reactie.

Incidentele baten en lasten

De accountant benoemt in het accountantsverslag specifiek de incidentele baten en lasten en de daarbij behorende toelichting in de jaarrekening. Vanaf 2019 gelden er regels die door commissie BBV (Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten) zijn opgesteld. De notitie geeft hierbij vrijheid over de invulling van de definitie van incidentele baten en lasten. De accountant merkt op dat wij afgelopen jaren veel posten als incidenteel hebben aangemerkt, bijvoorbeeld uitgaven die gedekt worden uit de reserve stamkapitaal en opbrengsten vermogensbeheer. Op basis van het BBV is het niet geheel duidelijk of deze posten ook als incidenteel aangemerkt kunnen worden. In deze jaarrekening zijn extra en aanvullende toelichtingen opgenomen waardoor de accountant kan instemmen met onze verwerking. De accountant adviseert ons om naast verdere afstemming met hen dit in 2020 te toetsen bij de toezichthouder (ministerie BZK) en de commissie BBV om duidelijk te krijgen of de huidige invulling ook de komende jaren past en toegepast mag worden.

Onze reactie:

De manier waarop wij uw Staten zowel in het verleden als ook in deze Jaarstukken informeren over de incidentele baten en lasten willen wij eerst nog een keer uitleggen. Als provincie Gelderland bekleden wij, vanuit ons eigen vermogen gezien, een unieke positie. Wij verkeren in de gelukkige omstandigheid dat in 2009 het toenmalige Nuon verkocht werd aan Vattenfall. Hierdoor is in onze vermogenspositie de reserve stamkapitaal gevormd. Vanuit deze reserve kunnen wij in vele beleidsvelden (extra) zaken op- en aanpakken. Omdat de besluiten die samenhangen met de mutatie in de reserve op den duur eindig zijn en omdat mutaties uit reserves volgens het BBV in principe incidenteel zijn kwalificeren wij de baten en lasten die hier mee samenhangen ook als incidenteel ook wanneer deze zich langer dan drie jaar voordoen. Tot de incidentele baten rekenen wij ook de dividend opbrengsten die wij met name van Alliander ontvangen. Het is voor ons geen vast gegeven dat wij dit jaarlijks ontvangen. Tevens staat niet vast hoe groot dit bedrag jaarlijks is. Wij willen met de opbrengsten dan ook geen structurele verplichtingen aangaan. Deze manier van omgaan met dit soort baten en lasten en de bijbehorende reservemutaties is bewust gekozen om uw Staten een goed beeld te geven van de unieke financiële huishouding van de provincie.

Wanneer wij enkel de nieuwe notitie van het BBV zouden volgen dan zou het overzicht van incidentele baten en lasten enkel posten laten zien die 3 jaar of korter worden uitgevoerd of eenmalig. Wat ons betreft sluit dit niet aan bij het juist en volledig administreren en informeren van uw Staten zoals wij dat voor ons zien. In deze Jaarstukken is dat, zoals de accountant schrijft, opgelost door eenmalig een aanvullende toelichting te maken voor die posten die 3 jaar of korter worden uitgevoerd of eenmalig zijn.

Voor de lange termijn (2020 en verder) willen wij dit jaar in overleg treden met de toezichthouder (ministerie van BKZ), de commissie BBV en onze accountant om ons standpunt hierin toe te lichten en te toetsen. Zodat duidelijk wordt of onze werkwijze past in de regelgeving zoals de commissie BBV die voorschrijft. Mocht dit niet zo zijn dan kan dit betekenen dat wij onze begroting in 2020 moeten aanpassen op hetgeen de commissie BBV bepaald heeft.

Cybersecurity vereist continue aandacht

De Rekeningcommissie geeft de accountant elk jaar speerpunten mee voor de controle. In 2019 was dat de opvolging van het rekenkameronderzoek inzake informatiebeveiliging. De accountant concludeert in zijn rapport dat op basis van het in 2018 uitgebrachte onderzoek van de rekenkamer diverse verbeteracties in gang zijn gezet of deels onderhanden zijn. Zo wordt het informatiebeveiligingsbeleid geactualiseerd, vindt een pilot workshop plaats om de 'digitale weerbaarheid' van medewerkers verder te vergroten en is de provincie bezig om op termijn toe te werken naar ISO27001 certificering op het gebied van informatiebeveiliging. Daarnaast laat de provincie periodiek kwetsbaarheidsscans uitvoeren op de IT-infrastructuur om kwetsbaarheden te signaleren. De accountant adviseert de gekozen lijn verder voort te zetten en de kritische aanbevelingen uit het rekenkamerrapport op te volgen.

Daarnaast adviseert de accountant, naar aanleiding van de eind 2019 geconstateerde kwetsbaarheid in de door ons gebruikte Citrix-omgeving, om tijdig aandacht te blijven geven aan patching (updaten) en beveiliging van (kritische) IT-onderdelen.

Onze reactie:

Wij onderschrijven de door de accountant gestelde adviezen, die in lijn zijn met onze doelstellingen. Het bereiken van certificeerbaarheid over de ISO norm 27001 in 2022 is een speerpunt, terwijl wij ondertussen aandacht blijven geven aan het up-to-date houden van alle onderdelen van onze ICT infrastructuur.

Reactie op advies Rekeningcommissie

Ons college heeft het advies van de Rekeningcommissie (hierna: commissie) ontvangen. Zoals gebruikelijk reageren wij daarop in het vervolgvoorstel bij de Jaarstukken. Door de huidige omstandigheden met betrekking tot COVID-19 is dit advies via de digitale weg tot stand gekomen en zonder overleg met onze accountant. Ondanks deze omstandigheden heeft de commissie een uitgebreid advies opgesteld. Wij waarderen dit zeer en willen de commissie daarom bedanken voor het ontvangen advies. In onze reactie op dit advies gaan we in op het wegvallen van de jaarlijkse Slotwijziging en de doorontwikkeling van de P&C cyclus.

Wegvallen slotwijziging

De commissie geeft in haar advies aan dat zij enige zorg had of afwijkingen tussen de realisatie en de bijgestelde Begroting tijdig zichtbaar zouden zijn na het wegvallen van de Slotwijziging. Gezien de beperkte afwijkingen in de Jaarstukken ten opzichte van de bijgestelde Begroting bleek deze zorg voor 2019 onterecht. Ons college ziet in het wegvallen van de Slotwijziging ook een risico op grotere afwijkingen in de Jaarstukken ten opzichte van de bijgestelde Begroting. Al enige jaren hebben wij aandacht voor het maken van (en sturen op) een realistische (bijgestelde) begroting. Uiteraard blijven we dit doen, ook in 2020. Hierbij willen we wel opmerken dat niet alle ontwikkelingen te voorspellen zijn, een goed voorbeeld hiervan zijn de huidige omstandigheden met betrekking tot COVID-19. Op dit moment verandert de realiteit snel, soms zelfs met de dag. Bij dergelijke grote nieuwe ontwikkelingen is het lastig om een goede voorspelling te maken. Naast de bijstelling van de Begroting in de Najaarsnota 2020 zullen wij uw Staten indien daar aanleiding toe is vanuit onze actieve informatieplicht, net zoals in 2019, middels een mededelingenbrief informeren over belangrijke ontwikkelingen die relevant zijn voor de Jaarstukken 2020. Zo nodig komen wij met aparte besluiten richting uw Staten.

Doorontwikkeling P&C cyclus

Wij lezen dat de commissie aandacht heeft voor de stappen die gezet zijn in de doorontwikkeling van de P&C cyclus. Hierbij is specifiek aandacht voor de opgenomen infographics. Wij zijn verheugd te lezen dat deze infographics voor de commissie bijdragen aan de informatiewaarde van de Jaarstukken. Ook geeft de commissie aan dat verdere doorontwikkeling wenselijk is. Ons college onderschrijft dit en ziet doorontwikkeling als een continu proces. In het advies besteedt de commissie specifiek aandacht aan het traject dat is gestart voor de verbetering van de huidige teksten, te beginnen bij de Begroting 2022. In verband met COVID-19 heeft dit traject enige vertraging opgelopen. Wij willen graag met de Rekeningcommissie in gesprek om de planning aan te passen in verband met de inmiddels ontstane vertraging en de ontwikkelingen ten aanzien van COVID-19 die veel aandacht en tijd vragen van uw Staten, ons college en de organisatie.

Schriftelijke vragen naar aanleiding van de Jaarstukken 2019

De rekeningcommissie doet in haar advies bij de Jaarstukken 2019 het voorstel om ter vervanging van de beeldvormende en oordeelsvormende Statenvergaderingen een schriftelijke vragenronde in te stellen. Dit alles uiteraard ingegeven door alle beperkingen met betrekking tot fysieke bijeenkomsten die er gelden omtrent het COVID-19 virus. De agendacommissie heeft op woensdag 22 april dit voorstel overgenomen. Deze vragenronde waarin zowel technische als beleidsinhoudelijke vragen gesteld konden worden liep van woensdag 22 april tot en met woensdag 29 april 2020. In het vervolgvoorstel bij de Jaarstukken 2019 beantwoorden wij die vragen die uiterlijk 29 april bij de Griffie zijn aangeleverd. Vragen die mogelijk vanaf 30 april binnen zijn gekomen kunnen wij niet meer meenemen in dit vervolgvoorstel. Deze vragen zullen wij binnen 6 weken na binnenkomst beantwoorden. Op het moment van behandeling door ons college van dit vervolgvoorstel zijn er nog geen vragen nagekomen. Van 9 fracties hebben wij in totaal 165 vragen ontvangen.

Vragen fractie FVD

Vraag 1

Blz. 25 Aan welke projecten binnen de Interreg-programma's hebben Gelderse partners gewerkt (in 2019)? Aan welke daarvan heeft de provincie meegewerkt (in 2019)?

Antwoord:

In bijgevoegde link vindt u een interactieve kaart met overzicht van de projecten per interreg programma met de deelnemende Gelderse partner: [link interregkaart](#). Interreg is te typeren als een Europese gebiedsopgave: er wordt subsidie beschikbaar gesteld voor Europese regio's die bestaan uit meerdere landen. Gelderland maakt deel uit van meerdere interregprogramma's.

Vraag 2

Blz. 25 Op basis van welke gegevens kan worden geconcludeerd dat de termijnen bij het subsidieproces beter worden gehaald?

Antwoord:

Voor de uitvoering van het Plattelandsontwikkelingsprogramma 2014-2020 (POP3) heeft de provincie een Prestatieovereenkomst afgesloten met de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO). De voortgang wordt periodiek gerapporteerd. Om het subsidieproces efficiënter te laten verlopen werken provincie en RVO intensief samen. In 2019 zijn de termijnen nog niet altijd gehaald. Naar verwachting worden de termijnen dit jaar (2020) wel gehaald. De ervaring van POP3 wordt meegenomen in de volgende programmaperiode (2021-2027).

Vraag 3

Blz. 31 Waarom zijn er fors lagere baten gerealiseerd bij de grondverkoop ten behoeve van het investeringskrediet Park Lingezen?

Antwoord:

Deze fors lagere baten worden veroorzaakt door de vertraging in de verkoop van de gronden.

De verkopen en de bijbehorende baten worden verwacht in 2020.

Vraag 4

Blz. 49 Waarom zijn er (in 2019) minder aanvragen geweest door gemeenten voor de regeling voor de energieloketten en de handhaving op bedrijven?

Antwoord:

De overgrote meerderheid van de gemeenten maakt gebruik van de Regeling Energieloketten, slechts 8 gemeenten hebben in 2019 geen aanvraag gedaan. Het ging in 2019 bij deze regeling om iets minder aanvragen vergeleken met het jaar ervoor, namelijk 4 minder. We hebben geen onderzoek gedaan naar de achterliggende redenen hiervan.

Er zijn door veel gemeenten (32) een aanvraag gedaan voor toezicht en handhaving, maar gemeenten staan vrij om zelf invulling te geven over hoe om te gaan met toezicht en handhaving van energieregels en daardoor zie dat bijvoorbeeld sommige gemeenten ervoor kiezen om niet in te zetten op toezicht en handhaving maar juist op energiebesparingsprojecten voor bedrijven en instellingen.

De regeling werkt daarnaast niet optimaal voor gemeenten en daarom passen we dit jaar nog de regeling aan, zodat het gemakkelijker wordt om deze subsidie aan te vragen en het daarnaast mogelijk wordt om voor een langere periode (3 jaar in plaats van 1 jaar nu) subsidie aan te vragen voor toezicht en handhaving van energieregelgeving.

Vraag 5

Blz. 55 Hoe verhoudt een klimaatbos zich tot een cultuurbos, een natuurbos en een oerbos?

Antwoord:

Er zijn geen vaste definities van de genoemde begrippen. Klimaatbos wordt aangelegd met het oogmerk om CO₂ vast te leggen. Tegelijkertijd kan het vele andere functies hebben, zoals natuur, recreatie landschap en dergelijk. Cultuurbos is over het algemeen een bos met een cultuurhistorische achtergrond, zoals bijvoorbeeld bij een landgoed of vanuit een hakhoutcultuur. Natuurbos kan duiden op bos met een belangrijke functie voor natuur of waarin natuurlijk processen een rol spelen en met oerbos bedoelt men vaak bos wat van oorsprong ergens groeit en nooit gekapt is. Klimaatbos is vrij nieuw en zal daardoor geen oerbos zijn; het zou een cultuurbos of natuurbos kunnen worden.

Vraag 6

Blz. 64 Op welke termijn hebben alle gesubsidieerde scholen hun groene schoolplein gerealiseerd?

Antwoord:

De scholen hebben twee jaar de tijd om hun groene schoolplein te realiseren, nadat zij een subsidiebeschikking hebben ontvangen. Mocht dat niet lukken, bijvoorbeeld doordat nu de voorbereiding is gestagneerd door de sluiting van scholen vanwege de COVID-19, dan kunnen zij daarvan op verzoek uitstel krijgen.

Vraag 7

Blz. 70 Hoe verhouden de gerealiseerde bezoekersaantallen bij Wings of Freedom, Herdenking Ginkelse Heide en Bridge to Liberation zich tot de ramingen?

Antwoord:

Wings of Freedom:	geraamd 30.000	gerealiseerd 20.000
Ginkelse Heide:	geraamd 60.000	gerealiseerd 90.000 (voor het eerst waren er fietsfiles)
Bridge to Liberation:	geraamd 20.000	gerealiseerd 22.000 (meer kunnen er niet bij)

Vraag 8

Blz. 76 Waarom zijn er (in 2019) meer aktes voor aankoop en functieverandering van grond gepasseerd dan voorzien?

Antwoord:

Wij werken aan verbetering van de biodiversiteit in Gelderland, conform afspraken met Rijk en Europa. Voor de realisering van het natuurbeleid – uiterlijk in 2027 – is aankoop van grond essentieel. Wij hebben ervoor gekozen om daarbij uit te gaan van marktconformiteit en de vrijwillige deelname van de grondeigenaar. In het afgelopen jaar hebben zich meer grondeigenaren daarvoor aangemeld dan vooraf ingeschat. Indien het aantal gepasseerde aktes in het betreffende jaar afwijkt van de inschatting die wij bij Najaarsnota hebben gemaakt, dan wordt dat gecorrigeerd bij de Jaarrekening.

Vraag 9

Blz. 76 Waarom zijn er (in 2019) meer herstelprojecten van start gegaan dan voorzien?

Antwoord:

Natuurherstelprojecten zijn belangrijk voor het herstellen van de biodiversiteit. Natuurherstel kan bijdragen aan een gezond leefklimaat en aan maatschappelijke en economische activiteiten die nu te maken hebben met de stikstofproblematiek. Bij de uitvoering van natuurinrichtings- en herstelprojecten is in 2019 vertraging ontstaan ten gevolge van de PAS-uitspraak en de op 15 juli 2019 vastgestelde normen voor hergebruik van poly- en perfluoralkylstoffen (PFAS) houdende grond. Daarom was de begroting voor natuurherstelprojecten bij de Najaarsnota 2019 naar beneden bijgesteld. Uiteindelijk bleek de uitvoering van natuurprojecten in 2019 toch iets voortvarender van start te zijn gegaan, dan voor de Najaarsnota 2019 was ingeschat.

Vraag 10

Blz. 77 Waarom duurt de vergunningverlening voor routenetwerken langer dan voorzien?

Antwoord:

In de tekst is niet gesteld dat de vergunningverlening langer duurt dan voorzien maar dat het grote aantal initiatieven een groot aantal werkzaamheden vraagt zoals vergunningverlening, het Veluwebreed (20 gemeenten) uniformeren van afspraken over aanleg, bewegwijzering, beheer en onderhoud en aansprakelijkheid met gemeenten en terreinbeheerders. Op deze vele initiatieven en de daarbij behorende werkzaamheden was het Routebureau Veluwe het afgelopen jaar niet voldoende toegerust (menskracht). Dit is ondertussen onderkent en wordt opgepakt door de partners van de gebiedsagenda Veluwe waardoor naar verwachting de inzet vanuit deze gebiedsagenda in 2020/2021 tot stand kan komen.

Vraag 11

Blz. 85 Per welke datum moeten de drie gestarte saneringen zijn gerealiseerd?

Antwoord:

Er is geen datum waarop de saneringen afgerond moeten zijn. De startdatum is bepalend, vervolgens is het afhankelijk van de betreffende sanering hoeveel tijd nodig is om die af te ronden. Dat verschilt per sanering.

Vraag 12

Blz. 95 Hoeveel aanvragen zijn er (in 2019) binnengekomen voor de subsidieregeling Sport & Innovatie?

Antwoord:

Er zijn in 2019 een zestal aanvragen ingediend, waarvan er twee gehonoreerd zijn. Een aanvraag is ingetrokken en drie zijn er afgewezen.

Vraag 13

Blz. 99 Waarom bepaalt landelijke wetgeving of het vervangen van asbestdaken urgent is?

Antwoord:

Asbest is schadelijk voor de gezondheid en daarom wordt door het kabinet een bronbeleid gevoerd, dat tot doel heeft verspreiding van asbestvezels naar de leefomgeving zoveel mogelijk te beperken. Het algemene verbod in 1993 en later de aanpak van asbestwegen hebben in het verleden geleid tot een belangrijke vermindering van asbestvezels in de lucht. Er resteert nog circa 80 miljoen m² asbesthoudende dakbedekking (hierna: asbestdaken) in Nederland, waarvan de meeste daken aanzienlijk ouder zijn dan 30 jaar. Deze daken zijn daarmee aan het eind van hun technische levensduur en zullen steeds verder verweren. Soms worden de premies voor verzekeringen verhoogd, of wordt de dekking van vervolgschade beperkt. Een grote opgave van asbestdaken is te vinden in het (agrarisch) buitengebied

Nu de grondslag in de wet voor een asbestdakenverbod door de Eerste Kamer op 4 juni 2019 is afgewezen en het verbod niet meer wordt ingesteld, is een belangrijk instrument en daarmee de urgentie voor het snel verwijderen van asbestdaken van tafel. De opgave blijft echter bestaan. Want in Gelderland is er nog steeds sprake van zo'n 19 miljoen m² asbestdaken waarvan het merendeel op agrarische gebouwen.

Vraag 14

Blz. 112 Per welke datum zijn de (in 2019) geplaatste biobased bermplanken, hectometerborden en fietsbewijzeringen aan vervanging toe dan wel afgeschreven?

Antwoord:

De in 2019 geplaatste biobased bermplanken, hectometerborden en fietsbewegwijzering maakten onderdeel uit van een pilot. De levensduur van deze wegelementen is circa 10 jaar. Bij vervanging kunnen de materialen volledig worden hergebruikt.

Vraag 15

Blz. 113 Wat is de maximale actieradius die (in 2019) is gevonden bij de elektrische alternatieven voor de dieselbusjes die de provincie gebruikt voor het beheer en onderhoud van de wegen? Wat is de minimale actieradius die nodig is?

Antwoord:

De maximale actieradius die is gevonden bij de elektrische alternatieven is 200 km (leeg) en 150 km (geladen). De minimale actieradius is verschillend per route en varieert tussen de 100 en 400 kilometer, met een gemiddelde van 150 kilometer per trip.

Vraag 16

Blz. 114 Waarom is het duurzaam verwarmde deel van het fietspad N225 veel duurder dan voorzien?

Antwoord:

In de planfase van dit project is gebleken dat het onderdeel verwarmingselementen in de raming ontbrak en dat er andere (duurdere) materialen t.b.v. de fietspadverwarming gekozen moesten worden.

Vervolgens is er een nieuwe raming gemaakt en de conclusie was dat de kosten € 1,6 miljoen hoger zouden uitvallen.

Vraag 17

Blz. 118 Hoe heeft de provincie de programma's Briskr en TopFit ondersteund?

Antwoord:

Wij hebben beide programma's financieel ondersteund. Voor Briskr hebben we in de periode 2019-2020 een opdracht verleend aan OostNL van in totaal € 700.000. Dit programma richt zich op het verdienvermogen en de innovatiekracht van startups en MKB-bedrijven in de gezondheidszorg, medische technologie en semi-conductors. Briskr kent een netwerkvorm waarin bijvoorbeeld partijen als OostNL, NovioTechCampus, HealthValley, OnePlanet en Holland Semiconductors samen acquisitie plegen voor het cluster en bedrijven helpen met het vinden van financiers, leveranciers, klanten of onderzoekslaboratoria. Het programma zorgt ervoor dat medische en high tech bedrijven vaker, sneller en effectiever hun weg weten te vinden van productidee naar markt, patiënt en gebruiker.

Aan Topfit hebben we, net als de provincie Overijssel, een bijdrage geleverd van € 100.000. Binnen het strategische programma TopFit wordt medisch technologische, voedings- en gedragskundige kennis gebundeld. Het programma brengt wetenschappelijke partners met een voor Nederland unieke kennisbundeling bij elkaar en verbindt dit met grootschalige cliëntplatformen en consortia van innovatieve bedrijven. Met de middelen is o.a. de programma-organisatie ondersteund, is het programma 'Diabetes on return' ontwikkeld en is er een begin gemaakt met het programma 'Healthy Brain and cardiovascular diseases'. Ook zijn er resultaten geboekt met het Citizenlab Oost in Twente waar Gelderse bedrijven bij betrokken zijn geweest.

Vraag 18

Blz. 121 Waarom zijn de gerealiseerde lasten van de Gebiedsagenda Arnhem - Nijmegen hoger dan begroot?

Antwoord:

Voor de gebiedsagenda Arnhem Nijmegen was er een onderbesteding van € 106.317 voor de icoonprogramma's 'ruimte voor werk, kennis en innovatie in Health en Energy' en 'slimme duurzaamheid'.

Voor het icoonprogramma 'bruisende binnensteden' is er een overbesteding van € 200.000 door een verstrekte subsidie voor het herstel van de historische aansluiting Burchtstraat – Valkhofpark.

Dit bedrag staat begroot voor de jaren 2020 en 2021. Met de najaarsnota 2020 worden deze bedragen in meerjarig kader gecorrigeerd.

Vraag 19

Blz. 123 Waarom werd (in 2019) het aantal inzeturen voor Breng Flex, tegen de verwachting in, niet gedaald? Was dit een aanleiding en/of een gevolg van het besluit om te stoppen met dit project?

Antwoord:

Dat het aantal inzeturen niet werd gehaald, heeft meerdere oorzaken. Belangrijkste is dat Breng Flex per begin december gestopt. Er zijn in december 2019 dus geen inzeturen meer geweest. Daarnaast nam de vraag naar Breng Flex vervoer minder toe dan verwacht en werden de beschikbare voertuigen (iets) efficiënter ingezet. Hierdoor hoefden er minder uren gereden te worden dan gepland.

Vraag 20

Blz. 124 Waarom is de aanbesteding van het project Talking Traffic I-VRI vertraagd?

Antwoord:

De aanbesteding vindt plaats in het kader van het landelijk programma Talking Traffic en de daarmee innovatie in verkeersmanagement. In dat kader waren we aangewezen op 2 bedrijven, Siemens en KHVT, voor de realisatie van de iVRI (intelligente verkeersregelininstallatie) en samenhangende innovatie in verkeersmanagement op de Pleij en in de gemeente Arnhem, Rheden en bij Rijkswaterstaat. Beide bedrijven dienden hun producten, hardwaren en software, op elkaar af te stemmen en met elkaar te integreren. De aanbesteding is daarbij vertraagd omdat de betreffende marktpartijen niet in staat bleken om adequate hardware en software oplossingen aan te bieden. Betreffende bedrijven hebben uiteindelijk de aanbesteding niet gestand gedaan. Vervolgens is de aanbesteding opnieuw bij andere bedrijven uitgevraagd en dat heeft geleid tot een gunning aan het bedrijf Dynniq. Samen met Dynniq is vanaf het najaar de implementatie ter hand genomen.

Vraag 21

Blz. 130 Waarom is de geldlening die is verstrekt aan gemeente Overbetuwe inzake Elst Centraal kwijtgescholden?

Antwoord:

Het project 'Elst Centraal' was één van de projecten binnen de Robuuste Investeringsimpuls (RII, 2014-2015). De middelen die binnen de RII aan dit project zijn verstrekt waren onderdeel van een totale grondexploitatie. Afgesproken was met de gemeente om na afronding van het totale project de grondexploitatie

op te maken. Mocht blijken dat hier een 'plus' zou ontstaan dan zou het bedrag (deels) worden terugbetaald. Als deze plus er niet zou zijn werd de lening omgezet in een subsidie. Hiermee zou de plicht tot terugbetaling komen te vervallen.

Deze werkwijze is in de subsidiebeschikking uit 2014 en later ook bij de vaststelling in 2016 vastgelegd. In 2019 is, na afronding van de totale grondexploitatie, gebleken dat er een tekort was. Hiermee is de lening omgezet in een subsidie en is de terugbetalingsplicht komen te vervallen.

Vraag 22

Blz. 145 Wanneer ontvangt PS de gegevens over 2019 van de indicator 'Percentage waterlichamen met een goede ecologische kwaliteit'?

Antwoord:

Provinciale Staten ontvangen de gegevens over 2019 in het voorjaar 2021. Ze worden opgenomen in de Jaarstukken 2020.

Vraag 23

Blz. 159 Waarom neemt het percentage Gelderse huishoudens dat tevreden is over de woning, in de afgelopen tien aanzienlijk af?

Antwoord:

86% van de huishoudens is tevreden tot zeer tevreden, onderverdeeld naar huurders en kopers is dat respectievelijk 73% en 94%. Dit zijn hoge percentages. Wanneer we inzoomen op deze groepen dan zien we dat de tevredenheid over de buitenruimte iets is afgenomen, vooral voor bewoners van appartementen en jongeren. Ook is de tevredenheid over de staat van het onderhoud van de woning iets afgenomen. Verder vinden ouderen hun woning relatief vaak wat te groot en jongeren relatief vaak wat te klein.

Vraag 24

Blz. 172 Waarom meent de Provincie dat bij beëindiging van de boekjaarsubsidie de onbestede subsidiegelden ingevorderd moeten worden?

Antwoord:

Ontvangers van een boekjaarsubsidie mogen jaarlijks onbestede subsidiegelden reserveren en meenemen naar het volgende jaar. Deze zogenaamde egaliseriereserve is enkel bedoeld om de verschillen in de doorlooptijd en daarmee de kosten van de jaarlijkse gesubsidieerde activiteiten te kunnen dekken (egaliseren). Besloten werd om de activiteiten niet langer te subsidiëren en de boekjaarsubsidie te beëindigen, omdat taken binnen het sociale domein werden overgeheveld naar gemeenten. Hiermee vervalt het doel van deze reserve en gaan wij over tot terugvordering.

Vraag 25

Blz. 176 Welke aanvullende middelen worden er ingezet wanneer er, statistisch gezien eens in de tien jaar, onvoldoende middelen beschikbaar zijn binnen de weerstandscapaciteit?

Antwoord:

Wij interpretern uw vraag als volgt: Welke middelen worden ingezet als de beschikbare weerstandscapaciteit op enig moment onvoldoende is?

Als de beschikbare weerstandscapaciteit op enig moment onvoldoende is dan zullen we de volgende mogelijkheden onderzoeken en aan uw Staten voorleggen.

1. Inzet van andere bestemmingsreserves (Stamkapitaal);

2. Reguliere uitgaven verlagen;
3. Verhogen inkomsten (Opcenten motorrijtuigenbelasting).

Vraag 26

Blz. 181 Waarom is het percentage provinciale wegen met het kwaliteitsniveau 'slecht' gestegen (in 2019)?

Antwoord:

Er is geen sprake van een structurele stijging van het niveau 'slecht'. De gepresenteerde kwaliteitscijfers zijn het resultaat van een statistische analyse van monitoringsgegevens. Jaarlijks wordt van ongeveer de helft van het areaal van de provinciale wegen de kwaliteit geïnvventariseerd. In het daar op volgende jaar wordt de andere helft geïnvventariseerd. Als gevolg van deze monitoringsbenadering en de kostenefficiënte werkwijze kunnen er kleine fluctuaties ontstaan in de kwaliteit. In de afgelopen jaren heeft het afgeronde percentage "slecht" steeds geschommeld tussen 5 en 6 % en valt daarmee binnen de vastgestelde bandbreedte van 4 tot 7 % in de Nota Infrastructurele Kapitaalgoederen van de provincie Gelderland.

Vraag 27

Blz. 182 Welke risico's brengt het onvoorziene uitstel van het onderhoud van 51 km rijbaan, van 71 kunstwerken en van 7 verkeersregelininstallaties met zich mee?

Antwoord:

Het groot onderhoud wordt zoveel mogelijk via de integrale trajectaanpak van onze provinciale wegen gecombineerd met andere wegwerkzaamheden uitgevoerd. Wanneer uitstel van geplande wegwerkzaamheden onvermijdelijk lijkt te zijn, wordt altijd bezien welke risico's dit met zich meebrengt voor de verkeersveiligheid en constructieve aspecten. Mocht het zo zijn dat op onderdelen het uitstel te risicovol is, dan worden de noodzakelijke werkzaamheden volgens planning uitgevoerd.

Voor het genoemde uitstel van het onderhoud is deze afweging gemaakt en zijn naar verwachting de risico's voor de weggebruiker en constructieve aspecten verwaarloosbaar, mits realisatie niet nog langer op zich laat wachten.

Vraag 28

Blz. 185 Wie oefent toezicht uit op de lening(en) verstrekt aan decentrale medeoverheden?

Antwoord:

Het overzicht leningen u/g in de paragraaf financiering betreft leningen aan diverse partijen uitgegeven uit hoofde van de publieke taak van de provincie. Leningen aan andere decentrale overheden buiten de provincie Gelderland zijn toegestaan conform de Wet Fido en vallen onder vermogensbeheer. Voor het vermogensbeheer is er namens GS een Klankbordgroep, waarin onder andere dergelijke leningen aan de orde worden gesteld.

De leningen aan andere overheden worden gecontroleerd door de externe accountant van de provincie, bovendien worden deze gegevens middels de Jaarrekening verstrekt aan het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en aan het CBS gemeld.

Vragen fractie CDA

Vraag 1

Gemeenten:

Bij uitvoering van provinciale ambities vormen de gemeenten een belangrijke en onmisbare partner. U schrijft dat de financiële positie van gemeenten zodanig onder druk is komen te staan, dat daardoor indirect ook de partnerrol zwaar onder druk is komen te staan.

- Hoe schat u de perspectieven voor de korte termijn in?
- Hoeveel gezamenlijke trajecten staan onder druk wegens gebrek aan gemeentefinanciën?
- Wat houdt maatwerktrajecten nu precies in als we het hebben over co-financiering?
- Komt hiervoor een soort van toetsingskader?
- Is uitvoering zonder co-financiering eventueel ook in beeld?

Antwoord:

Waar de meerjarige begrotingen van de meeste gemeenten nog een redelijk beeld gaven, komen nu de eerste signalen binnen dat meerdere gemeenten hun jaarrekening sluiten met tekorten. De volle omvang is nu nog niet helder. De gemeenten hebben in de Covid-19 omstandigheden de ruimte gekregen van BZK om op verzoek hun jaarrekening later te mogen indienen.

Op de korte termijn is er zorg. En die neemt met Covid-19 toe. De uitvoeringskosten voor uitkeringen neemt toe, de gemeenten voeren de ondersteuningsregelingen van het rijk deels uit. Daarnaast lopen de inkomsten terug bijvoorbeeld Parkeergelden, en staan diverse voorzieningen binnen gemeenten financieel onder druk door de lock down.

De grootste zorg die de gemeenten zelf hebben is de onzekerheid naar de toekomst door de aanstaande herverdeling van het Gemeentefonds.

Binnen gezamenlijk geformuleerde ambities en/of agenda's wordt gezocht naar passend partnerschap. Dat hoeft niet altijd geld te zijn maar kan ook zijn de inzet van menskracht. Tot voor Covid-19 stonden er geen trajecten onder druk. De komende weken en maanden zal duidelijk worden of dat in de actuele context nog steeds het geval is.

Op 14 april is de Statenbrief Vitaal openbaar Bestuur naar uw Staten gezonden (PS2020-244) hierin zijn de afwegingsprincipes opgenomen om invulling te geven aan het maatwerk. In de bijlage van die Statenbrief zijn voorbeelden opgenomen hoe maatwerk en passend partnerschap kan worden ingevuld.

Vraag 2

Rente onder druk:

Renterendement is gedaald naar 1,84% (75 miljoen per jaar) Dividend vanuit de Deelnemingen (67 miljoen) zorgen ervoor dat alsnog 2,77% rendement is gehaald.

- Hoe ziet de trend voor de eerstkomende 10-15 jaar eruit?
- Nu in 2020 de COVID-crisis is opgetreden, is dit van invloed op uw overige voorgenomen beslissingen m.b.t. het uitlenen van Gelders Geld om zo meer rendement te krijgen? Zo ja in welk opzicht?, zo nee, waarom niet?

Antwoord:

Het belegd vermogen uit vermogensbeheer van € 2.724 miljoen (Stamkapitaal) zorgt in 2019 voor rente-inkomsten van € 75,36 miljoen en een rendement van 2,77%.

Middelen die in de Begroting beschikbaar zijn gesteld voor bijvoorbeeld projecten, openbaar vervoer of onderhoud vallen onder treasury en zijn niet meer beschikbaar voor het vermogensbeheer. Het totaal aan treasury-gelden was eind 2019 € 1.380,8 miljoen. Gezien de huidige lage rentestand was de hierop ontvangen rente 0%.

Het rendement over het totaal vermogen (vermogensbeheer + treasury) bedraagt 1,84%.
De inkomsten uit dividenden zijn bij deze berekeningen niet meegenomen.

De huidige 10-jaars Nederlandse Staatsrente is negatief en bedraagt -0,31% (per 30 april 2020). In de Meerjarenbegroting wordt er van uitgegaan dat de rente voorlopig zeer laag blijft. Vanaf 2022 is de prognose dat de rente stapsgewijs weer wat gaat oplopen tot 2% in het jaar 2028.

Ondanks de huidige lage rentestand levert het stamkapitaal ook in de komende jaren nog steeds rendement op vanwege de lopende contracten. Op basis van het huidige stamkapitaal (€ 2.724 miljoen), uitgaande van 2%, zal het rendement op langere termijn circa € 55 miljoen structureel zijn.

Vanwege COVID-19 en/of de stikstofproblematiek ontstaan mogelijk concrete financieringsvoorstellen. Deze voorstellen zullen op dat moment beoordeeld worden op basis van het huidige beleid.

Het zal worden gezien in het licht van de actuele ontwikkelingen (bijvoorbeeld Covid-19, stikstof enzovoort) en vanuit de vraag wat bestuurlijk nodig wordt geacht, in aanvulling op de inzet van de middelen uit het Coalitieakkoord. Zie ook onze Statenbrief “Startnotitie langetermijnvisie reserves PS2020-286” waar we u het proces en onderdelen schetsen hoe om te gaan met ons vermogen.

Samen voor Gelderland

Vraag 3

Bestuurskracht gemeenten:

Veel provinciale acties in 2019 zijn min of meer gebaseerd op het in 2014/15 gehouden onderzoek bestuurskracht Gelderse gemeenten.

- Klopt deze aanname? En zo ja, biedt dit onderzoek anno 2020 nog de juiste aanknopingspunten of is een actualisatie eventueel nodig?

Antwoord:

Ons beeld van de bestuurskracht van de gemeenten wordt steeds geactualiseerd en bijgesteld. Dit doen we aan de hand van kwantitatieve gegevens zoals bijvoorbeeld uit de gegevens verkregen vanuit ons toezicht (zie “geldersefinancien.nl”). Maar ook doordat we in het samenwerken met gemeenten aan allerlei opgaven een kwalitatief beeld krijgen of gemeenten hun basis op orde hebben en of zij in staat zijn actief mee te doen en samen te werken in bijvoorbeeld gebiedsagenda's, de Ressen, gebiedsontwikkelingen.

Vraag 4

Bestuurskracht provincie

Versterking van de samenwerking met partners in Gelderland. Aangegeven wordt dat veel is gewerkt aan ontmoeting en samenwerking e.d. Dit n.a.v. rapport Bestuurskracht provincie Gelderland 2018. Dit rapport gaf nog een groot aantal andere aanbevelingen mee m.b.t. optreden van de provincie.

- Heeft u samen met uw organisatie en eventueel uw partners een soort van tussenbalans/evaluatie gedaan, dan wel bent u dit in 2020 van plan te doen?
- Zo ja, wilt u dit dan ook gaan doen met c.q. bespreken met PS?

Antwoord:

Op 10 maart 2020 is een brief uit gegaan naar alle partners die geconsulteerd zijn in het kader van de bestuurskrachtmeting. Hierin hebben we aangegeven wat tot dusver is gebeurt. Tevens hebben we aangekondigd dat eind dit jaar opnieuw de balans wordt opgemaakt door de commissie bestuurskracht. We gaan daarover graag in gesprek met uw Staten.

Vraag 5

Communicatiebeleid:

In de rapportage wordt veel accent gelegd op het meer en beter uitleggen en laten zien van provinciaal beleid. Een goede zaak uiteraard. Naast informeren is participeren in vroeg stadium essentieel: we lezen over twee participatie-trajecten in 2019;

- Is de participatieve werkwijze nu reeds organisatiebreed verankerd in de werkwijze en zo ja hoe is dat gebeurd/
- Zijn er ook initiatieven in het kader van Right to challenge bekend, Zijn deze ook op een of ander manier gepromoot?

Antwoord:

Participatie wordt op veel verschillende manieren ingevuld, afhankelijk van de context en de rolneming van de provincie. Het onderhoud van een provinciale weg vraagt een andere aanpak dan Steengood Benutten of het maken van een nieuwe omgevingsverordening. We experimenteren op dit moment met de inzet van nieuwe instrumenten als Kieskompas. Binnen de ambtelijke organisatie is de doorontwikkeling van participatie helder belegd.

Daarnaast volgen we nauwgezet de komst van de nieuwe Participatiewet, waarin het Right to Challenge wettelijk wordt verankerd. Er zijn tot dusver geen initiatieven bij ons bekend. Wel zijn we uitgedaagd om bij de herinrichting van een weg (De Slimste Weg N825) vernieuwende elementen in te passen.

Uiteindelijk is dit een participatieproces met de initiatiefnemers en belanghebbenden geworden.

Vraag 6

Toezicht gemeenten:

Financiële positie gemeenten is zeer zorgelijk. Toch hebben de gemeenten bijna allemaal repressief toezicht gekregen in 2019. Veel gemeenten kunnen de eindjes maar moeilijk aan elkaar knopen en putten uit reserves om de begroting en het meerjaren perspectief sluitend te krijgen.

- bij hoeveel gemeenten komt het voor dat het sluitend maken van de begroting en van het meerjarenperspectief is gebeurd m.b.v. het inzetten van reserves en het verkopen van vastgoed?
- indien dit soort oplossingen voorkomen, hoe verhouden die zich dan tot het toegekende repressieve toezicht van de provincie?

Antwoord:

De wet schrijft voor dat gemeenten hun Begroting reëel en structureel sluitend opstellen. Als dat niet in de jaarbegroting is, dan toch minimaal in het meerjarig perspectief. Zie ook PS2020-162.

21 gemeenten hebben hun begroting 2020 niet structureel sluitend gekregen en is sprake van inzet reserves of anderszins als verkoop vastgoed. Zij hebben echter wel in meerjarig perspectief een sluitende begroting.

8 gemeenten hebben begroting 2020, maar het meerjarig perspectief niet.

Slechts 1 gemeente heeft beiden niet sluitend. Daar heeft het gesprek plaatsgevonden om tot verbetering te komen.

De begrotingen zijn opgesteld voor de uitbraak van Covid-19.

Het toegekende repressieve toezicht is passend bij de begrotingen. Nogmaals Covid-19 kan hier veel in veranderen. Wij hebben de gemeenten aangegeven dat we in de huidige context terughoudend zijn met ons toezicht en ruimte geven.

Vraag 7

Weerbaarheid:

Er lopen integrale projecten als Ariadne voor de vakantieparken, Weerbaarheidproject voor bedrijventerreinen en voor een veilig buitengebied.

- a. Welke resultaten heeft project Ariadne tot nu toe opgeleverd?
- b. Op welke wijze kunnen individuele gemeenten in het algemeen participeren in het provinciale weerbaarheidsprogramma met door hen in de steigers gezette projecten weerbaarheid op lokaal en regionaal niveau?

Antwoord:

- a. Het Ariadne project is een samenwerkingsproject van het Openbaar Ministerie, politie en provincie Gelderland, dat alle gemeenten in Gelderland ondersteunt bij het voorkomen en aanpakken van ondermijning op en rondom vakantieparken. De samenwerking van verschillende bestuurslagen en instanties is essentieel in het project. Sinds de start van het project wordt de effectiviteit gezien door andere overheden en is de samenwerking dan ook uitgebreid met: belastingdienst, Koninklijke Marechaussee, Landelijke Eenheid van de politie en de inspectie SZW. Het projectteam ondersteunt momenteel 17 gemeenten bij het in kaart brengen en analyseren van de situatie op de vakantieparken, het uitvoeren van vakantieparkcontroles en het vervolgtraject. De vakantieparkcontroles zijn een belangrijke bron van informatie, het draagt bij aan een goede informatiepositie. Het vervolgtraject bestaat uit het handhavend optreden tegen illegale gebruiksvormen: niet-recreatieve gebruik van het vakantiepark.
- b. Het programma Weerbaarheid wil Gelderse ketenpartners ondersteunen, aanmoedigen en faciliteren in de aanpak van ondermijnende criminaliteit. We gaan proactief op zoek naar pilots en projecten in Gelderland, maar stimuleren door bekendheid te geven aan het programma ook dat partijen zelf komen met ideeën. Waar we buiten Gelderland goede initiatieven zien, gaan we kijken hoe we die in Gelderland zouden kunnen toepassen. We zoeken dan bijvoorbeeld gemeenten die dit met onze hulp willen oppakken. Reeds worden er verkennende gesprekken gevoerd met partners zoals gemeenten, waterschappen en omgevingsdiensten om te kijken of er pilots en projecten zijn die wij kunnen faciliteren of ondersteunen. We richten ons op innovatieve projecten en initiatieven die na een succesvolle pilotperiode een meerwaarde kunnen hebben voor andere partners in onze provincie.

Duurzaamheid

Vraag 8

Gerapporteerd wordt dat de toepassing van waterstof een grote rol heeft gekregen in de innovatieagenda.

- a. welke resultaten zijn daarvoor in 2019 concreet bereikt?
- b. gesproken wordt over inzet van waterstofbussen: waar en hoeveel en wanneer in Gelderland?

Antwoord:

Ad a.

Onze inzet was op dit punt gericht op vergroten van de randvoorwaarden voor innovatie op het gebied van waterstof, waarbij we expliciet de verbinding van waterstof voor energie en economie zochten. Dat betekende dat:

- netwerkorganisatie Kiemt in 2019 vanuit onze basisfinanciering ruimte had om een netwerk van waterstofpartijen (innovatieve bedrijven en kennisinstellingen) in oost Nederland te organiseren.

- Dat leidde onder meer tot uitwisseling van kennis en ervaring, de start van een overzicht van regionale waterstofinitiatieven als basis voor beleid, deelname van Kiemt en bedrijven uit hun netwerk aan het Interregproject EnerPro dat onder andere leidt tot grensoverschrijdende waterstofprojecten en (het begin van) regionale innovatieprojecten zoals het power-to-power initiatief van MTSA cs en verkenning naar de toepassing van waterstof in de St. Eusebiuskerk in Arnhem en een crematorium in de regio
- in de Slimme specialisatiestrategie (RIS3) Oost-Nederland 2021-2027 en de intentie om provinciaal economische beleid om innovatie meer te richten op de bijdrage aan “missies” (documenten die grotendeels in 2019 werd opgesteld) waterstof onderdeel werd
 - RIS3 vormt de basis voor de volgende ‘EFRO’-periode, waarmee – met extra Europese middelen – innovaties in de regio kunnen worden ondersteund, met bedrijf Hygear als voorbeeld
- waterstof in 2019 meer verankering kreeg binnen de gebiedsagenda’s Arnhem-Nijmegen, Cleantech en Corridor en de GEA tafel mobiliteit
 - Dat leidde onder meer tot cofinanciering en realisatie van regionale projecten zoals stimulering waterstofmobiliteit rondom (het tankstation in) Arnhem, realisatie van het waterstofonderzoekslab van HAN op IPKW (dat uit gaat groeien tot regionaal innovatielab), kennisbijeenkomsten, haalbaarheidsonderzoeken naar toepassing van waterstof in gebouwde omgeving zoals in Lochem en Zutphen waar Remeha haar waterstofketels wil testen en Alliander ervaring op wil doen met transport van waterstof door gasleiding, een onderzoek vanuit het Clean Mobility Centre (CMC op IPKW) naar randvoorwaarden voor waterstof tankstations, de uitgaande handelsmissie naar China met thema waterstof, oprichting van het businesscluster HyNed ten behoeve van gezamenlijke export naar China en samenwerking met Chinese waterstofpartijen, cofinanciering van een Interregproject over de ontwikkeling van waterstof huisvuilwagens in onder andere Arnhem, een prototype voertuig om snel overzichtelijke hoeveelheden waterstof rond te brengen (Milkrun) naar ondernemers die bescheiden willen starten met waterstof (zoals met 2 heftrucks) en de verkenning om met regionale logistieke ondernemers en innovatieve bedrijven, samen een zware waterstoftruck te ontwikkelen.
- we in het kader van het Lange termijn investeringsprogramma Investeren in Gaaf Gelderland, in combinatie met versnelling klimaatdoelen, met de Nederlandse baksteenindustrie KNB toewerken naar een verduurzamingsagenda, met daarop onder andere toepassing van waterstof in deze industrie in Gelderland.
 - dit versterkte een gezamenlijk initiatief met Liander en regionale bedrijven voor een proef om aardgas en waterstof van elkaar te scheiden als zich dat in dezelfde gasleiding zou bevinden. Toepassingen in de keramische industrie kan aanleiding zijn voor (regionale) leveranciers van innovatieve branders, (onderdelen van) ovens en voor infrastructuur voor waterstof.
- we Oost Nederland via lobby in Den Haag en Brussel, werkbezoeken van o.a. minister Wiebes en waterstofgezaant Van Hulst aan de regio Arnhem en deelname aan het slimme specialisatie (S3) platform waterstof in Europa, op de kaart hebben kunnen zetten als innovatieve regio
 - Dat leidde onder meer tot (h)erkenning van Gelderland als 2^e plek in Nederland waar zich waterstoftechnologiebedrijven bevinden (rapport TNOP-FME) en en (h)erkenning van Arnhem als locatie van de waterstoftechnologie in de waterstofvisie van het kabinet die in maart 2020 verscheen.

Ad b.

- 2019 is het tweede jaar waarin Syntus binnen de lopende concessie Veluwe rijdt met 2 waterstofbussen met regionale waterstoftechnologie.
 - Uit tussenrapportages blijken de uitstekende prestaties van de bussen zelf en de tevredenheid van de vervoerder. Dit project loopt tot het einde van de concessieperiode (2020).
- Samen met Overijssel en Flevoland zijn de voorbereidingen getroffen om Europees en rijks geld te gaan benutten voor inzet van 10 (extra) waterstofbussen in de concessie IJssel-Vecht (in werking vanaf 2021).

- Om diverse redenen heeft de uiteindelijke winnaar van de concessie in 2019 enkel elektrische bussen aangeboden, waren die 10 waterstofbussen en de beschikbare extra middelen hiervoor niet meer nodig.
- In 2019 is onder meer gestart met verdere verkenning naar de kansen en mogelijkheden waaronder waterstofbussen binnen lopende en nieuwe concessies, waaronder de nieuwe concessie Rijn-Waal (vanaf 2023) en buiten concessies.
 - Waterstof is ook een zero emissie techniek, dus hiervan uit gaande liggen de afwegingen binnen de concessie ten opzichte van elektriciteit (en groen gas), op het gebied van actieradius, benodigde tijd voor opladen van elektrische bussen versus voor het tanken van waterstof, benodigde infrastructuur voor elektriciteit of waterstof, beschikbaarheid van (groene) waterstof, capaciteit van het elektriciteitsnet, betaalbaarheid, betrouwbaarheid en ervaring van de vervoerder. Buiten de concessie kunnen de effecten liggen bij mogelijkheid bij regionale bedrijven om innovatieve waterstoftechnologie aan te kunnen bieden (bussen, tankstations), de koppelkansen die andere waterstofontwikkelingen hebben in het geval er (ook) waterstofinfrastructuur voor bussen komt en de extra mogelijkheid om de regio te profileren als innovatieve waterstofregio . Een vertaling van de diverse onderzoeken naar het programma van eisen PvE dat medio 2020 verschijnt is gaande. Uiteindelijk zal begin 2021 op basis van de ontvangen aanbiedingen van vervoerders moeten blijken of waterstofbussen worden ingezet in deze nieuwe concessie. Een concreet aantal bussen is om die reden nu niet te noemen.
- Voor het overige volgen we ontwikkelingen in en buiten Gelderland en zoals ook eventuele landelijke en Europese mogelijkheden voor het bevorderen van inzet waterstofbussen en opties voor cofinanciering.

Vraag 9

Topfonds Gelderland gaat meer investeren in energiebesparing, zo staat geschreven, maar wat heeft het daarvoor dan concreet gedaan in 2019?

Antwoord:

Op ons verzoek is door Oost NL onderzocht of het mogelijk was om de middelen (ook) te besteden aan de verduurzaming van projecten ‘achter de meter’ zoals energiebesparing van bedrijven, instellingen, Verenigingen van Eigenaren, woningcorporaties en particulieren. Dit onderzoek heeft uitgewezen dat er geen principiële bezwaren zijn tegen investeringen ‘achter de meter’ vanuit IEG-DE (Innovatie en Energiefonds Gelderland duurzame energievoorziening). Maar het vraagt wel om projecten van een behoorlijke omvang, waarbij een private marktpartij hierin het initiatief dient te nemen. Het fonds speelt een faciliterende rol en een hefboom om bancaire of private financiering uit te lokken. IEG-DE kan overigens geen financieringen verstrekken direct aan instellingen, Vve's, woningcorporaties en particulieren. Grootschalige besparingsinitiatieven en projecten zoals Esco's (Energy Service Company) die in een keer een groot aantal woningen willen verduurzamen dienen zich in de praktijk helaas nog maar nauwelijks aan. In 2019 zijn gesprekken gevoerd met ondernemers die zich richten op energiebesparing in de gebouwde omgeving, maar hebben zich nog niet ontwikkeld tot financierbare business cases voor IEG-DE.

Daarbij blijkt ook dat veel deelnemers (binnen de Esco's) de stap naar het verduurzamen nog lastig vinden. Met name omdat het om een langjarige verbintenis gaat. Het mogelijk maken van gebouw gebonden financiering (door het Rijk) zal dit naar verwachting verbeteren. Wij lobbyen dan ook bij het Rijk om deze gebouw gebonden financiering mogelijk te maken.

Vraag 10

Droogte Achterhoek: provincie onderzoekt dit in een regierol samen met waterschappen: zijn er al resultaten bekend en zo ja welke?

Antwoord:

De Verkenning Droogte Achterhoek die eind 2019 op initiatief van de provincie startte, is bijna klaar. Op 23 april 2020 is er een digitale bijeenkomst geweest met de bestuurders in de Achterhoek over de tussenresultaten van de Verkenning Droogte Achterhoek. Daarbij is afgesproken dat de verkenning voor de zomer of na de zomer wordt afgerond met een gezamenlijke bijeenkomst over wat de verkenning betekent aan vervolgactiviteiten. Hierover wordt u na de zomer 2020 geïnformeerd.

Natuur – Cultuur

Vraag 11

Er is ruim 100 ha beschikbaar gekomen voor Gelders Natuur Netwerk. In 2019 52 ha aangekocht.

- liepen de plannen en omvorming naar natuur in 2019 in pas met voorgenomen ambitie/doelen?
- Is er meer aangekocht en omgezet naar natuur t.o.v. 2018?
- er zijn grote projecten uitgevoerd, zoals het natuurproject Binnenveld. Is dit plan al geheel afgerond? Is de doelstelling – namelijk uitbreiding en een goed beheer van de blauwgrasgronden - gerealiseerd?

Antwoord:

- In de initiële begroting 2019 was een ambitie van 300 ha verwerving of afwaardering voor natuur opgenomen. In de Najaarsnota 2019 was deze ambitie voor aankoop en afwaardering van gronden tot natuur via subsidies al verlaagd, omdat de initiële begroting niet haalbaar bleek. Deze verlaagde ambitie van de Najaarsnota 2019 is wel gerealiseerd.
- De realisatie in 2019 ligt in de lijn met de realisatie in 2018, toen is er totaal 128 hectare omgezet van landbouw naar natuur via aankopen en subsidies.
- In 2019 was het merendeel van het werk binnen het project Binnenveldse Hooilanden opgeleverd en is een groot deel van de nieuwe natuur opgeleverd. Het project wordt dit jaar (2020) volledig afgerond. Na afronding van de inrichting in 2020 wordt het nieuwe natuurgebied in beheer genomen. Het zal minimaal 5 jaar duren voordat het zeldzame blauwgrasland ontstaat.

Vraag 12

Groene Handhaving: er is steeds meer sprake van samenwerking tussen de verschillende soorten BOA's, verloopt dit volgens plan en is de capaciteit voor groene handhaving buitengebied gegroeid? En komt de capaciteit daarmee op peil?

Antwoord:

In 2018 is een convenant opgesteld dat inmiddels door 90 samenwerkende partners is ondertekend. Dit convenant is bedoeld om handhaven op elkaars terrein mogelijk te maken, in het kader van samenwerking op de handhaving van het groene milieu. In oktober 2018 is door de samenwerkende partners een uitvoeringsprogramma op hoofdlijnen vastgesteld. Het uitvoeringsprogramma is in 2019 met de partners verder uitgewerkt en gestart. Het opstarten kostte wat meer tijd dan vooraf was ingeschat. Inmiddels zijn de in het programma opgenomen regisseur, vier regiocoördinatoren en twee vrijwillige boa's aangesteld voor een periode van twee jaar. De regisseur is werkzaam bij provincie, de anderen bij diverse partners. Mede door het beschikbaar stellen van de SNL-subsidie is de basiscapaciteit voor toezicht en handhaving in het buitengebied op orde. Uit het conceptjaarverslag van 2019 blijkt dat ten opzichte van 2017 het aantal groene boa's licht is toegenomen.

Vraag 13

Pop3 subsidies natuurinclusieve landbouw: er zijn 11 subsidies verleend: Was dit volgens verwachting? Wat zijn de verwachtingen?

Antwoord:

Dit was zelfs meer dan verwacht. Tijdens de eerste openstelling in 2018 hadden we een overschrijding van het budget. Voor de aanvragen die toen goed gekeurd zijn is het budget opgehoogd. Bij de tweede openstelling in 2019 hadden we om deze reden extra geld gereserveerd om te zorgen dat goede aanvragen, die goedgekeurd werden door de adviescommissie, ook verleend konden worden.

Vraag 14

Hoeveel korte ketenprojecten in Landbouw zijn ondersteund en op welke wijze? Wat zijn de perspectieven?

Antwoord:

In het jaar 2019 zijn 10 korte keten projecten financieel ondersteund met de POP3 subsidieregeling. Daarnaast verzorgen we vanuit het Gelders Kennisnetwerk Voedsel, netwerkbijeenkomsten en (op verzoek) “advies op maat”. Met name bij het opzetten van de projecten wordt van “advies op maat” gebruik van gemaakt.

Deze projecten zijn nu veelal een klein jaar bezig. Derhalve valt er over de resultaten van de verschillende projecten nog niet heel veel te zeggen. Gezien de actuele situatie met betrekking tot COVID-19 zullen projecten die een relatie hebben met de horeca, veel problemen ondervinden of (tijdelijk) stilliggen. Daar staat tegenover dat projecten die zich (nu versneld) richten op consumenten, een omzet groei laten zien. Dit voorjaar, vindt er een evaluatie plaats naar de POP3 subsidieregeling Korte Voorzieningsketens. Tevens is het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van plan om de monitoring van de Korte ketens op te pakken, zodat we uw volgend jaar resultaten kunnen rapporteren.

Vraag 15

Opstellen subsidieregeling Wolvenschade ter preventie: Is de regeling nu ook al opengesteld? Zo ja, hoeveel aanvragen zijn er reeds ingediend dan wel toegekend, zo nee, waarom nog niet?

Antwoord:

De regeling wolvenschade is nog niet opengesteld, omdat wij binnenkort eerst een advies van de gebiedscommissie preventie wolvenschade Gelderland verwachten. De wolvencommissie heeft tot 30 april een conceptversie van haar preventieplan voorgelegd ter consultatie aan haar achterbannen. Als wij het advies tijdig ontvangen streven wij naar spoedige vertaling naar een opname in de Regels ruimte voor Gelderland. Wij willen u hierover binnenkort nader informeren. Overigens heeft de wolvencommissie er voor gezorgd dat in het kerngebied van de wolven op de Veluwe al op een tiental plaatsen preventieve maatregelen zijn getroffen, zij heeft daarmee ook ervaring opgedaan ten behoeve van haar preventieplan.

Vraag 16

Er is nog geen tweede agenda voor Triple Helix Food Valley opgesteld: wat is stand van zaken?

Antwoord:

De concept strategische agenda van de Triple Helix Foodvalley is besproken in de achterbannen van de partners. Het commentaar wordt nu verwerkt. Naar verwachting wordt de definitieve versie voor de zomer vastgesteld.

Gezond veilig, schoon en welvarend;

Vraag 17

Er zijn 645 leefbaarheidsinitiatieven geweest, diverse subsidieaanvragen en aanpassingen gemeenschapsvoorzieningen? Hoe moeten we dit duiden? Hoeveel waren dit er in 2018? Welke nieuwe kwalitatieve aspecten ziet u in de aanvragen? Welke behoeften?

Antwoord:

In 2018 heeft de Leefbaarheidsalliantie 657 initiatieven ondersteund tegenover 645 in 2019.

De vraag m.b.t. de diverse subsidieaanvragen en aanpassingen gemeenschapsvoorzieningen hebben wij geïnterpreteerd als een vraag naar de aantallen van 2 specifieke subsidieregelingen, namelijk de subsidieregeling burgerinitiatieven en subsidieregeling gemeenschapsvoorzieningen. Hieronder vind u hiervan de aantallen per jaar:

Subsidieregeling burgerinitiatieven

2018	60 verleningen voor een bedrag van € 1,3 miljoen
2019	58 verleningen voor een bedrag van € 0,9 miljoen

Subsidieregeling gemeenschapsvoorzieningen

2018	34 verleningen voor een bedrag van € 1,7 miljoen
2019	16 aanpassingen voor een bedrag van € 0,9 miljoen

Qua soort aanvragen is er niets veranderd door de jaren heen. Veel aanvragen richten zich op samen koken, samen bewegen, samen tuinieren en het stimuleren van sociale interactie tussen doelgroepen die het nodig hebben. Zo zijn er veel initiatieven gericht op ouderen, op kwetsbaren en voor mensen met een migratieachtergrond.

Wel zien wij dat veel initiatieven worden aangevraagd door ‘usual suspects’. Het zijn vaak dezelfde mensen die de weg naar de provincie makkelijk weten te vinden. Het blijft een vraag hoe je juist ook de mensen trekt die dit minder makkelijk weten te vinden.

Vraag 18

Provinciale project Asbestsanering is halverwege 2019 feitelijk tot stilstand gekomen door besluit van Eerste kamer om wet uit te stellen. Komt er een eigen provinciale route in dezen los van wettelijke verplichting? Wat is stand van zaken en wat is het vooruitzicht?

Antwoord:

In 2017 heeft ons college het definitieve versnellingsplan asbestdaken Gelderland vastgesteld en zijn uw Staten hierover geïnformeerd (PS2017-428). Een verbod op asbestdaken waarmee de Tweede Kamer had ingestemd werd op 4 juni 2019 verworpen door de Eerste Kamer. Dit was aanleiding voor een vervolgvorstel waarin wij een pas op de plaats maakten in afwachting van acties vanuit het Rijk. U bent hierover geïnformeerd op 10 september 2019 (PS2019-636). Minister van Veldhoven heeft overleg gevoerd met partners waaronder de provincies, gemeenten en de sector. Tijdens dit overleg heeft een bestuurlijke kerngroep van koplopers samen met de Minister zich uitgesproken door te willen gaan met de Versnellingsaanpak voor de asbestdakensanering, ook zonder perspectief op een asbestdakenverbod. Op 2 maart 2020 heeft gedeputeerde van der Meer namens provincie Gelderland de samenwerkingsovereenkomst Aanpak van asbestdaken ondertekend. Via de Mededelingenbrief van begin maart 2020 (PS2020-161) bent u hierover

geïnformeerd. We onderschrijven hiermee de samenwerking en zoeken graag aansluiting bij de groep Ambassadeurs. Tegelijkertijd spreken we onze intentie uit om te onderzoeken of we deelnemen in het Nationaal asbestfonds voor particulieren; onderzoeken we of we mee gaan doen met een fonds voor bedrijven (agrariërs) en verkennen we de mogelijkheden om koppelkansen asbest en energietransitie te benutten. Het hoofddoel van de Samenwerkingsverklaring is zorgen dat de verwijdering van asbestdaken doorgaat. Het asbestprobleem moet worden opgelost door samenhangende afspraken over het uitvoeren van activiteiten. Provincie Gelderland kiest hiermee voor een gezamenlijke route met onder andere provincies en het Rijk. Afhankelijk van de uitwerking van de activiteiten uit de samenwerkingsovereenkomst zal bekeken worden of we de uitvoering samen met andere partners of zelf gaan uitvoeren. Dit wordt medio 2020 duidelijk.

Vraag 19

Wonen: provincie is gestart met nieuwe gezamenlijke inzet op complexe gebiedsontwikkelingslocaties. Waar is dit precies, op welke wijze participeert de provincie daarin?

Antwoord:

We werken samen met BZK, I&W en de regio's Foodvalley en Arnhem-Nijmegen als partners aan een verstedelijkingsstrategie. Dat proces maakt inzichtelijk waar de extra woon-en werklocaties gaan komen de komende jaren (2025, 2030, 2040). De strategie bevat ook de effecten op het mobiliteitssysteem en opgaven als klimaat, energie, landschap en de circulaire economie. Tevens sluiten we een integraal verstedelijkingsakkoord met aanvullende afspraken over duurzame realisatie van deze verstedelijkingslocaties.

Vraag 20

Steengoed benutten: er is een Herstructurerings- en Ontwikkelingsmaatschappij (HOC) opgericht die opereert onder de vlag van Topfonds Gelderland. Welke resultaten heeft het HOC tot nu bereikt?

U verwijst daarvoor overigens naar jaarverslag van Topfonds Gelderland. Maar is n.a.v. een door PS vastgesteld Rekenkamerrapport in 2017 daarover niet bepaald dat juist ook bij de provinciale Jaarrekening de resultaten zouden moeten worden gedeeld en verantwoord.

Oftewel, verantwoording van de resultaten van Topfonds Gelderland en daarmee ook van het HOC lopen via de P&C-cyclus: hoe ziet u dit?

Antwoord:

De Ontwikkelings- en Herstructureringsmaatschappij Gelderland (OHG) is sinds februari 2019 operationeel. OHG levert maatwerk bij het revitaliseren, transformeren en herstructureren van beeldbepalend (dreigend) leegstaand vastgoed naar aantrekkelijke werk- en woonlocaties in Gelderland. De focus ligt op het ontwikkelen van projecten met een positief maatschappelijk rendement en met een (in potentie) sluitende businesscase. OHG kan zowel ontwikkelkracht leveren als financiering bieden.

Voor de resultaten uit 2019 verwijzen we naar het Jaarverslag van Topfonds Gelderland. Dit jaarverslag wordt in mei aan uw Staten via een separate Statenbrief aangeboden. Op dit moment volstaan we met een korte samenvatting: in 2019 is veel inzet gepleegd om bekendheid te genereren voor OHG. Er is gestart met een overzicht met potentiële projecten die ondersteuning van OHG – ontwikkelkracht en/of financiering – kunnen gebruiken. In 2019 zijn ongeveer 20 projecten een stap verder gebracht door de inzet van ontwikkelkracht. is bij ongeveer 20 projecten ondersteuning geleverd via ontwikkelkracht. Tevens is in het najaar de eerste financiering verstrekt aan het project “het Gasthuus” in Winterswijk. Met de investering kunnen 18 appartementen in een voormalig winkelpand worden gerealiseerd. Het zijn veilige en betaalbare woningen én er is een ontmoetingsruimte voor meer dan duizend ouderen in Winterswijk.

Op het moment dat de jaarrekening van de provincie wordt opgesteld, is het jaarverslag van Topfonds Gelderland nog niet gereed en ook niet door de accountant van een oordeel voorzien. Om deze reden kunnen wij niet financieel ingaan op Topfonds Gelderland en haar onderliggende fondsen. Het jaarverslag van Topfonds Gelderland krijgt u via een separate Statenbrief aangeboden. In mei 2020 ontvangen uw Staten het jaarverslag van 2019. Wel geven we in de provinciale jaarrekening kort de highlights weer. Zo wordt op pagina 89 aangegeven dat het OHG sinds begin 2019 operationeel is (en gezien haar prille bestaan wordt verwezen naar het jaarverslag) en wordt op pagina 107 aangegeven dat er in totaal acht financieringen zijn verstrekt op het gebied van innovatie en duurzame energie. Op pagina 265 wordt de kapitaalverstrekking van de provincie aan Topfonds Gelderland getoond waarbij aangegeven wordt dat in 2019 één agiostorting van € 1,5 miljoen heeft plaatsgevonden.

Economie en mobiliteit:

Vraag 21

Internationale betrekkingen

Worden de contacten Hauts-de-France, Baskenland en Zuid-Denemarken voortgezet de komende periode? Kan er iets meer gezegd worden over het doel van de contacten juist met deze regio's?

Antwoord:

Algemeen

Provincie Gelderland, Gelderse bedrijven en maatschappelijke organisaties maken samen deel uit van honderden Europese projecten, uiteenlopende internationale netwerken en trekken samen op in Europese lobbytrajecten. Europese samenwerking vergt vaak een lange adem en cofinanciering. Europese samenwerking biedt tot toegang tot kennis en kennisdeling (innovatie), meer slagkracht en een sterkere EU positie. Dat is de reden dat in 2018 is gestart met het verkennen van strategische internationale partnerschappen. Onderzocht is hoe bilaterale samenwerkingen (partnerschappen) tot stand komen en hoe deze in de praktijk uitwerken. Hierbij is gezocht naar- en contact gelegd met vergelijkbare regio's die financieel gezond zijn en open staan voor bilaterale samenwerking of regio's die juist complementair zijn aan Gelderland. Daar zijn genoemde regio's uit voort gekomen.

Baskenland en Zuid-Denemarken

Baskenland en Zuid-Denemarken zijn twee regio's waar Gelderse partijen mee samenwerken en die we ook tegenkomen in Europese netwerken waar Provincie Gelderland lid van is. Er zijn 30 Europese projecten waar zowel partners uit Gelderland als Baskenland aan deelnemen en tien Europese projecten waar partners uit Gelderland en Zuid-Denemarken aan deelnemen. De verkenning heeft voor deze regio's geen toegevoegde waarde opgeleverd voor een nadere bilaterale relatie. De contacten met deze beide regio's worden in 2020 niet bilateraal voortgezet vanuit de provincie.

Hauts-de-France

Het contact met Hauts-de-France (HdF) blijft bestaan. HdF is de Management Autoriteit (MA) van het Europese Interreg B NWE programma, en de regio is verantwoordelijk voor het secretariaat van dit programma. In dit programma kan samenwerkt worden door Gelderse partners met partijen in Ierland, het Verenigd koninkrijk, Frankrijk, de Benelux en Duitsland. Er zijn momenteel 33 internationale projecten met een Gelderse partner die vanuit dit programma worden gefinancierd. De gemiddelde omvang per project (inclusief Europese partners) bedraagt € 5 mln. Ook in de nieuwe periode van de EU begroting (2021-2027) zal HdF Management Autoriteit van dit programma blijven. [website interreg B NWE](#)

Daarnaast is er dankzij het leggen van provinciale contacten in 2018 en 2019 nieuwe samenwerking ontstaan op het gebied van circulaire economie tussen de universiteiten van Lille en Wageningen. Vanwege de Brexit richt HdF zich sterker op de Benelux, NRW en in Gelderland op de Wageningen universiteit in het bijzonder. In HdF is een klein fonds beschikbaar gesteld ter ondersteuning van deze samenwerking. De lead in dit contact en de ontwikkeling ervan is gelegen bij de Wageningen Universiteit samen met KIEMT, zodat er een directe link is met – en profijt voor het Gelderse bedrijfsleven.

Vraag 22

ION+ is een relatief nieuw fonds. Kan iets gezegd worden over de belangstelling tot nu toe, ligt deze in de lijn der verwachting?

Antwoord:

2019 stond in het teken van het inrichten van het fonds en uitzoeken van praktische zaken rondom het fonds. Ook is het fonds in 2019 onder de aandacht gebracht van MKB-ers in de regio en dit is in 2020 geïntensiveerd. De animo is goed en licht in lijn der verwachting: er is concrete belangstelling van bedrijven. De verwachting is dat de eerste leningen vóór de zomer van 2020 afgesloten zullen worden.

Vraag 23

Welk vervolg wordt er gegeven aan de leerpunten uit het project KISS-ME om grensoverschrijdende innovatie meer te kunnen stimuleren?

Antwoord:

De leerpunten van het project KISS ME worden meegenomen in het opstellen van het nieuwe Interreg VI Duitsland – Nederland programma 2021 – 2027. Bovendien worden de resultaten van het KISS ME project in het kader van een “high-level political dissemination event”, gepland in de 2e helft van 2020 in Brussel, voorgesteld aan de Europese Commissie.

Vraag 24

Dankzij het winnen van de EER-Award, hebben we (aldus de tekst) direct toegang tot de Europese Commissie op het gebied van innovatie in het mkb. OP welke manier hebben we gebruik gemaakt van deze toegang of kunnen we daar de komende tijd nog meer gebruik van maken?

Antwoord:

We hebben door het winnen van de EER-award inderdaad toegang tot de Europese Commissie. Zo leveren we zelf directe beleidsinput aan het SME (Small and medium-sized enterprises → MKB) programma van de EU én via de gedeputeerde van Overijssel die fungeert in de rol van rapporteur aan de commissie op het gebied van MKB. Daarnaast nemen wij vanaf juni 2020 deel aan een EU-project met oud EER winnaars met als doel van hen te leren, wederom input aan het EU SME programma te leveren als ook goed gebruik te maken van de mogelijkheden die het programma biedt voor Gelderse bedrijven. De provincie en de EU Liaison vanuit Oost NL zetten de EER Award in 2020 ook nog publicitair in.

Vraag 25

Recreatie en toerisme

Hoe dragen de instrumenten Green Key en Green destinations bij aan het verleiden van ondernemers om te verduurzamen? Is dit voldoende?

Antwoord:

Wanneer een ondernemer zijn bedrijf wil verduurzamen is Green Key hiervoor zeer geschikt, omdat Green Key wereldwijd momenteel hét keurmerk is voor duurzame ondernemingen in de gastvrijheidssector. Het gaat om een alomvattend keurmerk voor deze specifieke sector dat van ondernemers inspanningen vraagt op gebieden als circulaire economie, waterbesparing, energiebesparing, afvalmanagement, verantwoorde schoonmaakmiddelen, voedsel & drank, maatschappelijke betrokkenheid, sociale inclusiviteit enzovoort.

Om verduurzaming van de sector in Gelderland te vergroten is begin dit jaar gestart met het project 'Green Key Veluwe'. Hierbij worden klasjes samengesteld van ondernemers die samen het Green Key certificaat gaan behalen. Hierdoor wordt voor extra begeleiding gezorgd, kan men van elkaar leren en elkaar motiveren.

Het streven is om op de Veluwe 40 Green certificaten erbij te halen in 2021. Nu hebben ongeveer 80 bedrijven in heel Gelderland een certificaat. Bij succes van het project is het de bedoeling om het project uit te rollen over de andere streken van Gelderland.

Voor de start van de Covid-19 crisis was er voldoende animo onder ondernemers om mee te doen aan het project en ook uit de andere streken was er al belangstelling. Als gevolg van de Covid-19 crisis loopt het project waarschijnlijk vertraging op, omdat ondernemers op dit moment andere prioriteiten hebben. Ook is niet uit te sluiten dat daardoor het streven van het project niet wordt gehaald.

Om het streven van het project wel te halen is het waarschijnlijk nodig om het voor ondernemers extra aantrekkelijk te maken om een Green Key certificaat te behalen. Dit zou kunnen door de aanmeldkosten van de ondernemers te vergoeden en met name door investeringen die gedaan moeten worden om het Green Key certificaat te halen, te subsidiëren. De behoefte hieraan en de mogelijkheden hiertoe worden de komende tijd onderzocht.

Green Destinations ligt in het verlengde van Green Key en biedt regio's/streken de mogelijkheid om zich gecertificeerd als 'Green Destination' te presenteren. De provincie Gelderland biedt de mogelijkheid om hierbij te worden ondersteund. Met name voor het gebied de Veluwe lag dat in het verschiep.

De Veluwe Alliantie heeft echter na uitvoerige oriëntatie onlangs besloten lid te worden van Europarc Federation. Dit omdat dit beter past bij de ambities van de Veluwe: het versterken van duurzaam toerisme in beschermde natuur. Bovendien geeft het toegang tot een relevant netwerk van beschermde natuurgebieden in Europa waarmee de Veluwe Alliantie samen kan werken door middel van het delen van informatie, het uitvoeren van gezamenlijke projecten e.d.

Dit jaar wordt gekeken of er bij andere regio's / streken in Gelderland belangstelling is voor Green Destination-certificering en ondersteuning daarbij van de provincie Gelderland. Daarnaast kijken we met partners naar hoe we de verduurzaming van de recreatieve en toeristische sector verder kunnen stimuleren.

Vraag 26

Regionale economie

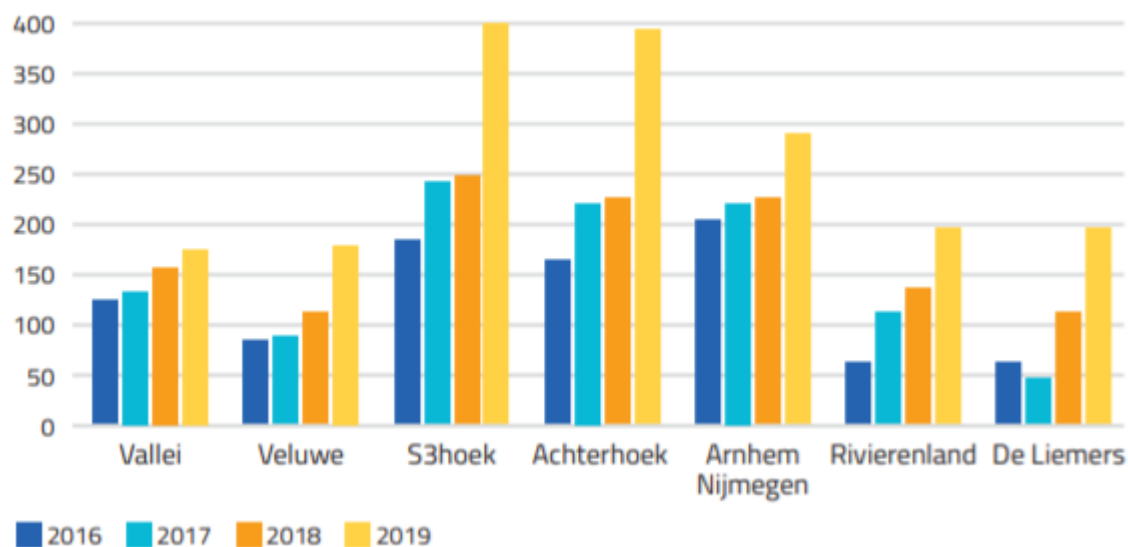
Hoe komt het dat er door de RCT makelaars meer bedrijven zijn bezocht? Hoe groot is de toename? - Hoe is de regionale verspreiding over deze bedrijven?

Antwoord:

De toename in bezochte bedrijven valt, naast de toegenomen naamsbekendheid van één Gelders RCT, te verklaren door de verdere professionalisering van zowel de innovatiemakelaars als het ondernemersbestuur dat aansturing geeft aan de innovatiemakelaars. Het team innovatiemakelaars is hier door beter toegerust om zowel regio-overstijgend als sub-regionaal in het ecosysteem te opereren. In de staafdiagram hieronder wordt het bereik per regio per jaar weergegeven.

De toename van het aantal bezochte bedrijven en andere cijfers met betrekking tot het werk van RCT Gelderland zijn terug te lezen in de [jaarresultaten](#), die elk jaar op de website van RCT gepubliceerd worden. (<https://www.rctgelderland.nl/>)

Bereik ondernemers per regio per jaar

BRON: https://www.rctgelderland.nl/wp-content/uploads/2020/04/RCT-Gelderland-jaarschrift-2019_FINAL_LowRes_Spreads.pdf

Vraag 27

Bij de startversneller wordt aangegeven dat 320 ondernemers hun ondernemersvaardigheden hebben ontwikkeld. Welk soort training mogen ondernemers volgen met het voucher? Klopt het dat dat het alleen vakinhoudelijke opleidingen betreft?

Antwoord:

Het betreft trainingen en opleidingen gericht op het versterken van de ondernemersvaardigheden binnen het eigen werkterrein. Inzet van de opleidingsvoucher is altijd gekoppeld aan een coachingsvoucher. Een vakinhoudelijke opleiding is dus een aanvulling op de coaching. Het is dus niet mogelijk om via de Startversneller alleen een opleiding te bekostigen. Vakgerichte opleidingen zijn een verrijking van de positie van de deelnemer in zijn rol als ondernemer in het bedrijf. Dit is maatwerk.

Vraag 28

Mobiliteit

Duurzame vervanging van provinciale dieselbusjes/trucks lukt vooralsnog niet. Wat zit het knelpunt?, wanneer kunnen we wel resultaat verwachten?

Antwoord:

De eerste elektrische auto's zijn inmiddels besteld zodat mensen ervaring kunnen opdoen met de techniek en er zodoende meer gewenning en vertrouwen ontstaat. Zo streven we ernaar om de voertuigen in de komende jaren te gaan vervangen voor duurzame varianten. Het knelpunt is erin gelegen dat routes tot maximaal 400 kilometer worden gereden en de actieradius van 150 kilometer niet altijd voldoende is. Wij zijn ons bewust van de opgave waar we voor staan om te verduurzamen en houden daarom de ontwikkelingen nauwlettend in de gaten.

Vraag 29

Snelfietsroute Arnhem-Wageningen is vertraagd doordat het duurzaam verwarmen deel van het fietspad door Parenco veel duurder is. Hoeveel duurder t.o.v. oorspronkelijke door PS goedgekeurde investering, hoe nu verder te gaan? En wat is de rol van PS daar bij?

Antwoord:

Het verwarmde fietspad is nu € 1,6 miljoen hoger geraamd.

Dat komt omdat in eerste instantie het onderdeel verwarmingselementen in de raming ontbrak en omdat er andere (duurdere) materialen t.b.v. de fietspadverwarming gekozen moesten worden.

Vanwege de extra kosten is er besloten om niet verder te gaan met de verwarming van het fietspad.

We gaan een alternatief zonder verwarming onderzoeken waarbij wij voldoen aan de watervergunning, natuurvergunning en stikstofdepositie.

De kosten voor dit alternatief zullen nog worden uitgezocht.

Zodra we een totaalbeeld hebben van de gehele investering wordt u hierover geïnformeerd en wordt de financiële vraag via de P&C cyclus aan uw Staten voorgelegd.

Vraag 30

Er wordt in de ambitie 2019 mobiliteit gesproken over de proef met de waterstofbussen.

Is er kennis genomen van het nieuwe initiatief om met twee waterstofrolley's te gaan rijden, die een groter bereik hebben dan de huidige elektrische trolley bussen met een bereik van 200 km? Is GS bereid dit initiatief mee te nemen, bij voorbeeld bij de nieuwe aanbesteding?

Antwoord:

Het genoemde initiatief is bij ons bekend en zal ter voorbereiding op de aanbesteding Rijn-Waal nader worden afgewogen.

Vraag 31

Er wordt gesproken over het aanbesteden van de OV concessie in het Waal Rijn gebied.

Kan het college van GS ons informeren over de planning van deze concessie en de betrokkenheid van PS in deze procedure?

Antwoord:

Naar verwachting zullen wij het Programma van Eisen concessie Rijn-Waal nog voor de zomer in ontwerp vaststellen en vrijgeven voor commentaar. Op basis van de ontvangen reacties zullen wij in het najaar 2020 het Programma van Eisen definitief vaststellen en de aanbesteding starten. Wij zijn voornemens uw Staten actief te informeren over de verschillende processtappen en u als nodig vanuit uw kaderstellende rol voorstellen te doen met betrekking tot versnellen van de vergroening van deze concessie en invoering hoogwaardig openbaar vervoer. Indien nodig komen wij hier in de Perspectiefnota 2021 op terug.

Vraag 32

U rapporteert over de succesvolle waterstoflobby in 2019; welke follow up is eraan gegeven of is in voorbereiding?

Antwoord:

Eind 2019 verscheen het rapport “Waterstof: kansen voor de Nederlandse industrie” Oost Nederland staat hier als tweede regio van Nederland [1]. In januari dit jaar bracht minister Wiebes een bezoek aan Arnhem – IPKW [2]. Hij sprak onder meer met vertegenwoordigers van de regio, waaronder gedeputeerde Van der Wal, wethouder Van Dellen en bedrijven zoals Hygear over zijn groeibrief en waterstof. Hierover maakte hij de tweede aflevering van zijn GroeiCast [3]. Op hetzelfde moment zag het businesscluster waterstof HyNed het levenslicht [4]. Dit is bedoeld voor samenwerking met China, als uitvloeisel van de handelsmissie onder leiding van onze Commissaris in oktober 2019. Hierdoor wordt het Sino-Dutch Cooperation Forum (SDECF) eind 2020 in de provincie Gelderland georganiseerd. In maart verscheen de waterstofvisie van het kabinet [5]. Regio Arnhem staat als “sterk cluster van bedrijven actief in de waterstoftechnologie” genoemd. Op 14 mei vindt schriftelijk overleg plaats over die Kabinetvisie. We bereiden een gezamenlijke reactie voor vanuit Oost Nederland. Ook IPO bundelt reacties van de diverse provincies. Oost Nederland als innovatieve regio is anders dan de meer industriële waterstofregio's zoals Zuid Holland en Groningen. We zoeken actief naar synergie. Medio mei spreekt HyNed met vertegenwoordigers van het rijk (Feenstra EZK en waterstofgezant Van Hulst) over hun rol bij de verbinding tussen het innovatielab bij IPKW en een vergelijkbaar initiatief in China.

[1] FME rapport https://www.fme.nl/nl/system/files/publicaties/Waterstof%20Kansen%20voor%20de%20Nederlandse%20industrie_HR_o.pdf). video bezoek

[2] video-impressie: <https://www.ipkw.nl/nieuws/minister-wiebes-maakt-kennis-met-waterstofcluster-op-ipkw>

[3] Groeicast: <https://www.youtube.com/watch?v=hAYbIfQvg1Q>

[4] HyNed: <https://www.han.nl/onderzoek/nieuws/gelderse-bedrijven-en-han/>

[5] Kabinetvisie <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2020/03/30/kamerbrief-over-kabinetvisie-waterstof>.

Vraag 33

Aanpak files bij Bankhoef A50: veel voorbereidend werk gedaan, wanneer komen er de eerste concrete maatregelen onder regie van provincie?

Antwoord:

In het overleg met de minister (BO-Mirt) van november 2019 is het resultaat van het Mirt-onderzoek A50 Corridor Nijmegen – Eindhoven (Mirt = Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport) besproken en vastgesteld. Hieruit volgt een aanpak via twee sporen: het spoor van de Mirt-

verkenning (vervolg stap in Mirt-procedure) en het spoor van een gezamenlijke door provincie Gelderland, provincie Noord-Brabant en het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat op te stellen mobiliteitsaanpak.

De Mirt-verkenning wordt door het Ministerie uitgevoerd. Hierin wordt een besluit voorbereid door de minister over uitbreiding over de infrastructuur op het traject Knooppunt Ewijk, knooppunt Bankhoef en knooppunt Paalgraven. De planning is om in het najaar van 2022 hier een beslissing over te nemen.

Gelderland participeert in deze Mirt-verkenning.

De mobiliteitsaanpak wordt door de provincies in samen met het ministerie voorbereid. Dit zal zich richten op een verandering van de manier waarop wij van reizen en goederen vervoeren in het gebied van de corridor A50 Nijmegen – Eindhoven. Planning hierbij is om in november (Bo-Mirt) tot besluitvorming te komen. Start van de uitvoering van de mobiliteitsaanpak is voorzien in januari 2021.

Vraag 34

Compliment dat de provincie volledig gebruik heeft gemaakt van duurzaam asfalt en de Co2 winst die daarmee bereikt is. Gaat u dit zo doorzetten naar komende jaren?

Antwoord:

Ja, bij aanbestedingen van asfalt stimuleren wij de verduurzaming van asfalt door dit te belonen middels de inzet van het instrument Milieu Kosten Indicator als gunningscriterium, waarvan de norm het komende jaar verhoogd wordt.

Vraag 35

3. Algemene dekkingsmiddelen:

Er is in 2019 3 miljoen meer binnen gekomen o.b.v. de provinciale opcenten motorrijtuigenbelasting. Dit komt door het gegroeide wagenpark. Tegelijk worden in toenemende emissieloze en zeer schone auto's uitgesloten van belastingheffing.

- wat gaat met name de laatste trend betekenen voor de ontwikkeling van de opbrengsten motorrijtuigenbelasting in de komende 10 jaar? Zijn daarover bij prognoses bekend en zo ja kunt u die met ons delen?

Antwoord:

In het Belastingplan 2020 heeft de Rijksoverheid aangegeven dat elektrische auto's volledig zijn vrijgesteld van het betalen van wegenbelasting tot en met 2024. In 2025 bedraagt de heffing 25% van het tarief en vanaf 2026 bedraagt de heffing 100% van het tarief. Ten aanzien van het mislopen van potentiële inkomsten door de (gedeeltelijke) MRB-vrijstelling op (hybride) elektrische voertuigen willen wij u wijzen op het recent verschenen briefadvies van de Raad voor het Openbaar Bestuur 'Opcenten Motorrijtuigenbelasting' aan de minister van Binnenlandse Zaken. Dit advies vormt de basis voor een gesprek tussen Rijk en het interprovinciaal Overleg (IPO) om te komen tot een overeenstemming over de derving van de opcenten. Een eerste indruk van het advies lijkt een steun in de rug te zijn voor de opvatting dat de provincies gecompenseerd dienen te worden voor de genoemde inkomstenderving. Hierbij de link naar het rapport <https://www.raadopenbaarbestuur.nl/documenten/publicaties/2020/05/01/opcenten-motorrijtuigenbelasting>.

Vraag 36

Leges waren in 2019 nog voor 73% kostendekkend, in 2019 teruggezakt naar 34%.

1. Hoe kan zo'n grote schommeling optreden? Komt dat alleen door de PAS-problematiek. Hoe ziet dat precies?
2. Wat is precies het doel voor komende jaren? Is dat een 100% kostendekkendheid en zo ja wanneer gaan?

Antwoord:

1. Voor de begroting worden vooraf de kosten gecalculeerd om 100% kostendekkend te zijn. In 2019 is de kostendekkendheid erg teruggevallen. Zoals op pagina 165 van de jaarrekening staat zijn hiervoor verschillende oorzaken. De opbrengsten over 2019 zijn een stuk lager dan begroot omdat er veel aanvragen niet zijn doorgegaan en/of geen leges hebben opgebracht. Ook hebben er terugbetalingen m.b.t. de PAS plaatsgevonden, van zowel het jaar 2019 als de jaren ervoor. De kosten daarentegen zijn enorm gestegen omdat de afrekening van 2018 van de ODRN is opgenomen en daarbovenop ook de tariefsverhoging over 2019. Beiden waren vooraf niet voorzien. Als laatste speelt het feit dat aanvragen en facturatie niet altijd in hetzelfde jaar vallen. In de Begroting 2020 heeft u daarom ook de tarieven voor de WABO gemiddeld met 20% verhoogd.
2. Het doel blijft -zoals uw Staten al enkele jaren geleden hebben aangegeven- een kostendekkendheid van 100% per onderdeel. Overigens zal de COVID-19 crisis waarschijnlijk een negatief effect hebben op de kostendekkendheid voor het jaar 2020.

Vraag 37

Wat is het beleid tav kwijtschelding leningen gemeenten? Dit tav blz. 264 waarin staat: De Gemeente Overbetuwe heeft de provincie in augustus 2019, conform overeenkomst van geldlening geïnformeerd over het negatieve resultaat van de grondexploitatie. Op basis hiervan is kwijtschelding verleend voor het openstaande deel van de geldlening, groot € 997934.

Is dit een normale gang van zaken? Wat is het beleid tav kwijtschelding? Kan provincie risico's in lokale grondexploitaties wel op zich nemen? Kunnen andere gemeenten in soortgelijke situaties dit ook vragen aan de Provincie?

Neemt provincie zo geen risico's gemeentelijke grondexploitatie(s) over?

Antwoord:

Het project 'Elst Centraal' was één van de projecten binnen de Robuuste Investeringsimpuls (RII, 2014-2015). De middelen die binnen de RII aan dit project zijn verstrekt waren onderdeel van een totale grondexploitatie. Afgesproken was met de gemeente om na afronding van het totale project de grondexploitatie op te maken. Mocht blijken dat hier een 'plus' zou ontstaan dan zou het bedrag (deels) worden terugbetaald. Als deze plus er niet zou zijn werd de lening omgezet in een subsidie. Hiermee zou de plicht tot terugbetaling komen te vervallen.

Deze werkwijze is in de subsidiebeschikking uit 2014 en later ook bij de vaststelling in 2016 vastgelegd. In 2019 is, na afronding van de totale grondexploitatie, gebleken dat er een tekort was. Hiermee is de lening omgezet in een subsidie en is de terugbetalingsplicht komen te vervallen.

Meestal worden leningen verstrekt waarbij vooraf een goede indicatie is afgegeven dat de lening terugbetaald kan worden. Bij dit project heeft daar vanaf het begin grote twijfel over bestaan. Achteraf had dit project vanaf het begin beter als subsidie verstrekt kunnen worden.

Daarnaast neemt de provincie wel vaker deel in een grondexploitatie. Maar dan voor een specifiek onderdeel dat past binnen de provinciale doelstellingen, zoals bijvoorbeeld restauratie van erfgoedlocaties of het herbestemmen van locaties naar bijvoorbeeld broedplaatsen.

Vraag 38

We lezen dat de 10 jarige- BNG lening van 250 miljoen is afgelost in 2019. Daarmee vallen jaarlijkse inkomsten van ruim 5 miljoen per jaar weg. Hiermee is de BNG-lening al snel na het aangaan in 2016 al weer afgelost. Kon dit zomaar zo makkelijk tijdens de looptijd van 10 jaar?

Antwoord:

De in 2019 afgeloste BNG-lening ad € 250 miljoen is al in 2009 aan BNG verstrekt. Deze onderhandse geldlening had een looptijd van 10 jaar met een vaste rente van 4,13% en is in juli 2019 conform contract door de BNG afgelost.

Daarnaast heeft de provincie in 2015 en 2016 een tweetal hybride kapitaalleningen van in totaal circa € 199 miljoen (€ 99,1 en 99,6 miljoen) verstrekt aan de BNG met een rente van respectievelijk 3,622- en 3,277 procent. Deze leningen staan nog steeds uit.

Vraag 39

Wat is verhouding tussen aandeel vaste en flexibele schil aan personeel in aantallen en geld? Hoe verhoudt dit zich met voorgaande jaren?

Antwoord:

	2017		2018		2019	
	Salarissen x € 1 miljoen	Aantal medewerkers per 31-12	Salarissen x € 1 miljoen	Aantal medewerkers per 31-12	Salarissen x € 1 miljoen	Aantal medewerkers per 31-12
Vast personeel	82,0	1.157	84,0	1.142	87,0	1.189
Tijdelijk personeel	2,9	73	5,7	116	11,6	145
Extern personeel*	26,1	N.v.t.	25,0	N.v.t.	23,1	N.v.t.

* Bij het extern personeel zijn geen aantallen opgenomen aangezien dit inhuur betreft van diverse capaciteit. Deze inhuur betreft een grote diversiteit van soort contracten bijvoorbeeld qua intensiteit en lengte. Hierbij wordt met name gestuurd op de kwaliteit van de geleverde diensten en de totale kosten.

Vraag 40

Bij met name Ambitie Economie en Mobiliteit en bij ambitie Natuur zijn overschrijdingen op de uitgaven. Dat wordt gemotiveerd met de opmerking dat zaken sneller lopen dan verwacht.

- klopt het dat in dat soort gevallen de overschrijdingen opgevangen kunnen worden door reeds gereserveerde middelen in de ambitiereserve?
- Of is er ook sprake van niet voorziene kostenoverschrijdingen bij de investeringen? Zo ja, is er indicatie te geven van hoeveel dan?

Antwoord:

Overschrijdingen van projecten die sneller uitgevoerd worden dan voorzien was in de begroting zijn voorzien van een dekking. Deze dekking is inderdaad voorhanden in de betreffende ambitiereserve.

Wanneer investeringskredieten dreigen te overschrijden of niet vooraf voorziene kostenoverschrijdingen zich voordoen dan zullen wij uw Staten verzoeken om het investeringskrediet te verhogen. Zoals wij dat bijvoorbeeld hebben gedaan bij het investeringskrediet ten behoeve van het museum KAM (Begroting 2020). Er is geen indicatie te geven, wij stellen onze begroting zo realistisch mogelijk op met de beste inzichten die op dat moment gelden.

Vragen fractie GL

Vraag 1

In de jaarrekening staat dat de provincie samen met partners tot een Regionale Klimaatadaptatiestrategie Rijk van Maas en Waal is gekomen. Daarnaast is samen met waterschap Rijn en IJssel een verkenning gestart in de Achterhoek betreft droogteproblematiek. Komt ook een Regionale Klimaatadaptatiestrategie voor de Vallei en Veluwe en met oost-Rivierenland?

Antwoord:

Ja, Gelderland is volgens de leidraad van het Deltaplan Ruimtelijke Klimaatadaptatie (DPRA) op door de gemeenten en waterschappen zelf georganiseerd in 8 werkregio's. Zo is de Veluwe verdeeld in drie werkregio's: Noord Veluwe, Oost Veluwe (inclusief Apeldoorn) en Veluwerand (inclusief Arnhem). In het oosten van Rivierengebied), rondom Nijmegen is de werkregio Klimaatadaptief Rivierland (KAR) actief. Elke werkregio komt met een Regionale Klimaatadaptatiestrategie.

Vraag 2

Per 31-12-2018 is 53% nieuwe natuur voor het GNN ingericht. Ten opzichte van het doel is dat 8414 hectare (zie Voortgang Realisatie GNN). In de jaarrekening staat dat er 100 hectare grond binnen het GNN beschikbaar is gekomen. Hoeveel procent nieuwe natuur voor het GNN is er gerealiseerd in 2019 ten opzichte van het doel van 8414 hectare?

Antwoord:

Inmiddels zijn de prestaties, die vanuit Gelderland opgenomen gaan worden in de Landelijke Voortgangsrapportage Natuur, bekend. Op 31-12-2019 komen we uit op de realisatie van 59% van onze inrichtingsopgave van 8.414 ha.

Vraag 3

De voorraad gronden voor GNN is omlaag gegaan van 1.554 ha naar 1.318 ha. Wat betekent dit voor de hoeveelheid GNN? Een beherende organisatie kan de grond overgenomen hebben. Opvallend is, dat onder Natuur en Landschap staat: "Voor 6 miljoen aan gronden gekocht en voor 4.9 miljoen verkocht." Hieruit kan blijken dat meer gronden zijn gekocht dan verkocht en dat dan minder grond beschikbaar is voor het GNN. Graag een toelichting?

Antwoord:

In 2019 hebben we totaal 388 hectare grond verkocht. Hiervan is 330 ha natuurgrond, die overgedragen is aan een beherende organisatie, en 58 ha landbouwgrond.

In 2019 is ook weer 152 hectare gekocht voor een bedrag van € 6,0 miljoen. Deze aankopen betreffen de verwerving van 84 hectare begrensde gronden binnen het GNN. En tevens 68 hectare onbegrensde gronden buiten het GNN, die ingezet zullen worden als ruilgrond, voor realisatie van natuurcompensatie of klimaatbos, of mogelijk na herbegrenzing van het GNN alsnog ingezet kunnen worden voor nieuwe natuur.

Totaal is de grondvoorraad voor Natuur dus afgenomen, omdat er in 2019 totaal 236 hectare meer verkocht is dan aangekocht.

In de Grondparagraaf bij de jaarstukken is vermeld: Met de verkoop van gronden en opstallen is een verkoopopbrengst gerealiseerd van ongeveer € 6,9 miljoen.

Reden dat de verkoopopbrengst relatief laag lijkt ten opzichte van de aankoop van de nieuwe gronden, is omdat een groot deel van de verkoop ging om verkoop van natuurgrond, die een veel lagere verkoopopbrengst kent. Alle aankopen betreffen daarentegen aankopen van landbouwgronden, die tegens de getaxeerde landbouwwaarde gekocht worden.

Vraag 4

In de jaarrekening staat dat de aanleg van duurzaam asfalt heeft geleid tot 2.700 ton minder CO₂-uitstoot dan gemiddeld in de asfaltbranche. Is deze reductie van CO₂ bereikt door duurzaam asfalt dat in 2019 is aangelegd of door al het duurzaam asfalt dat er momenteel in Gelderland ligt (ongeacht het jaar van aanleg)? Over hoeveel kilometer duurzaam asfalt gaat het en om welk percentage van de totale lengte van de Gelderse provinciale wegen gaat het?

Antwoord:

De reductie ten opzichte van het branchegemiddelde van 2019 heeft alleen betrekking op al het asfalt dat de provincie Gelderland in 2019 heeft aangelegd. Dit asfalt is aangebracht over ongeveer 76 km provinciale weg (in verschillende breedtes met wel/geen fietspad), waarbij de maatregel varieert van het aanbrengen van een volledige asfaltconstructie van meerdere lagen tot het vervangen van alleen de deklaag. 76 km is ongeveer 6,6 % van de ongeveer 1153 km provinciale weg.

Vraag 5

De dieselbusjes die worden gebruikt voor het beheer en onderhoud van de wegen zijn nog niet vervangen door elektrische alternatieven. Wel is een testplan gemaakt. Wat houdt dit testplan in? Op welke termijn wordt vervanging van de busjes alsnog voorzien?

Antwoord:

In de tweede helft van dit jaar staan diverse tests met verschillende elektrische voertuigen gepland. Er zijn twee soorten elektrische bestelbusjes en drie andere elektrische voertuigen besteld. Hier gaan verschillende routes mee gereden worden. Daarnaast spannen we ons in om met elkaar meer vertrouwen te krijgen in het elektrisch vervoer. Als leasecontracten van dieselbusjes aflopen worden in de toekomst waar mogelijk elektrische varianten besteld.

Vraag 6

Mobility as a Service is opgezet en dat de aanbesteding loopt. Wat wordt exact aanbesteed? Om welke diensten gaat het specifiek?

Antwoord:

In het kader van Mirt (Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport) verkenning A2 wordt aan mobiliteitstransitie gewerkt. Een van de onderdelen daarin is het opzetten van Mobility as a Service, MaaS. Gelderland heeft dit project in het kader van het A2 project op zich genomen. Doel is om MaaS te initiëren in relatie tot de uitvoering van de werkzaamheden aan de A2. MaaS A2 zal dan een zelfstandige draaiende (zonder overheidssubsidie) dienst in de markt moeten zijn. Doel is het aanbieden van flexibele, deels vraag gestuurde, multimodale mobiliteitsdiensten waarbij op maat gemaakte geïntegreerde reismogelijkheden middels een digitaal platform aan reizigers worden aangeboden.

Hiervoor is een aanbestedingsaanpak opgezet bestaande uit een aantal fasen/stappen:

- Analyse en opstelling architectuur en mobiliteitsmarkt (herkomst en bestemmingen)
- Marktconsultatie gericht op inzicht in beoordeling markt partijen van haalbaarheid businesscase en risico's

- Publieke consultatie gericht op inzicht in andere ontwikkelingen MaaS en afstemming technisch inhoudelijke aspecten
- Bepalen inkoopstrategie gericht op bepalen type en vorm van aanbesteding (open, raamcontract, dialoog)
- Opstellen aanbesteding en draaien aanbesteding
- Gunning en start uitvoering

Vraag 7

Op meerdere plekken in de begroting staan bedragen nog te ontvangen cq. nog te betalen. De overweging indachtig dat we als provincie gezien de coronacrisis coulant om zullen gaan bijvoorbeeld door zelf snel facturen te betalen en kwetsbare partijen zoals gemeenten, culturele instellingen of ondernemers ruimte geven om zo laat mogelijk te betalen. Hoe worden er handen en voeten gegeven aan deze aanpak, de betreffende bedragen heb ik ga om vele miljoenen? En welke consequenties heeft dit voor volgende fasen in de financiële cyclus?

Antwoord:

In onze Statenbrief Provinciale aanpak COVID-19 (PS2020-198) hebben wij aangegeven coulant te zijn richting onze debiteuren. Daarnaast betalen wij onze eigen facturen zo snel mogelijk. Onze primaire inkomstenstroom komt echter binnen via de opcenten motorrijtuigenbelasting, provinciefonds uitkering en opbrengsten vermogensbeheer. Zoals wij in de jaarstukken 2019 aangeven zien wij hier vooralsnog geen grote wijzigingen in. Deze zullen wij in de komende tijd normaal blijven ontvangen. Hoe wij verder de COVID-19 gevolgen aanpakken hebben wij met uw Staten besproken op 22 april 2020 in de Statenvergadering. Hier houden wij de komende tijd met elkaar het gesprek over gaande.

Vraag 8

Breedbandleningen: Zit daar nog veel onbenut geld? Ons staat bij dat daar sprake is van een onderbesteding. Kunt u een overzicht geven van financiële stand van zaken in dit dossier

Antwoord:

De Breedbandleningen die wij verantwoorden op onze balans in de Jaarstukken 2019 (afgerond € 877.000) zijn allen leningen die uitstaan bij diverse partijen. Hier zitten geen vrije middelen in. Bijgaand een overzicht van de op peildatum 31-12-2019 uitstaande leningen:

Lening	Stand lening per 31-12-2019
Bedrijventerrein gemeente Oude IJsselstreek	€ 216.667
Buren Oost	€ 200.000
Buren West	€ 200.000
Putten 1	€ 80.000
Buren Oost 2	€ 180.000

Vraag 9

Agrifood: Kunnen we concluderen dat er een toename is van grondgebruik ten behoeve van Agrifood? Op welke wijze wordt deze grond gebruikt. Is hier bijvoorbeeld sprake van extensivering.

Antwoord:

Nee, wel hebben individuele bedrijven hun mate van grondgebondenheid verbeterd door de aankoop van grond of door het maken van afspraken met akkerbouwers in de omgeving. Het verhogen van de grondgebondenheid leidt per saldo tot een extensivering.

Vragen fractie PvdA

Vraag 1

Steengoed benutten: Er is flink minder aan deze post uitgegeven dan begroot (2.7 miljoen). Deels wordt dit verklaard uit het feit dat de laatste aanvragen van 2019 niet meer mee zijn genomen. Toch wordt niet helemaal duidelijk in hoeverre dat de onderliggende reden is. In het kader van toenemende leegstand en, nog belangrijker, het gierende woningtekort vinden we het een gemiste kans als het potje SteenGoed benutten niet volledig wordt gebruikt. Wat gaat GS eraan doen om het komende jaar ervoor te zorgen dat genoeg mensen toegang vinden tot de subsidiepot?

Antwoord:

Met SteenGoed Benutten ondersteunen we de transformatie van beeldbepalend leegstaand vastgoed. We bekijken per project welke ondersteuning er nodig is om een volgende stap te zetten. De aanpak is maatwerk en een financiële bijdrage zien we als sluitstuk van het traject als duidelijk is dat alle betrokken partijen er alles aan gedaan hebben om een project te realiseren maar een tekort blijft bestaan. In vergelijking met 2018 zijn we bij meer projecten actief betrokken en hebben meer partijen gebruik gemaakt van de subsidieregeling uitvoeringsgereed en realiseren. Deze inzet continueren we in 2020. Zie ook vraag 5 van de fractie van Christen Unie.

Vraag 2

Hoeveel banen zijn er in 2019 in het kader van social return on investment(sroi) door de provincie gecreëerd? Wij zien deze getallen niet terug in de stukken.

Antwoord:

Eind 2019 had de provincie in het kader van Social return (on investment) 66 medewerker in dienst. Deze medewerkers zijn als volgt onder te verdelen:

- 35 medewerkers uit het doelgroepregister/ banenafpraak
- 23 medewerkers met een structurele arbeidsbeperking
- 8 statushouders

Zie voor uitgebreide informatie over het personeel de personeelsmonitor van het A&O-fonds provincies: [link personeelsmonitor](#)

Vraag 3

Wat is het ziekteverzuim onder onze ambtenaren?

Antwoord:

Inclusief langdurig verzuim: 5,3%

Exclusief langdurig verzuim: 4,0%

NB: Langdurig verzuim is verzuim langer dan 12 maanden.

Zie voor uitgebreide informatie over het personeel de personeelsmonitor van het A&O-fonds provincies: [link personeelsmonitor](#)

Vraag 4

Voor een in toenemende mate belangrijk onderwerp als Klimaatadaptatie, stond er 0 euro begroot en dat is er ook aan uitgegeven. Toch heeft GS best wel wat gedaan op dit thema. Waar kwam dit geld vandaan? Er staat nu 560.000 nog beschikbaar te stellen voor het komende jaar. Op welke punten gaat het beleid tav klimaatadaptatie in 2020 veranderen tov van 2019?

Antwoord:

In 2019 is voor € 90.000 aan lasten gerealiseerd voor Regionale Adaptatie Strategieën, Stresstesten en Droogte Achterhoek. Deze kosten zijn verantwoord onder het thema Water.

Klimaatadaptatie is een belangrijk thema, maar ook een vrij nieuw thema. In 2019 is gewerkt aan het proces van de Regionale Adaptatiestrategieën (RAS) en de verankering van het thema in de andere beleidsprogramma's. In 2020 zullen de RAS vertaald worden in uitvoeringsprogramma's en zal cofinanciering gevraagd worden. Verder werken we aan het verder concreet maken van Klimaatadaptatie door middel van een Challenge en dragen we bij aan projecten (kennis en geld) van andere programma's.

Vraag 5

Goed om te zien dat we met de BBV indicatoren ons kunnen vergelijken met andere provincies. Opvallend is dat in aantal gevallen de cijfers van 2017 wordt gehanteerd als recente informatie. Wanneer komen de cijfers over 2018 en het liefst over 2019 beschikbaar?

Antwoord:

Het kost altijd tijd om data te verzamelen, te bewerken en te valideren. Daarom lopen we met de monitoring van dit soort indicatoren altijd 1 of 2 jaren achter. De data worden centraal verzameld via de website www.waarstaatjeprovincie.nl. Dus wij zijn ook afhankelijk van die website. Onlangs is het beheer van die website overgedragen aan de uitvoeringsorganisatie BIJ12 van het IPO. Het IPO wil de website verder professionaliseren (onder andere actualiseren van de beleidsindicatoren, het verbreden van de site en het vergroten van de bruikbaarheid) zodat statenleden beter worden ondersteund bij hun kaderstellende en controlerende rol. Ook het werken met de BBV-indicatoren zal daarmee geïntensiveerd worden.

Het streven is om de BBV-data jaarlijks vóór de Begroting te actualiseren.

Onze planning is om bij de Begroting 2021 met een update te komen van de paragraaf *Hoe staat het met Gelderland?* inclusief de BBV-indicatoren.

Vraag 6

We lezen dat de oprichting van de 'de Stichting World Food Center Experience' is vertraagd. Hoe staat het met het vinden van een exploitant en de second opinion op de business case? Wat is het tijdspad hierin?

Antwoord:

De Stichting WFC Experience heeft na oprichting (d.d.29-1-2020) een herziene mijlpalen-planning afgegeven. Deze is opgenomen in bijlage 2 van de Informerende Statenbrief World Food Experience Ontwikkeling (PS 2020-107). Voor de Exploitant loopt momenteel een Europese aanbesteding. Voor de zomer wordt u over het resultaat van deze aanbesteding geïnformeerd.

De Stichting levert naar verwachting februari 2021 de ontwerpen van de content en het gebouw op, inclusief een kostenraming voor de realisatie hiervan. Daarnaast levert de stichting een herijkte sluitende businesscase (incl. doorrekening op verwachte bezoekersaantallen) op. Deze input wordt getoetst (=

second opinion) en op basis van het resultaat bepalen we samen met Ede of er voldoende vertrouwen is, in een levensvatbare WFC Experience zonder structurele overheidsbijdragen.

Vraag 7

We zien een toename van aantal emissieloze auto's van 3500 naar 8500 stijgen. We hebben bij eerdere vragen gehoord dat het nu compenseert met meer zwaardere auto's binnen onze provincie. Wat lopen we financieel mis en wanneer(of bij welk aantal) wordt het financieel een probleem.

Antwoord:

Op basis van de opgave van de Belastingdienst met de stand per 1 januari 2020 zijn er in Gelderland 8.579 elektrische auto's die volledig zijn vrijgesteld van de heffing motorrijtuigenbelasting. Op basis van de indeling naar gewichtsklasse van deze auto's, het daarbij behorende tarief voor auto's op fossiele brandstof en ons tarief voor de opcenten bedragen de gederfde inkomsten voor 2020 circa € 4 miljoen. Uit de opgave van de Belastingdienst blijkt echter ook dat er sprake is van een autonome groei in 2019 van het wagenpark waarover wel opcenten wordt geheven waardoor naar verwachting de inkomsten in 2020 per saldo zullen toenemen.

Ten aanzien van het mislopen van potentiële inkomsten door de (gedeeltelijke) MRB-vrijstelling op (hybride) elektrische voertuigen willen wij u ook nog wijzen op het recent verschenen briefadvies van de Raad voor het Openbaar Bestuur 'Opcenten Motorrijtuigenbelasting' aan de minister van Binnenlandse Zaken. Dit advies vormt de basis voor een gesprek tussen Rijk en het interprovinciaal Overleg (IPO) om te komen tot een overeenstemming over de derving van de opcenten. Een eerste indruk van het advies lijkt een steun in de rug te zijn voor de opvatting dat de provincies gecompenseerd dienen te worden voor de genoemde inkomstenderving. Hierbij de link naar het rapport <https://www.raadopenbaarbestuur.nl/documenten/publicaties/2020/05/01/opcenten-motorrijtuigenbelasting>.

Vraag 8

Welke doelen zijn er in 2019 niet gehaald met voor ons de nadruk op wonen, werken en gezonde leefomgeving.

Antwoord:

Met betrekking tot SteenGoed Benutten hebben we in de Begroting 2019 aangegeven dat we het SteenGoed Transformatieplein doorontwikkelen. Dat hebben we begin 2019 gedaan. Aan het eind van het jaar hebben we dit stopgezet omdat de benodigde investeringen en het resultaat niet met elkaar in verhouding stonden.

In de begroting van 2019 hebben we onder andere als doel geformuleerd dat we: *de woonopgave intensiever verbinden met de opgaven vanuit de Omgevingsvisie en de doelen op het gebied van ruimte, energietransitie, leefbaarheid, mobiliteit en water*. De verbinding met water moeten we nog uitbouwen met het oog op klimaatadaptatie en droogte.

Ook wilden we de regionale woonagenda's verder ontwikkelen tot leidende programma's in de regio's. Wat precies een leidend programma is, is arbitrair, maar de nieuwe bevolkingsprognoses en ook de stikstofdiscussie hebben ervoor gezorgd dat de woningbouwprogrammering niet alleen geleid wordt door de woonagenda. Deze woonagenda blijkt dan op sommige punten achterhaald of niet haalbaar te zijn.

Vragen fractie D66

Vraag 1

Leefbaarheid

De uitvoeringsagenda Leefbaarheid wordt volgens oorspronkelijke planning opgeleverd voor de zomervakantie.

Is GS bereid in de uitvoeringsagenda de gevolgen van het Coronavirus voor de leefbaarheid meenemen?

Antwoord:

Het programma leefbaarheid is bij uitstek een programma dat inspeelt op de actualiteit. Op actuele behoefte van inwoners en gemeenten. Die ruimte willen we met dit beleidsprogramma nemen. Illustratief hierbij is de huidige situatie met COVID-19. We weten dat door COVID-19 de wereld verandert, we weten niet hoe op termijn. De termen ontmoeten en verbinden zijn in een heel ander daglicht komen te staan. Niet fysiek ontmoeten en verbinden, maar zoeken naar andere vormen om elkaar te kunnen steunen en op andere manieren toch de sociale verbinding tot stand te brengen. Wij hebben hierop ingespeeld door de Gelderse gemeenten te laten weten dat de organisaties die samenwerken binnen de Leefbaarheidsalliantie Gelderland beschikbaar zijn om inwoners hierin met raad en daad bij te staan. Deze flexibiliteit is illustratief voor dit beleidsprogramma.

Vraag 2

Transform

De onderzoeksfase van Transform (Gelderse LTI) is afgerond. Het project is opgenomen in de Gelderse Lange Termijn Integrale Programma's.

Kunnen de onderzoeksresultaten met de Staten gedeeld worden?

Antwoord:

Wij zijn in overleg met de Provincie Overijssel en de betrokken gemeenten Apeldoorn, Deventer, Zutphen en Zwolle over de resultaten van de onderzoeksfase en vervolgstappen. Wij verwachten u hierover voor het zomerreces nader te kunnen informeren.

Vraag 3

Versnellingsteams voor de RESsen

U bent gestart met het inventariseren van ideeën en wensen bij gemeenten voor de invulling van versnellingsteams voor de Regionale Energie strategieën.

Kan GS meer informatie verstrekken over de versnellingsteams en of dit samenhangt met het intensiveringspakket en zo ja, hoe?

Antwoord:

In het coalitieakkoord wordt aangegeven: We vormen met de regio's en de gemeenten professionele versnellingsteams, bijvoorbeeld bij het maken van warmtetransitieplannen, businesscases voor grootschalig duurzame opwek, het opzetten van lokale warmtebedrijven en het handhaven van de wettelijke energiebesparingseisen bij bedrijven.

We zijn op basis hiervan met de regio's in gesprek over het opzetten van teams voor de uitvoering van de Regionale Energie Strategieën. De lijn uit deze gesprekken is de wens om de uitvoering meer integraal op te bouwen, gericht op de 55% CO2 reductie. Daar kunnen dus maatregelen uit het intensiveringspakket onderdeel van uit maken, zeker als deze op regionale schaal moeten worden uitgevoerd. De regio's hebben verschillende accenten, er is dus maatwerk nodig. Ook ligt de focus van de regio's nu meer op het opstellen van de RES dan op de uitvoering ervan. Na de zomer zal er meer duidelijkheid zijn over de wensen vanuit de regio.

Vraag 4

Duurzame Corridors

In motie 18M39 Duurzame corridors 2.0 hebben wij u gevraagd om grootschalige opwek langs hoofdinfra verkennen en aan te bieden op te treden als procesregisseur. U geeft aan dat de verkenningen voor de A15, A28, A1, A18 en A30 zijn gestart en/of afgerond.

Kan GS de Staten nader informeren over de stand van zaken? En ook over de stand van zaken voor andere hoofdinfra zoals spoor- en waterwegen? Bij welke projecten heeft de provincie aangeboden op te treden als procesregisseur?

Antwoord:

De voortgang van Motie 38 is eind 2019 in de Staten geweest. Deze is opgenomen in de stand van zaken voor de RES: PS2019-575. Hierin is tevens aangegeven dat de motie verder in het kader van de RES-en wordt uitgevoerd en er geen aparte projecten meer worden uitgevoerd.

Vraag 5

CO2 prestatieladder

U geeft aan met Gelderse gemeente te hebben gewerkt aan de CO2 prestatieladder.

Kan GS meer informatie verstrekken over de CO2 prestatieladder?

Antwoord:

We hebben met succes de CO2-prestatieladder geïmplementeerd en conform de richtlijnen ook de voortgang gerapporteerd via onze provinciale website.

Op de bijgevoegde link kunt u de informatie hierover vinden zoals die op onze provinciale internetpagina beschikbaar is.

<https://www.gelderland.nl/De-provincie-als-organisatie/Provincie-Gelderland-als-duurzame-organisatie.html>

Vraag 6

Stimulering energiebesparing

Van de subsidieregeling Stimulering energiebesparing bij bedrijven en instellingen zijn 5 aanvragen toegekend.

Kan GS verklaren waarom dit slechts 5 aanvragen zijn?

Antwoord:

De subsidieregeling Stimulering energiebesparing bij bedrijven en instellingen bestaat sinds 2018 en op moment van openstelling waren er al een aantal projecten in voorbereiding. Via het GEA is er in 2018 veel aandacht geweest voor de subsidiemogelijkheid wat mede heeft geleid tot projecten en dus subsidieaanvragen. Dit heeft geresulteerd in 2018 in 18 ingediende projecten. Hiervan zijn er 6 op 29 december 2018 ingediend. Deze 6 projecten tellen dus formeel mee met 2018 maar zijn in 2019 ten uitvoer gebracht. Samen de projecten die in 2019 zijn ingediend zien we dat het aantal projecten constant is.

Verder is in 2019 het project Achterhoek onderneemt duurzaam (<https://www.achterhoekonderneemtduurzaam.nl/>) gestart en dit grote project heeft ondertussen al meer dan 500 energiescans uitgevoerd bij ondernemers in de Achterhoek.

Vraag 7

Topfonds Gelderland

Uit de evaluatie van Topfonds Gelderland blijkt dat het fonds functioneert, maar er meer kan worden geïnvesteerd in energiebesparing. Hoe is GS voornemens dit te verbeteren?

Antwoord:

Op ons verzoek is door Oost NL onderzocht of het mogelijk was om de middelen (ook) te besteden aan de verduurzaming van projecten ‘achter de meter’ zoals energiebesparing van bedrijven, instellingen, Verenigingen van Eigenaren, woningcorporaties en particulieren. Dit onderzoek heeft uitgewezen dat er geen principiële bezwaren zijn tegen investeringen ‘achter de meter’ vanuit IEG-DE (Innovatie en Energiefonds Gelderland duurzame energievoorziening). Maar het vraagt wel om projecten van een behoorlijke omvang, waarbij een private marktpartij hierin het initiatief dient te nemen. Het fonds speelt een faciliterende rol en een hefboom om bancaire of private financiering uit te lokken. IEG-DE kan overigens geen financieringen verstrekken direct aan instellingen, Vve's, woningcorporaties en particulieren. Grootschalige besparingsinitiatieven en projecten zoals Esco's (Energy Service Company) die in een keer een groot aantal woningen willen verduurzamen dienen zich in de praktijk helaas nog maar nauwelijks aan. In 2019 zijn gesprekken gevoerd met ondernemers die zich richten op energiebesparing in de gebouwde omgeving, maar hebben zich nog niet ontwikkeld tot financierbare business cases voor IEG-DE.

Daarbij blijkt ook dat veel deelnemers(binnen de Esco's) de stap naar het verduurzamen nog lastig vinden. Met name omdat het om een langjarige verbintenis gaat. Het mogelijk maken van gebouw gebonden financiering (door het Rijk) zal dit naar verwachting verbeteren. Wij lobbyen dan ook bij het Rijk om deze gebouw gebonden financiering mogelijke te maken.

Vraag 8

Ambitiereserve energietransitie

De onttrekkingen uit de ambitiereserve Energietransitie zijn 2,9 mio lager dan begroot. U geeft aan dat dit komt doordat opdrachten die zijn aangegaan in 2019 nog doorlopen in 2020 en sommige subsidieregelingen niet liepen zoals van te voren was ingeschat. Hoe gaat u in 2020 deze opdrachten versnellen en de aanvragen uit de subsidieregelingen verhogen?

Antwoord:

Voor de bestaande opdrachten zullen wij nog meer inzetten op het realiseren van de resultaten waarbij wij vaak wel afhankelijk van de partners zijn waarmee wij samen werken. Voor de bestaande subsidieregelingen hebben we kritisch gekregen of deze nog beter kunnen aansluiten bij de doelen en de wensen van ons en de partijen met wie wij samen werken aan de realisatie van de energietransitie.

Vraag 9

Faunavoorzieningen

Bij de begroting was het de ambitie van de provincie het ‘aanleggen van 2 ecoducten tussen Milligen en Hoog Soeren over de N344 en N302 en van kleinschalige faunavoorzieningen langs andere provinciale wegen’.

In het jaarverslag wordt niet gerapporteerd over de aanleg van kleinschalige faunavoorzieningen langs andere provinciale wegen. Betekent dit dat deze niet zijn aangelegd?

Antwoord:

In de Statenbrief PS2018-665 zijn de Staten geïnformeerd over de uitvoering van het ontsnipperingsbeleid. In 2019 zijn een paar kleinschalige faunavoorzieningen aangelegd of vervangen. Het gaat dan onder meer om het aanleggen van looprichels, wildroosters en het beheren en vervangen van rasters. Op de N304 zouden kleine zoogdiertunnels en een wildrooster aangelegd worden, de uitvoering daarvan is verschoven naar 2020.

Vraag 10

Faunavoorzieningen

In de begroting was de ambitie om 'een keuze te maken voor de aan te leggen faunavoorziening nabij de N225, ter hoogte van het Renkums Beekdal. En starten met de voorbereiding voor de uitvoering'. In de jaarrekening staat dat 'Voor het Renkums Beekdal de verkenning voor een ecopassage is afgerond.' Is er nu een keuze gemaakt en zo ja, is de uitvoering al voorbereid? Of betekent het 'afronden van de verkenning' dat er nog geen keuze is gemaakt?

Antwoord:

Er heeft nog geen voorbereiding van de uitvoering plaatsgevonden. Er is een pré-verkenning uitgevoerd, waaruit vier schetsontwerpen zijn voortgekomen. Met partijen zoals, Staatsbosbeheer, gemeenten en het waterschap wordt nu een voorkeursvariant verkent. Direct aanwonend van het Renkums beekdal zijn daarover meerdere keren geïnformeerd. Streven is dat er dit najaar een keuze volgt voor een voorkeursvariant. Daarna wordt deze voorkeursvariant nader uitgewerkt in een verkenning, planvoorbereiding en vervolgens uitvoering.

Vraag 11

Stal van de toekomst

Bij de begroting 2020 is er een bedrag van 2 miljoen euro vrijgemaakt om ten minste drie stallen van de toekomst te realiseren. In de jaarstukken is te lezen dat er hiervan slechts één is gerealiseerd.

Wat is de reden dat er maar één project afgerond is? Wat heeft dit ene project gekost en hoe wordt het resterende bedrag voor Stallen van de toekomst ingezet?

Antwoord:

Gerapporteerd is het aantal stallen dat daadwerkelijk is gerealiseerd. Dat is de zogenoemde Kipsterstal in Beuningen. Voor 2 andere zogenoemde zero-emissiestallen geldt dat daarvoor wel een subsidie ter beschikking is gesteld, maar dat realisatie van de nieuwe stallen als gevolg van vertraging in planvorming en vergunningverlening mede als gevolg van de uitspraak van de Raad van State inzake stikstof nog op zich laat wachten. Ook zijn nog andere aanvragen gehonoreerd, maar daarbij is de subsidie lager vastgesteld dan aangevraagd. Het is daarbij nog niet zeker of deze initiatieven tot realisatie komen. Zolang aanvragers de gelegenheid hebben hun initiatief te realiseren blijft daarvoor het budget gereserveerd.

Vraag 12

Verwerven nieuwe natuur

In de begroting voor 2019 was de doelstelling om 300 hectare nieuwe natuur te verwerven. In de jaarstukken valt te lezen dat er 100 hectare aan nieuwe natuur verworven is.

Betekent dit dat de overgebleven ambitie voor 200 hectare nieuwe natuur die in 2019 niet verworven is wordt toegevoegd aan de verwervingsambitie voor 2020 (minimaal 155 – 185 hectare)?

Antwoord:

In de initiële begroting 2019 was een ambitie van 300 ha verwerving of afwaardering voor natuur opgenomen. In de Najaarsnota 2019 was deze ambitie voor aankoop en afwaardering van gronden tot natuur via subsidies al verlaagd, omdat de initiële begroting niet haalbaar bleek. Deze verlaagde ambitie van de Najaarsnota 2019 is wel gerealiseerd.

Vraag 13

Eerste aanraking met kunst en cultuur

U schrijft: 'we hebben actieve deelname aan cultuur en erfgoed gestimuleerd, onder andere met onze regeling Cultuur- en Erfgoedparticipatie en door onze steun aan het Jeugdfonds Sport en Cultuur'.

In hoeverre heeft u zicht of de deelnemers voor het eerst in aanraking komen met kunst en cultuur? Of zijn de gebruikers hiervan vooral deelnemers die al gebruik maakte van kunst en cultuur voorzieningen?

Antwoord:

De projecten uit de participatieregeling gaan over nieuwe samenwerking tussen organisaties waarmee ook mensen worden betrokken die je normaal niet bereikt. De gestelde voorwaarden bij deze regeling dat het project op artistiek, inhoudelijk of organisatorisch gebied vernieuwend moest zijn en dat het project voorbereid en uitgevoerd moest worden door partijen uit tenminste 2 verschillende vakgebieden of disciplines heeft er mede voor gezorgd dat nieuw publiek aangetrokken is. In totaal zijn er 32 projecten gehonoreerd. We hebben een heel aantal projecten gehonoreerd in kleine dorpskernen. In deze kernen zijn er weinig voorzieningen. Als bewoners hier zelf activiteiten organiseren betrekken zij medebewoners die zo (nieuw) kennis maken met cultuur en erfgoed. Ook de doelgroepen zijn divers zoals projecten met buurtbewoners, ouderen, jongeren/kinderen, scoutingvereniging, mensen met fysieke beperking, enzovoort waarvan je kunt aannemen dat een (groot) deel van deze deelnemers voor die tijd niet (veelvuldig) met cultuur en erfgoed in aanraking kwam.

Voorbeelden van projecten die de diversiteit aan doelgroepen illustreren:

- gemaakt door en voor buurtbewoners: Standbeeldenproject Terborg 600 jaar stad, Retourtje Oosseld, Erfgoedverhalen van het dorp Heesselt en Varik, 150 jaar Schaarsbergen
- met kinderen/jongeren in de (lagere) schoolleeftijd: Por la Tierra!, Kinderen en ouderen maken samen een theatervoorstelling
- mensen met een fysieke beperking: Robo-art
- met allochtone jongeren en volwassenen: Meet the Ancestors, Heel Elden Kookt en Klinkt, Wereldvrouwen 2020
- met ouderen: Terug naar huis, Kinderen en ouderen maken samen een theatervoorstelling
- met gedetineerden: Fieldrecordings: 'de Bajes'

Ten aanzien van het Jeugd cultuur fonds: kinderen nemen vanwege de kosten soms niet actief deel aan sport of cultuur. Het Jeugdfonds kan hen hierin compenseren en actieve deelname mogelijk maken. Zij zouden dit anders niet doen. Omdat scholen ook aandacht besteden aan sport en cultuur wil dat niet zeggen dat deze kinderen anders niet in aanraking kwamen hiermee en niet met sport en cultuur bekend zijn. Het gaat om actieve deelname buiten school die voor deze doelgroep zonder compensatie niet mogelijk is.

Vraag 14

Economische impact sportevenementen

U schrijft 'we hebben economische impact gerealiseerd door meer bezoekers van buiten Gelderland naar sportevenementen te trekken'.

Is dit een significante economische impact? Op welke manier wordt dat berekend en hoeveel extra bezoekers zijn er in 2019 gekomen?

Antwoord:

In 2019 hebben wij bijgedragen aan 32 nationale en internationale sportevenementen, waarvan zeven NK's, drie EK's en twee WK's. Op basis van waarnemingen, gesprekken met bonden en organisatoren en een globale inschatting op basis van beschikbare informatie, is de indruk dat de evenementen drukker bezocht zijn dan voorheen.

Voor het meten van de economische impact wordt gebruik gemaakt van de landelijke richtlijnen voor het uitvoeren van evenementenonderzoek zoals opgesteld door de Werkgroep Evaluatie Sportevenementen (WESP). Op basis van deze richtlijnen wordt bij sportevenementen gemeten hoeveel bezoekers, deelnemers en media van buiten de gemeenschap door het evenement worden getrokken, die vervolgens uitgaven doen waarvan de lokale/provinciale economie profiteert.

Het economische impact onderzoek is niet voor elk evenement van toepassing of wordt niet bij alle evenementen uitgevoerd. Daarom is geen onderbouwing te geven van het aantal bezoekers over 2019.

Vraag 15

Subsidieregeling sport

U schrijft: 'ambitie 4 Gezond, veilig, schoon en welvarend € 4,5 miljoen lagere lasten met name veroorzaakt door de thema's SteenGoed benutten en Sport. Bij beide thema's liepen subsidieregelingen minder dan verwacht'.

Wat is de reden dat de subsidieregelingen voor sport niet voldeden aan de verwachtingen?

Antwoord:

Vermoedelijk refereert u aan de subsidieregeling Sport en Innovatie. Deze regeling was gericht (tot 31 december 2019) op het stimuleren van innovatieve ontwikkelingen op het snijvlak van sport, voeding en gezondheid. Er zijn afgelopen jaren een aantal projecten gestart met ondersteuning van deze subsidie. De redenen dat deze regeling minder subsidieaanvragen heeft gekregen en gehonoreerd dan verwacht zijn waarschijnlijk:

- De aanvraag moet betrekking hebben op innovatieve ontwikkeling betreffende sport, betreffende gezondheid én betreffende voeding. Dit vraagt om een specifieke combinatie van innovatieve ontwikkelingen. Een aantal aanvragen waren gericht op een innovatieve ontwikkeling van één van de drie themagebieden en pasten daarom niet binnen de subsidieregeling.
- Een belangrijke voorwaarde van de subsidieregeling was ook dat het project door samenwerkende partners werd uitgevoerd op basis van een samenwerkingsovereenkomst, waarvan de verschillende partners uit twee of drie themagebieden (sport, gezondheid en voeding) kwamen en dit ook konden aantonen.
- Ook was een belangrijke voorwaarde dat in de aanvraag aandacht was voor marktperspectief/economisch perspectief (vermarkten van het product)
- Tot slot ging het in de subsidieregeling om innovatieve ontwikkelingen te ondersteunen, die net voor de marktintroductie stonden.

De combinatie van deze subsidievoorwaarden maakten een aanvraag niet heel eenvoudig. Er zijn in de afgelopen jaren een aantal projecten gestart met een goed (voorlopig) resultaat. Veel projecten lopen nog.

Vraag 16

Fiets

De gemeenten hebben minder projecten aangevraagd voor de nieuwe subsidieregeling Fiets.
Kan GS de bekendheid met de nieuwe systematiek en het gebruik van de regeling vergroten?

Antwoord:

In tegenstelling tot 2018 zijn er in 2019 minder subsidieaanvragen gedaan door gemeenten voor een fietsprojecten. De overvraag in 2018 heeft mogelijk effect gehad op de aanvragen in 2019. Daarnaast is de overgang van het Gelderse FietsNetwerk naar het nieuwe definitiekader Hoofdfietsnet Gelderland in 2019 mogelijk ook van invloed geweest.

In 2018 is uitgebreid gecommuniceerd met gemeenten over zowel het nieuwe van toepassing zijnde definitiekader Hoofdfietsnet Gelderland als de nieuwe subsidieregeling. De subsidieregeling is van toepassing op fietsprojecten die voldoen aan het definitiekader Hoofdfietsnet. De gemeenten zijn schriftelijk op de hoogte gesteld en eind 2018 is de regeling uitgebreid mondeling aan de orde geweest in een speciaal voor dit onderwerp georganiseerde workshop.

In 2020 worden de gemeenten en de regio's opnieuw geïnformeerd en gestimuleerd om gebruik te maken van de subsidieregeling voor fietsprojecten. In regionale bijeenkomsten wordt de subsidieregeling en het Hoofdfietsnet Gelderland opnieuw besproken en mogelijke belemmeringen bij gemeenten geïnterviewd met als doel om het aantal aanvragen te vergroten.

Vragen fractie CU

Vraag 1

Resultaatsbestemming

- a. Welk gedeelte van het rekeningresultaat betreft overhevelingen?
- b. Waarom wordt ervoor gekozen de overhevelingen bij de Perspectiefnota te betrekken en niet al in de jaarrekening te vermelden?

Antwoord:

Als wij als college een besluit nemen over de Jaarstukken en deze aanbieden aan uw Staten is nog niet volledig inzichtelijk of er in het rekeningresultaat middelen zitten die behouden moeten blijven en weer ingezet moeten worden voor beleidsvelden. Wij doen dit voorstel tot overhevelen van middelen dan bij de Perspectiefnota omdat daar een integrale afweging plaats vindt en op die manier uw Staten een goede afweging kunnen maken over het wel of niet opnieuw inzetten van middelen. Bij deze Jaarstukken 2019 doen wij uw Staten twee expliciete voorstellen voor het behouden van middelen voor beleidsvelden omdat daar nu reeds duidelijk is dat dit op een later moment benodigd is.

Vraag 2

Energietransitie: hoe komt het dat er minder aanvragen zijn door gemeenten voor energieloketten en handhaving?

Antwoord:

De overgrote meerderheid van de gemeenten maakt gebruik van de Regeling Energieloketten, slechts 8 gemeenten hebben in 2019 geen aanvraag gedaan. Het ging in 2019 bij deze regeling om iets minder aanvragen vergeleken met het jaar ervoor, namelijk 4 minder. We hebben geen onderzoek gedaan naar de achterliggende redenen hiervan.

Er zijn door veel gemeenten (32) een aanvraag gedaan voor toezicht en handhaving, maar gemeenten staan vrij om zelf invulling te geven over hoe om te gaan met toezicht en handhaving van energieregels en daardoor zie dat bijvoorbeeld sommige gemeenten ervoor kiezen om niet in te zetten op toezicht en handhaving maar juist op energiebesparingsprojecten voor bedrijven en instellingen.

De regeling werkt daarnaast niet optimaal voor gemeenten en daarom passen we dit jaar nog de regeling aan, zodat het gemakkelijker wordt om deze subsidie aan te vragen en het daarnaast mogelijk wordt om voor een langere periode (3 jaar in plaats van 1 jaar nu) subsidie aan te vragen voor toezicht en handhaving van energieregelgeving.

Vraag 3

Agrifood: hoe komt het dat er minder declaraties waren voor Pop3 niet grondgebonden?

Antwoord:

Begin 2019 is een prognose gemaakt van de betaling van de declaraties. In 2019 zijn echter heel veel subsidieaanvragen ingediend die ook verleend moesten worden. Een deel van de declaraties is daarom in 2020 betaald. Desalniettemin zijn in 2019 bijna twee maal zoveel declaraties betaald als in 2018. In het najaar 2020 zullen we aan uw Staten een beleidsvisie Agrifood voorleggen.

Vraag 4

Gebiedsagenda Veluwe: hoe komt het dat het aanleggen van routenetwerken trager gaat dan gedacht?

Antwoord:

Er zijn meer dan voldoende initiatieven maar vergunningverlening, het Veluwebreed (20 gemeenten) uniformeren van afspraken over aanleg, bewegwijzering, beheer en onderhoud en aansprakelijkheid met gemeenten en terreinbeheerders vragen om zorgvuldigheid. Op deze vele initiatieven en de daarbij behorende werkzaamheden was het Routebureau Veluwe het afgelopen jaar niet voldoende toegerust (menskracht). Dit is ondertussen onderkent en wordt opgepakt door de partners van de gebiedsagenda Veluwe waardoor naar verwachting de inzet vanuit deze gebiedsagenda in 2020/2021 tot stand kan komen.

Vraag 5

Steengoed Benutten: hoe komt het dat er minder aanvragen zijn dan gedacht?

Antwoord:

Voor 2019 hadden we de doelstelling dat via de inzet van de regeling 'uitvoeringsgereed en realiseren' de uitvoering van 15 projecten moest starten. Met 16 projecten is dit doel gehaald. Ten opzichte van 2017 en 2018 zien we dat het aantal projecten dat gebruik maakt van deze regeling is toegenomen. Bij de najaarsnota hadden we de verwachting dat er meer projecten ingediend zouden worden. Daar hebben we de begroting van 2019 aanzienlijk opgehoogd op basis van de verwachting dat er meer projecten gebruik zouden maken van de regeling. Hiervoor zijn we afhankelijk van de snelheid in de projecten en voortgang bij onze partners. Eind 2019 zijn nog 4 projecten voor de regeling ingediend. Deze subsidies zijn begin 2020 verleend met een subsidiebedrag van € 1,9 mln.

Vraag 6

Water: Hoe komt het dat er minder geld is besteed aan project water wijs boeren?

Antwoord:

Voor het project Water Wijs Boeren is € 0,1 miljoen minder aan de reserve onttrokken/ besteed (zie bladzijde 46 en 239 van de jaarstukken 2019). Dit komt doordat in 2019 bepaalde opdrachten zijn gegund die meerdere jaren doorlopen. We nemen in de begrote kosten het totaal benodigde bedrag op en in de werkelijke kosten alleen de gefactureerde werkzaamheden in 2019. Bepaalde werkzaamheden zijn in 2019 niet of niet volledig gerealiseerd. Dit vindt in 2020 plaats.

Vragen fractie PVV

Vraag 1

blz 23 "We hebben contact gelegd met Baskenland en Zuid-Denemarken. Met de regio's Vlaanderen en Lombardije zitten we nog in de verkennende fase . "

Vraag: Wat is het nut en noodzaak voor Gelderland en de Gelderlanders om actief deze contacten te leggen?

Antwoord:

Provincie Gelderland, Gelderse bedrijven en maatschappelijke organisaties maken samen deel uit van honderden Europese projecten, uiteenlopende internationale netwerken en trekken samen op in Europese lobbytrajecten. Europese samenwerking vergt vaak een lange adem en cofinanciering. Europese samenwerking biedt tot toegang tot kennis en kennisdeling (innovatie), meer slagkracht en een sterkere EU positie. Dat is de reden dat in 2018 is gestart met het verkennen van strategische internationale partnerschappen. Onderzocht is hoe bilaterale samenwerkingen (partnerschappen) tot stand komen en hoe deze in de praktijk uitwerken. Hierbij is gezocht naar- en contact gelegd met vergelijkbare regio's die financieel gezond zijn en open staan voor bilaterale samenwerking of regio's die juist complementair zijn aan Gelderland. Daar zijn genoemde regio's uit voort gekomen. Met deze regio's liepen ruim 200 Europees gefinancierde projecten waar Gelderse partners aan deel namen. De verkenning heeft voor deze regio's evenwel geen toegevoegde waarde opgeleverd voor een nadere bilaterale relatie.

De contacten met deze regio's worden in 2020 dan ook niet bilateraal voortgezet vanuit de provincie.

Vraag 2

Blz 40 "Samen met Vitens hebben we bepaald dat de extra behoefte aan drinkwatervoorziening vanaf 2040 45 miljoen m3 per jaar bedraagt. Dit betekent een toename van 30% op de huidige hoeveelheid. "

Vragen: Wat is de oorzaak van deze toename in deze grote hoeveelheid? Waar is deze inschatting op gebaseerd?

Antwoord:

Het RIVM heeft ten behoeve van de Structuurvisie Ondergrond (STRONG) in een aantal scenario's de vraag naar benodigd drinkwater in 2040 berekend.

De drinkwatervraag in 2040 is berekend bij een minimum-, maximum- en trendscenario. Hiervoor is onder meer gebruik gemaakt van de prognoses van drinkwaterbedrijven en WLO-scenario's; bedoeld voor het ontwikkelen van beleidsstrategieën voor de lange termijn. Voor het zogenaamde maximumscenario is gebruik gemaakt van het WLO-scenario 'Global Economy'(GE-scenario). In dit scenario is op landelijke schaal een toename van de drinkwatervraag van ongeveer 30% aan de orde. (<https://www.rivm.nl/bibliotheek/rapporten/2015-0068.pdf>).

In de Structuurvisie Ondergrond heeft het Rijk aan de provincies gevraagd om voor de ASV uit te gaan van dit GE-scenario, zodat altijd kan worden voorzien in voldoende drinkwater. De provincie Gelderland en Vitens berekenden, als input voor de ASV-MER die wordt opgesteld wat de extra benodigde vergunningscapaciteit in Gelderland zou moeten zijn uitgaande van de prognoses van RIVM. Dat is 45 miljoen m3/jaar.

Vraag 3

Blz 103 "We hebben voor belangrijke Gelderse sectoren en in alle Gelderse regio's een bijdrage geleverd aan het verkleinen van het verschil tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt "

Vragen: Waarop is dit gebaseerd? Hoe is dit gemeten? Kan het college het verschil nader specificeren in concrete getallen en hoe groot is de bijdrage van de provincie in deze geweest?

Antwoord:

Het gat tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt verkleinen vormt de kern van het onderwijs en arbeidsmarktbeleid van Gelderland. Inzicht waar die mismatch zit komt voort uit doorlopend onderzoek naar de Gelderse arbeidsmarkt van Bureau Economisch Onderzoek (BEO) en tweejaarlijkse updates van landelijke cijfers en prognoses door het Researchcentrum Onderwijs en Arbeidsmarkt (ROA). Alle projecten/activiteiten die zijn gesubsidieerd zijn gericht op (het verkennen van) oplossingen die ervoor kunnen zorgen dat er mensen naar sectoren met tekorten worden geleid of behouden. Op die manier is stimulerend en faciliterend een bijdrage geleverd aan het aanpakken van de tekorten.

De vraag om de bijdrage van de provincie nader te specificeren in concrete getallen is niet eenvoudig te beantwoorden. Hoewel we weten in welke sectoren/beroepen de tekorten zijn en het helpen oplossen van die tekorten zoals gezegd randvoorwaardelijk wordt gesteld om projectsubsidie te ontvangen, zijn er altijd nog andere factoren die het verloop van de cijfers beïnvloeden.

Op casusniveau is natuurlijk goed aan te geven of projecten succesvol zijn geweest. We lichten hier 2 heel verschillende voorbeelden uit: Talent in de keuken (TK) en Leve(n) Lang Gelders Vakmanschap (LLGV). LLGV richtte zich op de diverse grote tekorten in de sector techniek, TK op het grote tekort aan koks, specifiek in de regio Arnhem-Nijmegen. TK richtte zich op zij-instromers voor de koksopleiding (mbo 2). In het eerste jaar hebben 20 zij-instromers hun diploma behaald en er is een nieuwe lichting bezig. Het project heeft nieuwe instroom tot stand gebracht en drempels weggenomen die er eerder voor zorgden dat potentiële zij-instromers deze weg niet bewandelden. Het tweede voorbeeld is LLGV. In de projectperiode van LLGV zijn meer dan 800 opleidingsvouchers ingezet voor zij-instroom, werkenden en ZZP'ers in de techniek. Met de inzet van de vouchers zijn 335 nieuwe mensen (vanuit werkloosheid of andere sectoren) ingestroomd in de techniek in de provincie Gelderland.

Vraag 4

Blz 141 en 142 "De ecologische toestand van oppervlaktewateren is beoordeeld volgens de beoordelingsmethode van de Europese Kaderrichtlijn Water. De cijfers geven het percentage oppervlaktewateren weer dat de beoordeling 'goed' heeft gekregen. Het betreft een jaarlijkse beoordeling op basis van de laatste drie meetgegevens. In Gelderland worden in totaal 80 oppervlaktewateren beoordeeld op een groot aantal indicatoren en stoffen volgens de methode 'one out, all out'. Als één indicator onvoldoende is, dan scoort het hele water onvoldoende. Op deze methode is veel kritiek, omdat de vooruitgang die we in Nederland en in Gelderland op onderdelen wel realiseren zo niet zichtbaar is."

Waarom zijn in Gelderland de oppervlaktewateren beoordeeld op een groot aantal indicatoren en stoffen volgens de methode 'one out, all out'? Wordt deze methode ook in andere provincies toegepast? Zo nee, waarom past Gelderland deze methode wel toe? Als deze methode niet toegepast zou worden wat is dan het percentage waterlichamen met een goede ecologische kwaliteit?

Antwoord:

Alle Nederlandse waterschappen beoordelen jaarlijks de ecologische toestand van een aantal daartoe aangewezen oppervlaktewateren binnen hun beheergebied. Methode en frequentie van beoordeling volgen uit de Kaderrichtlijn Water en zijn op basis van de Waterwet vastgelegd in Nederlandse regelgeving. De indicator "Percentage waterlichamen met een goede ecologische kwaliteit" wordt door alle provincies in hun jaarstukken weergegeven.

Wanneer zou worden gekozen voor een andere methode om het percentage waterlichamen met een goede ecologische kwaliteit te bepalen, kan dat tot een andere uitkomst leiden. Welke die uitkomst is, hangt af van de gekozen methode.

Betreffende de bijlagen

Vraag 5

Bijlage IX-1 Verleende subsidies. Het lijkt dat de tabel en de tekst niet overeenkomen. Daarom de onderstaande vraag ter verheldering.

Vraag: hoe groot is het aantal verstrekte subsidies en het totale subsidie bedrag inclusief het project One Planet Food & Health voor de jaren 2015 t/m 2019?

Antwoord:

Het klopt inderdaad, er is een foutje geslopen in de tabel van verleende subsidies afgelopen jaren. Daarom de volgende opsomming van cijfers:

- Het aantal subsidies 2019 inclusief het project OnePlanet is 1.492, het daarbij horende totale subsidievolume 243 miljoen euro.
- Het aantal subsidies 2019 exclusief het project OnePlanet is 1.491, het daarbij horende totale subsidievolume 204 miljoen euro.

Het aantal verstrekte subsidie in de jaren 2015 t/m 2019 is 5.679. Het daarbij horende totale subsidiebedrag is afgerond € 1.106.000.000, inclusief het project OnePlanet Food & Health.

Vraag 6

Bijlage (IX-4) Betreffende de subsidieverstrekkings over 2019: zijn er voor de subsidies die vallen in arrangement 1 of 2 steekproeven uitgevoerd? Zo ja wat is hier van de uitkomst? Zo nee, waarom niet?

Antwoord:

De steekproef over 2019 (arrangement 1) wordt grotendeels in de komende 12 maanden uitgevoerd. Met uitzondering van de subsidies waarvan de projectduur dan nog niet is afgerond. Zodra er voldoende posten zijn gecontroleerd kan er een uitspraak worden gedaan over de uitkomst.

De steekproef over arrangement 2 wordt ook gedurende het jaar 2020 uitgevoerd. Daarbij wordt er bij de trekking van de posten, in afwijking van de voorgaande jaren, gekeken naar het moment van vaststelling en niet het moment van verlening. Dit omdat bij het trekken van dossiers binnen het jaar van verlening de steekproef niet binnen afzienbare tijd kan worden afgerond. De oorzaak daarvan is de meerjarige projectduur van arrangement 2 subsidies (1-4 jaar), waardoor de resultaten ook lang op zich laten wachten.

Vraag 7

Betreffende het accountantsverslag Blz 9: "De paragraaf weerstandsvermogen en risicomanagement richt zich met name op de risico's die gedekt moeten worden uit het weerstandsvermogen. Risico's uit majeure projecten worden hierbij niet vermeld, aangezien dit in de projectbudgetten is meegenomen. Het is voor het inzicht in de provinciale risico's aan te bevelen om ook belangrijke projectrisico's in deze paragraaf te presenteren, waarbij dan vermeld kan worden dat het risico financieel afgedekt wordt in het projectbudget."

Vraag: Is het college bereid om deze aanbeveling over te nemen?

Antwoord:

Wij hebben dit onderwerp ook uitvoerig besproken met de accountant. Daarbij hebben we aangegeven expliciet te kiezen om risico's op te nemen in de paragraaf weerstandsvermogen die als ze zich voordoen ook een gevolg hebben op het weerstandsvermogen. In de inleiding van betreffende paragraaf hebben we dit, refererend naar de kadernota Risicomanagement en Weerstandsvermogen ook op deze manier aangegeven.

Vraag 8

Betreffende het accountantsverslag Blz 10 "Wij adviseren daarnaast om (conform het advies van het BBV) de incidentele baten en lasten ook tot uitdrukking te brengen in het overzicht van baten en lasten. Pas voor 2020 het model voor de jaarrekening hierop aan. "

Vraag: Is het college bereid om dit advies over te nemen?

Antwoord:

In onze reactie gegeven op het accountantsrapport geven wij aan eerst in overleg te willen met de commissie BBV en ministerie van BZK over de incidentele baten en lasten. Afhankelijk van die uitkomst bekijken wij hoe we hier vorm aan (moeten) geven in onze jaarrekening.

Vragen fractie SP

Vraag 1

Blz. 171/172 Weerstandscapaciteit

In de jaarstukken wordt uitgegaan van een zekerheidspercentage van 90%. Wat waren het zekerheidspercentage de afgelopen 15 jaar? Als het is gewijzigd. Waarom?

Antwoord:

In 2009 is door uw Staten de kadernota Risicomanagement vastgesteld (PS2009-467). Deze kadernota is de basis voor de aanpak van risicomanagement bij de provincie Gelderland. Vanaf 2009 wordt het zekerheidspercentage van 90% gehanteerd en is sindsdien niet gewijzigd.

Vraag 2

Blz. 173 Weerstandscapaciteit

Hier staat: 90% betekent dat de provincie ééns in de 10 jaar onvoldoende middelen heeft gereserveerd om de schadelast te dragen. Wat betekent dat bij 95%?

Antwoord:

Het bedrag dat hoort bij de uitkomst van de simulatie met 90% zekerheid geeft aan hoeveel financiële middelen de provincie nodig heeft om in 90% van de gevallen (of wel 9 van de 10 jaar) de risico's relevant voor de weerstandscapaciteit op te vangen. Wanneer de provincie uit gaat van 95% zekerheid wordt bepaald hoeveel financiële middelen de provincie in 95% van de gevallen nodig heeft om de risico's op te vangen. In dat geval zou het daarbij genoemde bedrag statistisch gezien 1 x in de 20 jaar onvoldoende kunnen zijn om de risico's op te vangen. De 'extra' zekerheid van 95% versus 90% zal het bedrag nodig voor de opvang van de risico's significant doen stijgen (mogelijk om en nabij verdubbelen).

Of de provincie in de praktijk voldoende middelen zal hebben om de risicoportefeuille op te vangen is afhankelijk van het beschikbare vermogen hiervoor. Dit wordt getoond door de berekening van het weerstandsvermogen: de verhouding tussen de aanwezige middelen voor opvang van risico's en de omvang van de risicoportefeuille.

Vraag 3

Blz. 229 Verloren hoger beroep

- a. Wat waren de kosten?
- b. Waarvoor is de 800.000 euro betaald?
- c. Bij schadeloosstelling: Wat was de schade?
- d. Had dit voorkomen kunnen worden?

Zo ja, hoe voorkomen we dit in de toekomst?

Zo nee, waren deze kosten op een later tijdstip toch gekomen? Wanneer en waarom?

Antwoord:

Ad a. en b.

Hier is niet helder wat u bedoelt met de kosten. Zorgbelang ontving gedurende een periode van ca. 30 jaar een boekjaarsubsidie met onder meer als doel het signaleren van knelpunten in de Gelderse Zorg. Voor dat doel hadden wij jaarlijks meer dan een miljoen euro (bedrag laatste jaar € 1.212.644,- , jaarlijks geïndexeerd). Het teruggevorderde en nu dus weer terugbetaalde bedrag betreffen de onbestede subsidiegelden aan het eind van de gehele periode, volgens onze berekening ongeveer € 800.000.

Ad c.

Er is geen sprake van een schadeloosstelling. Wel zijn we gehouden aan het vergoeden van de proceskosten van € 2.052,- + € 338,- griffierecht.

Ad d.

Het had voorkomen kunnen worden door eerder een besluit te nemen. In het kader van zorgvuldigheid en partnerschap hebben we echter tijd genomen om het besluit in goed overleg en juiste verstandhouding met Zorgbelang te nemen. Reacties vanuit Zorgbelang lieten echter op zich wachten. Een en ander voorkomen we in de toekomst door eerder een besluit te nemen.

Vraag 4

Wij willen graag een overzicht van de aangenomen moties. Wilt u deze voortaan standaard opnemen in de jaarstukken?

a. In 2019 alle aangenomen moties, titel motie		datum statenvergadering		afgehandeld of openstaand		Wat is er mee gedaan?
b. Alle op 1 januari openstaande moties van voorgaande jaren		datum statenvergadering		afgehandeld of openstaand		Wat is er mee gedaan?

Antwoord:

Op het Stateninformatie systeem (SIS) zijn alle moties opgenomen. Deze zijn ook makkelijk te exporteren naar Pdf of Excel. Op deze manier zijn ze voor uw Staten altijd, elke dag inzichtelijk en hoeven we deze niet één keer per jaar op te nemen bij de Jaarstukken. In het Griffiejaarverslag is daarnaast een totaaloverzicht opgenomen.

Vraag 5

Blz. 60 van 284 Boeren voor Natuur

Eerste bullet, laatste zin: "Ook hebben we de eerste stappen gezet voor een verkenning met twaalf boeren om te komen tot Boeren voor Natuur."

Wat houdt dit plan in? Waar is het te vinden?

Antwoord:

Boeren voor Natuur is een visie over het samengaan van natuur en landbouw door middel van een extensief bedrijfssysteem. Mest wordt schaars gemaakt op het bedrijf en de boer werkt met hogere waterstanden en meer landschapselementen. Na pilots in Twente en Zuid Holland staat de Europese Unie sinds eind 2018 toe dat Nederlandse overheden deze vorm van landbouw nu in heel Nederland mag financieren. Het gaat daarbij om maximale bedragen van € 1.267 tot € 1.435 per hectare per jaar. Dit is meer dan de vergoedingen voor zogenoemde contracten voor agrarisch natuurbeheer, maar deelnemende boeren aan deze vorm van natuurlandbouw krijgen strengere voorwaarden opgelegd. In Gelderland willen wij kijken waar mogelijkheden zijn voor deze vorm van landbouw. Er is nog geen uitgewerkt plan voor Gelderland omdat we op dit moment in een verkenning zitten met deze boeren of het haalbaar is op hun bedrijf. Dit jaar hopen we met een voorstel bij de staten te komen voor Boeren voor Natuur in Gelderland. Indien u meer wilt weten over Boeren voor Natuur dan is dat te vinden op <https://www.wur.nl/nl/project/Boeren-voor-Natuur.htm>.

Vraag 6

Blz. 68 van 284 Agrifood 2030

Laatste bullet: "Uw Staten hebben de contouren van het programma Agrifood 2030 vastgesteld (PS2019-566)."

Deze Statenbrief is echter alleen behandeld tijdens een beeldvormende carrousel (11-09-2019) en tijdens een oordeelsvormende carrousel (25-09-2019)

- a. Klopt het dat deze Statenbrief niet is behandeld in een besluitvorming tijdens een Statenvergadering?
- b. Zo, ja waarom staat er dan stellig in de jaarstukken dat het programma Agrifood 2030 is vastgesteld door uw Staten?

Antwoord:

De Statenbrief over Agrifood 2030 is beeldvormend en oordeelsvormend besproken in de carrousel. Vervolgens is deze inhoudelijk en financieel vertaald in de Begroting 2020 en deze Begroting is door uw Staten vastgesteld.

Vraag 7

Blz. 110 A15

De werkzaamheden aan het onderliggende wegennet A15 liggen op schema. De werkzaamheden in Zevenaar zijn af, de werkzaamheden aan de N839 bij Bommel zijn in uitvoering. Rijkswaterstaat kan beginnen met de aanleg van de A15.

Waarom is de provincie het onderliggend wegennet aan het aanpassen voor een project (A12-A15) dat eind mei door de Raad van State kan worden afgeschoten?

Antwoord:

In de bestuursovereenkomst met het ministerie van I&W is afgesproken dat de provincie zorgt dat het onderliggend wegennet tijdig is aangepast en is en wordt dit overeenkomstig planning en afspraak gerealiseerd. Voor de realisatie van het onderliggend wegennet zijn door de Provincie Inpassingsplannen vastgesteld.

Vraag 8

Blz. 145 Nieuw natuurgebied binnen natuurnetwerk Nederland

Hoeveel nieuw natuurgebied binnen natuurnetwerk Nederland is aangekocht in 2019?

Antwoord:

In Gelderland is in 2019 totaal 84 hectare begrensde gronden binnen het Gelderse Natuur Netwerk aangekocht door ons als provincie.

Hoeveel grond er binnen het gehele natuurnetwerk Nederland is aangekocht in 2019 is nog niet bekend. De landelijke cijfers komen vast te liggen in de Landelijke Voortgangsrapportage Natuur over het jaar 2019, die nog niet gereed is.

Vraag 9

Blz. 164 Grondwaterheffing

Hier staat: Er is in 2019 169.000.000 m3 belast onttrokken door 64 bedrijven.

Waar gaat dit water naar toe? Wordt het vervuild? Gaat dit water na gebruik de riolering in?

Antwoord:

Hieronder is een tabel opgenomen hoe deze 169 miljoen m3 verdeeld is.

Het grootste deel (drinkwaterbedrijven) gaat de riolering weer in. Bij Papierfabrieken en bij Voedingsbedrijven gaat dit gedeeltelijk het product in. Bij Grondwerken wordt het opgepompte grondwater over het algemeen via sloten en kanalen afgevoerd.

Omschrijving	Hoeveelheid
Drinkwaterbedrijven	138 mln m3
Papierfabrieken	11 mln m3
Voedingsbedrijven (voorbeelden: wassen groente, conserven, slachterijen)	10 mln m3
Grondwerken (voorbeelden: wegen, panden)	6 mln m3
Overige fabrieken	3 mln m3
Parken e.d.	1 mln m3

Vraag 10

Blz. 165 Leges luchtvaart

- Totale lasten 41.861, totale opbrengsten 10.950. Waarom is hier de dekkingsgraad geen 100%?
- Wat valt hier onder? Betreft dit vliegveld Teugen?

Er staat: De kostendekkendheid is in 2019 34%. Een belangrijke oorzaak van de lage dekkingsgraad is de ontwikkeling rond de PAS.

- Zijn de gevolgen van de PAS allemaal terug te vinden in regel 3. Natuurbescherming?

Antwoord:

- Meer info over de kostendekkendheid is opgenomen in het antwoord op vraag 36 van het CDA.
- Dit betreft niet het vliegveld Teuge. Het betreft met name vrijstellingen voor het landen en opstijgen van (helikopter)vluchten in Gelderland. In 2019 zijn hiervoor 45 vergunningen leges geheven. Dit betreft zowel eenmalige locatiegebonden ontheffingen als één- of meerjarige locatiegebonden ontheffingen. In de Legesverordening (hoofdstuk 8 van de tarieventabel) wordt uitgelegd waar leges voor gevraagd worden, hierbij [een link](#) naar de legesverordening.
- Ja, deze zijn inderdaad allemaal terug te vinden in regel 3. Natuurbescherming.

Vraag 11

Blz. 174 Structurele exploitatieruimte

Waardoor is de Structurele exploitatieruimte van begroot + 0,47% naar +/- 0,65% gegaan. Of wel: welke structurele lasten zijn hoger geweest c.q. waardoor zijn de structurele inkomsten niet behaald?

Antwoord:

De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het totaal aan baten en lasten exclusief de incidentele baten en lasten. Een toelichting op deze incidentele baten en lasten is terug te vinden in het hoofdstuk 'Baten en lasten'.

De verschillen tussen de begrote baten/lasten en de realisatie (zowel incidenteel als structureel) is opgenomen in de verschillenanalyse per ambitie binnen het hoofdstuk 'Baten en lasten'.

De afwijkingen op de structurele baten en lasten zijn onderdeel van het rekeningresultaat en worden daardoor ook nog op hoofdlijnen toegelicht in de analyse van het gerealiseerde resultaat binnen hetzelfde hoofdstuk.

In de Perspectiefnota 2020 en de Najaarsnota 2019 hebben wij aangegeven dat de uitkering uit het provinciefonds ongeveer € 6 miljoen lager is uitgevallen dan voorzien was in de Begroting 2019.

Vraag 12

Blz. 192 Accountantsverslag 2019

Waarom is de accountantsverklaring niet opgenomen in de stukken? Graag een kopie van de verklaring en het accountantsverslag toesturen.

Antwoord:

De controleverklaring en het accountantsverslag zijn als aparte stukken bij de Jaarstukken (PS2020-207) op het Stateninformatie systeem (SIS) opgenomen.

Vraag 13

Blz. 243 Wonen

Er staat: In december is een subsidievestiging ontvangen en afgehandeld welke niet voor 2019 was begroot.

- a. Welke subsidie betreft dit?
- b. Hoe hoog was deze subsidie?
- c. Waarvoor was deze subsidie?
- d. Van wie heeft de provincie deze subsidie ontvangen?

Antwoord:

Het betreft hier een tweetal subsidies in het kader van het Impulsplan Wonen waarvan de financiële afrekening in 2019 heeft plaatsgevonden. Het eerste project betreft de herontwikkeling van de locatie een voormalig garagebedrijf in Zetten (gemeente Overbetuwe). In het project Kastanjehof Zetten (PS2014-864) zijn 16 woningen gerealiseerd, waaronder 6 starterwoningen en 7 levensloopbestendige woningen. De totale omvang van de subsidie bedroeg € 500.000,- op een investering van € 4,3 mln. Het tweede project betreft de Stouwdam in Oldebroek (PS2014-315). Hier is de locatie van een voormalig garagebedrijf met benzinepomp gesloopt en gesaneerd en zijn er een supermarkt en 12 appartementen gerealiseerd voor starters en senioren. De provinciale subsidie bedroeg hier € 420.000,-. In totaal is er ruim € 5 mln. in het gebied geïnvesteerd. De afrekening van dit project heeft in december 2019 plaatsgevonden.

Vraag 14

Blz. 40 Klimaatadaptatie

Het overzicht laat zien dat er geen geld voor geraamd is en ook niet voor is uitgegeven.

Klopt het dat de kosten voor dit probleem wordt geschreven op andere thema's?

Antwoord:

Dat klopt, Tot 1 januari 2020 zijn kosten die werden gemaakt voor klimaatadaptatie betaald vanuit het thema water.

Vraag 15

Blz. 65 Agrifood

Er staat: 10% van de boeren levert via de korte keten.

Leveren deze boeren tevens of alleen via de korte keten?

Naar welk percentage streeft GS?

Tegen welke dilemma's loopt GS bij de stimulatie van de korte keten?

Antwoord:

10% van de boeren in Gelderland heeft afzet via een korte keten (peildatum mei 2017). Bij sommige boeren gaat het slechts om enkele procenten. Bij fruittelers gaat het (gezien de privacy weergegeven op gemeentelijk niveau) soms tot 35%. Gemiddeld genomen gaat het bij alle boeren in Gelderland om 4,3% (peildatum mei 2017).

De komende maanden werken we onze inzet op dit vlak verder uit en gaan hierover in gesprek met onze partners. In het najaar zullen we aan uw Staten een voorstel voorleggen voor het uitvoeringsprogramma Agrifood waarin ook aangeven wordt naar welk percentage we streven.

Er zijn verschillende dilemma's bij het stimuleren van de korte keten:

- Momenteel spelen de COVID-19 maatregelen een belemmerende rol zoals het wegvallen van afzet via het horeca kanaal. De horeca is een erg belangrijk afzetkanaal omdat het betere marge laat zien dan de retail. Dit is mogelijk omdat in de horeca bij uitstek het verhaal van de korte keten tot zijn recht en waardering kan komen.
- Hoe kunnen we de partijen in de korte keten helpen zich verder te professionaliseren m.b.t. het bereiken van de consument en samenwerken stimuleren om de verwerkingscapaciteit ook weer meer lokaal te organiseren.
- Partijen in de korte keten ervaren ook belemmeringen in sommige wet- en regelgeving cq administratie van hun bedrijf. Zo is bijvoorbeeld het gebruik van de titel "streekproduct" vrij toepasbaar. Dat wil zeggen iedereen kan het woord gebruiken op zijn etiket, zonder dat het om een daadwerkelijk product gaat met een gegarandeerde herkomst en verantwoorde productiewijze.
- Streekproducten zijn momenteel veelal duurder dan producten uit de gangbare keten, onder andere door de verantwoorde productiewijze en een betere prijs voor de producent. Daar staan ook milieuvoordelen tegenover die nu financieel niet terugkomen bij de producent.

Vraag 16

Blz. 69 Vitale vakantieparken

Hier staat: "Zo zijn alle gemeenten en meerdere vakantieparken bezocht"

GS kon alleen de resultaten van de Veluwe laten zien.

Betreft "alle gemeenten" alleen de gemeenten op de Veluwe?

Waarom is dit niet provinciebreed aangepakt?

Antwoord:

De Ontwikkelmaatschappij Vitale Vakantieparken (OMVV) heeft alle gemeenten bezocht die deel uitmaken van het werkgebied van de OMVV; dit zijn tien van de elf gemeenten op de Veluwe waar bijna 500 van de circa 700 vakantieparken, groot en klein, van heel Gelderland gesitueerd zijn. De OMVV is voortgekomen uit het programma Vitale Vakantieparken, een samenwerking van de provincie en elf Veluwe gemeenten die samen werken aan het weer vitaal

maken van de vakantieparken op de Veluwe, een cruciale economische sector in deze regio. De provincie beziet vanaf dit jaar of de inzet van dit programma Vitale Vakantieparken Gelderland-breed kan geschieden. Daarover is ondertussen onder andere overleg met de Achterhoek en het Rivierengebied.

Vraag 17

Blz. 5 Gemeenten

Welke concrete toezegging heeft GS ontvangen van Minister van Binnenlandse Zaken op brief PS2019-859 betreffende de zorgen over financiële situatie en perspectief gemeenten? En is GS daarmee tevreden?

Antwoord:

De minister van BZK heeft geen toezeggingen gedaan n.a.v. onze brief om de zorgen over de gemeentefinanciën onder de aandacht van de minister te brengen. In IPO-verband wordt door de provincies gezamenlijk aandacht gevraagd van de minister voor de financiële situatie van gemeenten. Dit wordt onder meer meegenomen in de reactie op de Thorbeckebrief die het IPO-bestuur in voorbereiding heeft.

Vraag 18

Blz. 17 Hubertusforum

We hebben geïnvesteerd in ons strategisch netwerk: We hebben het Hubertusforum georganiseerd in wisselende samenstelling. Er is gesproken over bestuurskracht in relatie tot maatschappelijke ontwikkelingen. Wie hebben deel genomen? Wat zijn de resultaten? Wat heeft het concreet gekost en met welk resultaat?

Antwoord:

De deelnemers waren voornamelijk afkomstig uit de wetenschappelijke wereld en met journalistieke achtergrond. Daarnaast alle gedeputeerden en de provinciesecretaris. (Namen worden niet openbaar gemaakt in verband met de AvG, maar kunnen Statenleden indien gewenst opvragen)
Resultaat voor het college was een inspirerende avond met veel ruimte voor reflectie op actualiteiten, een bespiegeling vanuit een meer politiek-filosofische invalshoek en een perspectief op bestuurlijke vraagstukken en persoonlijk/ politiek leiderschap.
De kosten bedroegen: € 5.797.

Vraag 19

Blz. 22 Europese fondsen

Er zijn afspraken gemaakt over de inzet van Europese fondsen. Er zijn inhoudelijke accenten en kaders afgesproken. Daarna is gestart met het schrijven van de nieuwe programma's EFRO, Interreg en POP. Kunt u aangeven: Welke inhoudelijke accenten en kaders zijn afgesproken? Waar die afspraken zijn vastgelegd?

Antwoord:

Algemeen

Het Coalitieakkoord en bredere provinciale beleid staan centraal bij de ontwikkeling van programma's voor Europese fondsen. In het coalitieakkoord is aangegeven dat we maximaal gebruik willen maken van Europese fondsen. Daaruit volgt dat we inhoudelijk gebruik maken van de EU-middelen -in lijn met/ter realisatie van- het coalitieakkoord en het bredere provinciaal beleid.

EFRO

Het nieuwe EFRO programma is in ontwikkeling, die ontwikkeling bestaat conform Europese richtlijnen uit 2 onderdelen: opstellen Regionale Innovatie Strategie (RIS) en opstellen Operationeel Programma Oost. De RIS is in 2019 opgesteld met brede consultatie van stakeholders en op 31 maart vastgesteld in GS. De RIS biedt een actuele “foto” van het innovatie-ecosysteem van Oost Nederland (EFRO is een landsdelig programma). Op basis van de coalitieakkoorden, de RIS en de nieuwe economische beleidsaccenten (zie PS2019-772) wordt op dit moment voor Oost Nederland het Operationeel Programma EFRO Oost Nederland opgesteld, uiteraard ook met brede consultatie van de stakeholders. Voor de komende periode willen we ook voor EFRO meer focus op het realiseren van de maatschappelijke missies voor Landbouw, water en voedsel, Energietransitie en duurzaamheid, Gezondheid en zorg, met gebruikmaking van Sleuteltechnologieën. In het komende Economische beleidsprogramma werken we dit nader uit, en dat zal ook weer als basis dienen voor het EFRO-programma. Op de website van het huidige Operationeel Programma Oost vindt u dit RIS-document en informatie over het proces voor het nieuwe programma (zie: <https://www.op-oost.eu/2021-2027>)

POP

In PS2019-623 hebben wij u aangegeven welke inhoudelijke richting wij als college willen geven aan de nieuwe periode van het Europese Gemeenschappelijke landbouwbeleid. Wij leveren die inzet in IPO-verband samen met het ministerie van LNV en vertalen die in een Nationaal Strategisch Plan. De Nederlandse provincies hebben steeds ingebracht te willen gaan voor een Europees Gemeenschappelijk Landbouwbeleid dat mede bijdraagt aan het klimaatakkoord en dat meer gericht is op innovatie en duurzaamheid, naast voedselzekerheid en voedselveiligheid. Daarbij horen een eerlijk landbouwinkomen en een eerlijke concurrentiepositie. Via pijler 2 wilden de provincies actief sturen op de belangrijkste maatschappelijke opgaven in de regio zoals klimaatadaptatie en –mitigatie, biodiversiteit, energietransitie en circulaire economie. Vanwege de maatschappelijke opgaven vinden de provincies maximale overheveling van pijler 1 naar pijler 2 noodzakelijk en hebben zij aangegeven bereid te zijn tot cofinanciering van Pijler 2. Extra cofinanciering moet zoveel mogelijk gecompenseerd worden door lagere uitvoeringslasten. De provincies vonden voorts, dat er ruimte voor regionaal maatwerk moet blijven. Discussies vinden daar plaats over bijvoorbeeld de vraag of in de nieuwe periode afgerekend moet worden op het niveau van maatregelen, resultaten en/of effecten. Ook speelt de discussie over of en hoeveel de provincies gaan cofinancieren, en voor welke doelstellingen. Een andere discussie is, hoeveel geld uit pijler 1 wordt ingezet voor de basisbetaling/hectaresteen respectievelijk hoeveel voor de eco-regelingen. Daarbij is een tussenoplossing dat er een groeimodel komt, waarbij de basisbetaling langzaam afneemt ten gunste van eco-regelingen. Dit laatste is voorgesteld door de Raad voor Leefomgeving en Infrastructuur.

Het is echter niet mogelijk om het nieuwe GLB al op 1 januari 2021 in te laten ingaan.

Daarom wordt gewerkt aan een Transitieperiode. In eerste instantie voor 2021 maar mogelijk voor 2021 en 2022. Voor de Transitieperiode wordt wel uitgegaan van de doelen van het nieuwe GLB: kringlooplandbouw, biodiversiteit, klimaat en water & bodem. Over de kaders voor de Transitieperiode hebben de provincies bestuurlijke afspraken gemaakt in de BAC-VP van 9 maart 2020. De afspraken worden binnenkort bevestigd in een bestuurlijk overleg van LNV, IPO en Unie van Waterschappen. Vanaf 2023 wordt dan het Nationaal Strategisch Plan voor het nieuwe GLB van kracht. Overigens moeten zowel de EU-Verordening voor de Transitieperiode als het Meerjarig Financieel Kader 2021-2027 van de Europese Commissie nog worden vastgesteld.

INTERREG

Het kader van het nieuwe INTERREG A-programma wordt door de Europese Commissie (EC) voorgeschreven. Via verordeningen en andere documenten bepaalt de EC de mogelijkheden en verplichtingen van het programma. Uiteindelijk is de EC dan ook de instantie die het programma vaststelt.

In het kader van de voorbereiding van Interreg VI Deutschland-Nederland is in 2019 een strategische analyse van het programmagebied uitgevoerd door de bureau's ERAC en MCON.

Het advies bestaat uit twee prioriteiten waaronder de doelstellingen 'een slimmer Europa' en een 'groener, koolstofarm Europa' die onder prioriteit I zijn gebundeld en 'een Europa dicht bij de burger' en 'een socialer Europa' onder prioriteit II. Per beleidsdoelstelling is een aantal specifieke thema's geïdentificeerd. In het advies wordt duurzame en "groene" ontwikkeling van het programmagebied gekoppeld aan de energie- en klimaatdoelstellingen. Het operationeel programma van Interreg is nog in ontwikkeling. Zodra de programma's en de inhoudelijke thema's definitief zijn vastgesteld zullen ze ter kennisname worden aangeboden.

Vraag 20

Blz. 27 Gebiedsagenda's

Er zijn 2 nieuwe gebiedsagenda's in ontwikkeling. Er wordt gericht op versterken op de ruimtelijke kwaliteit in Gelderland met aandacht voor natuur. Zou de woordkeuze "voor versterken natuur met aandacht voor ruimtelijke kwaliteit" in het kader van het nastreven van beperken verlies biodiversiteit, verkleinen stikstofproblematiek en de kringloopgedachte etc. en niet beter gekozen zijn?

Antwoord:

De woordkeuze zoals deze nu verwoord is in de Jaarstukken 2019 staat sluit aan bij datgene wat in de Begroting 2019 is benoemd. Daarbij is aandacht voor meer dan ruimtelijke kwaliteit en natuur.

Vraag 21

Blz. 33 Circulaire economie

Er is samenwerking bereikt in de circulaire economie op het gebied van het toepassen van producten uit biomassa. Kunt u die zin toelichten?

Antwoord:

Voorbeeld mest: In de Achterhoek werken we aan het terugwinnen van mineralen uit mest om deze weer in te zetten als Groene Weide Meststof. Op deze manier kunnen we het gebruik van reguliere kunstmest waar stikstof inzit, vervangen door stikstof uit de regio. De Achterhoek kan deze pilot uitvoeren omdat ze -mede door onze inspanning- is vrijgesteld van de Europese wet die zegt dat dierlijke mest niet als kunstmest verhandeld mag worden.

Voorbeeld slib: Het Gelderse VSGM heeft een innovatieve methode voor een circulaire verwerking van slib uit riool- en waterzuivering. Nu wordt slib nog verwerkt in verbrandingsovens, gecomposteerd of gestort, met CO₂-uitstoot of vervuiling tot gevolg. Door slib te verwerken met de technologie van VSGM, ontstaat een nieuw materiaal dat als grondstof te gebruiken is in de bouwindustrie. Provincie Gelderland investeert via Topfonds Gelderland, waarvan Oost NL fondsmanager is, in het bedrijf om deze veelbelovende techniek sneller op de Nederlandse markt te brengen.

Vraag 22

Blz. 42 Drinkwater

Bestuurlijke samenwerkingsovereenkomst "Gebiedsdossiers drinkwaterwinningen Gelderland 2019-2025" is samen met Vitens, waterschappen, gemeenten, LTO en Cumela ondertekend. Zijn er ook belangenorganisaties van kleinschalige landbouw (voedselbossen - permacultuur) en biologische boeren betrokken?

Zijn er partijen betrokken op het gebied van milieubelangenbehartiging of actiegroepen als tegenwicht voor grootschaligere agrarische belangen? Zo ja, zijn die belangen evenwichtig verdeeld?

Antwoord:

In het kader van de Europese Kaderrichtlijn Water is in 2019 de Bestuurlijke samenwerkingsovereenkomst "Gebiedsdossiers drinkwaterwinningen Gelderland 2019-2025" ondertekend door provincies Gelderland, Vitens, de drie waterschappen in Gelderland, twaalf gemeenten waarbinnen grondwaterbeschermingsgebieden liggen, LTO-Noord en Cumela. Zij geven hiermee aan zich in te zetten voor de uitvoering van maatregelen die in het Uitvoeringsprogramma gebiedsdossiers grondwaterbescherming (UGG) staan. De maatregelen zijn onder andere gericht op de landbouw.

De keuze van partners voor de ondertekening van de samenwerkingsovereenkomst is gebaseerd op de maatregelen in het UGG. Deze maatregelen zijn gericht op de activiteiten met de grootste risico's voor de kwaliteit van het grondwater waarvan het drinkwater wordt gemaakt. Dat risico is bij de gangbare landbouw groter dan bij de biologische of natuur-inclusieve landbouw. Dat betekent niet dat de door de SP genoemde partijen niet betrokken kunnen worden bij de uitvoering van het UGG. Het UGG geeft globaal aan welke maatregelen moeten worden getroffen. In de uitwerking is ruimte om kennis en inbreng van andere partijen te benutten.

Vraag 23

Blz. 59 Grondverkoop

We hebben 380 ha grond verkocht. De grondopbrengst gebruiken we voor aankoop en inrichting van nieuwe natuur. Waarom wordt eigen grond verkocht en niet ook omgezet in nieuwe natuur? Welk bedrag is ontvangen bij de verkoop? Welke soorten grond betrof het?

Antwoord:

In 2019 hebben we 388 hectare grond verkocht. Hiervan is 330 ha natuurgrond en 58 ha landbouwgrond. Verkoop van (natuur)gronden is in lijn met het grondbeleid (PS2018-42). Grondbezit is in beginsel tijdelijk. Zodra de natuurinrichting, instandhouding en het beheer zijn geborgd, wordt de grond overgedragen aan een eindbeheerder. Van eigen grond wordt altijd eerst beoordeeld of deze kan worden ingezet voor het realiseren van nieuwe natuur (of andere provinciale doelen). Gronden die niet meer nodig zijn voor de realisatie van doelen, worden ook verkocht. Met de verkoop van gronden en opstallen is een verkoopopbrengst gerealiseerd van ongeveer € 6,9 miljoen.

Met de verkoopopbrengst wordt de taakstelling voor de aankoop en inrichting van nieuwe natuur, zoals vastgelegd in het Natuurpact (PS2013-797), gefinancierd. Dit is volgens het grond-voor-grondprincipe.

Vraag 24

Blz. 62 Natuur

Eenvoudige inrichtingsmaatregelen PAS binnen Natura 2000 gebieden is in totaal voor 39% bereikt (6 jarig project maar loopt af binnen 2 jaar) Meer dan 60% moet nog gerealiseerd worden. Gaat dat lukken op deze termijn? Zo nee, waarom niet.

Antwoord:

De verwachting is dat dit gaat lukken en dat alle eenvoudige inrichtingsmaatregelen in het kader van de Programmatische Aanpak Stikstof uiterlijk in 2021 gerealiseerd zullen zijn.

Vraag 25

Blz. 66 Bedrijfsvoering

Ons bedrijfsrestaurant heeft deelgenomen aan het programma Menu van de Dag. Op de kaart staan 95% biologische producten. De consumptiecijfers geven aan dat slechts 9,5% van de producten vegetarisch zijn geweest. Hoeveel procent van die producten veganistisch is ontbreekt in het overzicht. Waarom ontbreken de gegevens van veganistische producten? Op welke wijze gaat u de gezondere vegetarische en veganistische producten stimuleren?

Antwoord:

Wij doen (als eerste bedrijfsrestaurant in Nederland) mee aan het programma Menu van Morgen om te komen tot een klimaat neutrale organisatie in 2030. In het kader van dit programma is gedurende een bepaalde periode gemeten in ons bedrijfsrestaurant. Te samen met inkoopgegevens is daaruit een rapportage samengesteld met de door u genoemde gegevens. Momenteel zijn de data niet geanalyseerd op veganistisch. Voor het doel, een klimaat neutrale organisatie in 2030, is een nadere uitsplitsing niet onderscheidend. Daarnaast is het de vraag op welke wijze dergelijke gegevens worden aangeleverd en of daaruit op een zinvolle wijze te rapporteren is over het aandeel veganistisch.

Het voornemen is om door te gaan met het programma Menu van morgen en op die wijze te komen tot een gezonder menu met een lagere milieubelasting, waarbij de klanttevredenheid voorop staan. Immers als het menu mensen niet meer aanspreekt zal men het eigen bedrijfsrestaurant gaan vermijden. Daarnaast is het u misschien opgevallen dat het bedrijfsrestaurant ook meegedaan heeft met de “Nationale week zonder vlees”.

Vraag 26

Blz. 82 Grondwater

Uitvoeringsprogramma Gebiedsdossiers grondwaterbescherming 2019-2025. Waaruit bestaat de kritische inbreng vanuit organisaties die de natuur en water beschermen?

Antwoord:

Bij de totstandkoming van het Uitvoeringsprogramma gebiedsdossiers grondwaterbescherming (UGG) heeft de provincie de partijen betrokken die iets moeten gaan doen, van wie iets wordt verwacht in de uitvoering alsmede Vitens, als afnemer van het water en grootste belanghebbende. De maatregelen in het uitvoeringsprogramma bestaan vooral uit voorlichting, bewustwording en stimulering (bv. minder gebruik van chemische gewasbeschermingsmiddelen in de landbouw en door particulieren). In het programma worden de maatregelen globaal aangegeven. Bij de uitwerking ervan zoeken we samenwerking met verschillende belanghebbenden. Dat kan zijn met de landbouw maar ook met natuur-en milieuorganisaties.

Vraag 27

Blz. 85 Luchtvaart

Op basis wettelijke provinciale taak van de Wet Luchtvaart, onderdeel regelgeving burgerluchthavens en Militaire Luchthavens bent u gestart met de vergunningsaanvraag door Luchthaven Teuge. Kunt u ons op de hoogte stellen van de doelstellingen (bijvoorbeeld qua aantal luchtbewegingen, omvang vliegtuigen, uitstoot schadelijke stoffen, extra voorzieningen op en rond het vliegveld)?

Antwoord:

Wij zullen de aanvraag voor het luchthavenbesluit voor Teuge beoordelen tegen ons vastgestelde 'omgevingsbeleid luchtvaartterreinen Gelderland'. Dit beleid richt zich voor Teuge vooral op consolideren van de bestaande situatie.

Vraag 28

Blz. 94 Landbouw

In Achterhoek vinden diverse agro-innovatie initiatieven plaats. Zoals vruchtbare kringloop Achterhoek en Liemers en kunstmestvrije Achterhoek. Je zou verwachten dat dit een initiatief zou zijn van biologische boeren of alternatieve landbouwbedrijven die zich bezig houden met permacultuur cq voedselbossen. Bij de initiatiefnemers worden o.a. bedrijven als ForFarmers en LTO genoemd. Dat zijn geen voorlopers op het gebied van revolutionair andere landbouwmethoden. Waarom zijn die partijen toch betrokken?

Antwoord:

Het beeld dat u schetst van ForFarmers en LTO herkennen wij niet. Het zijn juist deze partijen die een belangrijke rol vervullen in bijvoorbeeld het project Kunstmestvrije Achterhoek dat gericht is op het verder sluiten van de kringloop, een voor Nederland vooruitstrevend project gericht op het gebruik van producten uit dierlijke mest in plaats van kunstmest. Bovendien is ons beleid erop gericht om zo groot mogelijk groep boeren te bewegen naar een vorm van natuurinclusieve kringlooplandbouw. Deze partijen vervullen in het motiveren en communiceren naar deze doelgroep een belangrijke rol.

Vraag 29

Blz. 103 Bedrijfslocaties

U geeft aan zich te hebben ingezet zodat de juiste bedrijven zich op de juiste plek kunnen vestigen. In het verleden heeft de provincie geen bezwaar gemaakt tegen de "onjuiste" locatie van het nieuwe ziekenhuis in Doetinchem. Een fusie van de Achterhoekse Ziekenhuizen staat "On Hold". Dat biedt kansen om het Ziekenhuis op de "juiste" lokatie te krijgen dicht bij het OV-knooppunt en economische belangrijke centrum van Doetinchem. Kunt u aangeven op welke wijze u zich gaat inspannen de locatie van het Ziekenhuis op deze economisch gunstigere plek te gaan krijgen en bent u bereid daar eventueel financieel aan bij te dragen?

Antwoord:

Als provincie zijn wij betrokken geweest bij de totstandkoming van het bestemmingsplan rond het nieuwe ziekenhuis. Wij hebben hierbij in het voortraject ook de provinciale belangen ingebracht om tot een locatiekeuze te komen. Belangrijke uitgangspunten voor de locatie van het nieuwe ziekenhuis zijn bereikbaarheid, toekomstbestendigheid en beleving.

De keuze van de locatie aan de A18 was echter niet aan ons maar aan de gemeente Doetinchem en het ziekenhuis zelf.

Daarbij is het bestemmingsplan Ziekenhuis - 2017 voor de nieuwbouw van het Slingeland Ziekenhuis aan de Ettenseweg inmiddels onherroepelijk (vastgesteld 2018-09-27). De uitspraak van de Raad van State in deze was op 29 mei 2019. Het besluit om een nieuw ziekenhuis te bouwen is al genomen voor de bestuurlijke fusie van beide ziekenhuizen in 2016. De huidige onrust in de regio en de door sommige geuite roep om een defusie van beide ziekenhuizen staat voor ons los van deze locatiekeuze.

Vraag 30

Blz. 107 Voedsel

U geeft aan een "VeganZ Trip" te hebben gemaakt naar de New Food Conference in Berlijn. Wat zijn de bevindingen van dit evenement en overweegt u zelf een New Food Conference te organiseren in Gelderland? Zou zo een evenement passen in de visie op Food Valley en World Food Centre?

Antwoord:

Het bezoek aan VeganZ – de eerste Duitse vegan supermarkt, nu een concept-store met een eigen vegan productlijn- maakte onderdeel uit van een tour. Het is door de circa 10 Gelderse en Overijsselse deelnemende bedrijven, zeer gewaardeerd. Duitsland is een belangrijke afzetmarkt voor vegetarische en vegan producten, maar niet eenvoudig te betreden. De agrofoodmakelaar van Go4Export ondersteunt bedrijven daarbij. Via de tour voorafgaand aan het bezoek aan de New Food Conference konden eerste contacten met Duitse retail worden gelegd. Het zijn stappen in het opbouwen van een (vertrouwens)relatie. Het is later gevolgd door bezoek aan en van ook andere Duitse retailers en voedingsmiddelenbedrijven, zoals Dr. Oetker, Rewe en Edeka. Al voor de Duitse tak van ProVeg de New Food Conference organiseert, organiseren Foodvalley NL en The Protein Cluster al de Foodvalley Protein Summit. In 2017 en 2018 was dat op het WFC terrein, de laatste editie op De Wageningse Berg; vanwege de groeiende belangstelling (400 deelnemers in 2019) bood het huidige WFC-terrein te weinig ruimte. Dit krijgt ook in 2020 weer een (mogelijk digitaal) vervolg

Vraag 31

Blz. 108 Landbouw

Vanuit de Circulaire Atlas heeft u een circulaire grondstof strategie ontwikkeld voor de Agrifood. Kun u aangeven op welke termijn de Agrifood, binnen die strategie, volledig circulair gaat functioneren? Kunt u aangeven op welke termijn de Agrifood sector volledig is overgeschakeld tot het gebruik van lokale grondstoffen (voer bijvoorbeeld), lokale verwerking tot een eindproduct, lokale afzet, het lokaal verwerken van het afval voortkomend uit productie en afzet tot een nieuwe grondstof voor andere lokale producten? Heeft u al een concreet beeld voor ogen wat u verstaat onder het begrip "lokaal"? Is dat heel Nederland, heel gelderland, een gelderse regio of een nog kleinere eenheid.

Antwoord:

Wij volgen het rijksbeleid waarin wij maximaal willen bijdragen aan een reductie van grondstoffen van 50% in 2030. Dat geldt ook voor de belangrijke grondstoffen in Agrifood. Het behalen van deze doelstelling is echter mede afhankelijk van Rijks- en EU-beleid bijvoorbeeld ten aanzien van import van soja en teelt van nieuwe eiwitgewassen. Veel bedrijven in de Agrifood opereren op een wereldmarkt met veel export en import van grondstoffen (bijvoorbeeld voor veevoer). Een volledige overschakeling naar louter lokaal geproduceerde grondstoffen is niet realistisch. De afval en reststromen kunnen wel lokaal worden verwerkt. In ons circulaire beleid proberen we kringlopen waar mogelijk te sluiten en regionaler te organiseren. De beweging is dus van groot naar klein. Te beginnen binnen Europa (bijvoorbeeld alternatieven voor import van soja uit Z-N Amerika), Nederland (bijvoorbeeld nationale eiwitstrategie) en regio (bijvoorbeeld hergebruik afval- en reststromen).

Vraag 32

Blz. 109 Landbouw

U geeft aan te hebben bijgedragen aan de tot totstandkoming van de Groene Mineralen Centrale in Beltrum. Anders dan u doet voorkomen is er kritiek op het circulaire en groene karakter van de Centrale. Kunt u die kritiek van o.a. de mestdeskundige van de WUR dhr. Jaap Schroder en diverse Groene politici verwoorden? Kunt u aangeven waar de dikke fractie heen gaat? En of dat binnen de door u gedefinieerde definitie van circulair past?

Antwoord:

Het is ons bekend dat er ook tegenstanders zijn van het terugwinningen van mineralen uit dierlijke mest. De heer Jaap Schröder is van mening dat mestfabrieken en kringlooplandbouw niet samen gaan en dat het mestoverschot alleen kan worden opgelost door het verkleinen van de veestapel. Wij delen dat standpunt niet. Het mestoverschot in Nederland is feitelijk een overschot aan fosfaat. Er is een tekort aan stikstof in de Nederlandse landbouw. Dat tekort wordt nu aangevuld door de productie van kunstmest, waarbij stikstof uit de lucht wordt omgezet met behulp van aardgas. Vanwege het fosfaatoverschot wordt nu nog veel dierlijke mest, inclusief het water, stikstof en organische stof geëxporteerd naar Duitsland, België en Frankrijk. Bij de groene mineralencentrale in Beltrum wordt dierlijke mest gescheiden in stikstof, fosfaat, kalium, water en organische stof. De stikstof, kalium, organische stof en het water kunnen in de regio worden afgezet. Recent is een proef gestart onder begeleiding van de Wageningen University & Research (WUR) met het toepassen van de organische stof uit de Groene Mineralencentrale als bodemverbeteraar in de Achterhoek. Op deze wijze kan de productie van kunstmest worden beperkt en de kringloop worden gesloten. Alleen het fosfaat moet worden geëxporteerd naar gebieden binnen en buiten Europa waar een tekort is aan fosfaat.

Vragen fractie PvdD

Vraag 1

(Zie ook PS2018-228, opmerking 1.) De bladzijdenummering van de pdf wijkt af van de bladzijdenummering op papier. Als we met ctrl-g naar bladzijde 4 gaan komen we op bladzijde 1 (rechts onderaan de bladzijde) terecht. Dit is onhandig in de communicatie binnen onze fractie. Waarom lukt het niet om de nummering gelijk te laten lopen ?

Antwoord:

Een Pdf versie van de P&C documenten, vervaardigd een aparte nummering. Dit is iets wat wij niet kunnen aanpassen, het zijn instellingen van de software.

Vraag 2

(Zie ook PS2018-228, opmerking 2.) Het is moeilijk navigeren in het document van 416 bladzijden. Er is aan het begin een inhoudsopgave, maar om daarmee naar een andere paragraaf te gaan moeten we eerst terug naar het begin van het document. Waarom heeft het pdf-bestand nog geen pdf-bladwijzers ?

Antwoord:

Wij hebben naar aanleiding van motie 17M57 (doorontwikkeling Planning & Controlcyclus) met alle fracties gesprekken gevoerd. Uit deze gesprekken is naar voren gekomen dat wij met uw Staten een digitale weg zijn ingeslagen en voorrang geven aan het digitaal ontsluiten van de P&C documenten. De navigatie is eenvoudig in de webversie van de P&C stukken. De doorontwikkeling van Pdf hebben wij na de gesprekken en het besluit (Slotwijziging 2018) van uw Staten over de doorontwikkeling van de P&C-cyclus dan ook stopgezet.

Vraag 3

(Zie ook PS2018-228, opmerking 5.) De jaarstukken bevatten weer diverse plaatjes met tekst. Ze zijn in strijd met de Europese eisen voor toegankelijkheid, omdat de tekst niet door spraaksoftware voor blinden en slechtzienenden wordt voorgelezen. Bovendien kunnen we niet zoeken naar de aansluiting in tabellen, door op een getal te zoeken, omdat de getallen niet worden gevonden. Waarom geeft u informatie niet gewoon als tekst weer, desnoods door het even over te typen ?

Antwoord:

Onder de tabellen en grafieken is een link opgenomen 'Beschrijving afbeelding'. Deze link voorziet in het voorlezen van de tabellen en grafieken. Deze link kan aangeklikt worden of via een toets worden geactiveerd. Dit is ook afhankelijk van de instellingen van de screenreader zoals door de gebruiker ingesteld. Wij hebben constant aandacht voor de toegankelijkheid van onze Planning en Control documenten, zodat de documenten door iedereen te lezen en te gebruiken is. Eind 2018 hebben wij hiervoor ook een externe gespecialiseerde partij ingeschakeld om een scan uit te voeren op de site met de digitale Planning en Control documenten (begrotingscyclus.gelderland.nl). De verbeterpunten uit deze scan hebben wij doorgevoerd. Informatie over de toegankelijkheid is opgenomen in de Toegankelijkheidsverklaring.

In deze Jaarstukken zijn voor het eerst infographics en visualisaties van de BBV indicatoren opgenomen. Deze worden nog verder doorontwikkeld en voldoen daarom nog niet aan de Europese richtlijnen voor toegankelijkheid. Er wordt aan gewerkt om de toegankelijkheid voor deze onderdelen zo snel mogelijk te realiseren.

Vraag 4

(Zie ook PS2018-228, opmerking 10.) Heeft de provincie inkomsten uit verpachting van het jacht- en/of visrecht ? Zo ja, hoe groot zijn de inkomsten ?

Antwoord:

De jachtinkomsten zijn 10 euro per hectare (totaal ca.1.500 hectare) en jachtrechten worden uitsluitend uitgegeven aan de wildbeheereenheden. De inkomsten komen ten gunste van de exploitatie grond, onderdeel natuur. Voor meer informatie verwijzen wij graag naar onze informerende Statenbrief Randvoorwaarden voor de verhuur van jacht op provinciale gronden (PS2017-169).

Vraag 5

(Zie ook PS2018-228, opmerking 10.) Jagers moeten geschoten dieren rapporteren. Hoeveel dieren zijn er op gronden van de provincie geschoten ?

Antwoord:

Zoals reeds vermeld in het antwoord op vraag 4 van de Statenvragen PS2014-512, d.d. 8 juli 2014 en herhaald in het antwoord op vraag 10 van de Statenvragen PS2010-1033 d.d. 27 januari 2015 vinden tellingen, beheer en registratie plaats op eenheden van duizenden hectares. De bezittingen van de provincie zijn steeds slechts een fractie daarvan en vormen geen zelfstandige beheereenheden. Van de bezittingen van de provincie kan dan ook geen stand of gerealiseerd afschot worden gerapporteerd.

Vraag 6

(Zie ook PS2018-228, opmerking 11.) De accountant verwijst naar de jaarrekening met "de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening (pagina 219 t/m 284, bijlage 1, bijlage 4, bijlage 6) van provincie Gelderland ('de provincie')". Het zou veel praktischer zijn als de jaarrekening een apart document zou zijn, met een digitaal waarmerk, waar de accountant naar zou kunnen verwijzen. Als er met een vervolgvorstel nog iets in de rest van de jaarstukken aangepast zou moeten worden, is dan tenminste ook direct duidelijk dat het niet de door de accountant gecontroleerde jaarrekening betreft. Waarom maakt u van de jaarrekening geen afzonderlijk document, zodat de accountant daar eenvoudig naar kan verwijzen ? Waarom voorziet u het document niet van een digitaal waarmerk ?

Antwoord:

Wij bieden uw Staten het jaarverslag en jaarrekening als één geheel aan, zoals ook voorgeschreven door de BBV. Wat ons betreft kan dit ook niet los gezien worden daar inhoud en cijfers direct met elkaar te maken hebben. De accountant leest en neemt ook alles tot zich. De controle verklaring die de accountant geeft spitst zich toe tot enkele onderdelen die de accountant uitlicht in zijn verklaring. De accountant gaat, zoals hij aangeeft in het accountantsverslag, onderzoeken of er gekomen kan worden tot een digitale verklaring bij de digitale jaarrekening.

Vraag 7

(Zie ook PS2018-228, opmerking 17.) In de beleidsrekening 2009 werd van 214 onderwerpen in een verkeerslichttabel met kleuren groen/rood/oranje overzichtelijk aangegeven of het gewenste resultaat bereikt was. Was het niet mogelijk dat ook in deze jaarrekening te doen ?

Antwoord:

In deze coalitieperiode hebben we er niet voor gekozen om te werken met een stoplichtmodel. Het werken met een stoplichtmodel had naar aanleiding van de met uw Staten gevoerde gesprekken in het kader van motie 17M57 (doorontwikkeling Planning & Controlcyclus) ook geen voorkeur.

Vraag 8

(Zie ook PS2018-228, vraag 3.) Voldoen alle websites van de provincie al aan de Europese eisen voor toegankelijkheid ?

Antwoord:

Nee niet alle websites voldoen volledig aan de Europese eisen voor toegankelijkheid tot openbare websites. Binnen de provincie wordt er constant gewerkt aan de verbetering van de toegankelijkheid van de websites. De meest recente informatie over de stand van zaken hiervan is opgenomen op onze website:

<https://www.gelderland.nl/Toegankelijkheid> en <https://www.gelderland.nl/Toegankelijkheidsverklaring>

Ook kunnen gebruikers van onze website problemen met de toegankelijkheid melden via deze site.

Vraag 9

Op bladzijde 12 staat “Bij de ambities is de tekst van de Begroting 2019 niet opgenomen. Normalerwijs is het uitgangspunt bij de verrichtte activiteiten en behaalde resultaten dat dit conform de Begroting is. Omdat in de Najaarsnota 2019 de Begroting is omgezet van kerntaken naar ambities hebben wij in bijlage 8 de begrotingsteksten per ambitie/thema weergegeven. Bij de ambities nemen we nu enkel de behaalde resultaten op.”

Dit geeft precies aan waarom het onverstandig is middenin een lopend jaar de indeling van de begroting te wijzigen. Het maakt onze controlerende taak moeilijker. Bent u bereid een volgende keer, over drie jaar, te adviseren om het lopende jaar af te maken met de bestaande indeling ?

Antwoord:

Een college, ook ons college, wil zo snel mogelijk aan de gang met de indeling zoals we die voorstaan voor de coalitieperiode. Ons college heeft daarom uw Staten voorgesteld om de Begroting 2019 bij Najaarsnota 2019 te wijzigen. Hiermee hebben uw Staten ingestemd. De wijziging van een begroting zal altijd als voorstel aan uw Staten voorgelegd worden. Wij volgen daarin uiteindelijk het besluit zoals die door een meerderheid van Provinciale Staten genomen wordt. Het is niet gezegd dat elke 4 jaar een andere indeling van de begroting gewenst is.

Vraag 10

Op bladzijden 39 en 40 staat dat er voor klimaatadaptatie van alles is gebeurd, maar op bladzijde 40 staat dat er geen kosten zijn. Wat waren de kosten ?

Antwoord:

In 2019 is voor € 90.000 aan lasten gerealiseerd voor Regionale Adaptatie Strategieën, Stresstesten en Droogte Achterhoek. Deze kosten zijn verantwoord onder het thema Water. Tot 1 januari 2020 zijn kosten die werden gemaakt voor klimaatadaptatie betaald vanuit het thema water.

Vraag 11

Op bladzijde 142 staat “Samen met andere provincies wordt een Monitor Circulaire Economie ontwikkeld. Vooruitlopend hierop wordt hier nog niet op gerapporteerd.”, maar ook “Huishoudelijk afval per inwoner (KG) Bronhouder: CBS”. Het CBS heeft inderdaad al cijfers (al eindigen ze in 2018). We zouden een streefwaarde voor het eind van de bestuursperiode vast kunnen stellen. Waarom rapporteert de provincie hier nog niet over ?

Antwoord:

Het Planbureau voor de Leefomgeving monitort samen met zeven andere kennisinstellingen de transitie naar een volledig circulaire economie (CE) in 2050 en de voortgang naar het tussendoel van een halvering van het gebruik van primaire abiotische grondstoffen in 2030. Ieder jaar brengen deze instituten meerdere rapporten uit, waaronder een tweejaarlijkse CE Rapportage. Voor een toelichting verwijzen wij naar <https://www.pbl.nl/monitoring-circulaire-economie>.

Binnen dit nationale raamwerk zijn wij op zoek naar indicatoren die informatie geven over de toestand van de circulaire economie en het effect van beleid in Gelderland. De Circulaire Atlas Gelderland kan gezien worden als een nulmeting. In het gedeelte over afval heeft Royal Haskoning berekend dat inwoners van Gelderland jaarlijks 1043 Kton aan huishoudelijk afval produceren (p 48). Door verbeterde afvalscheiding, hergebruik en afvalrecycling is hiervan in potentie volgens Royal Haskoning zo'n 154 ton te reduceren. Het beleid voor huishoudelijk afval is echter uitdrukkelijk een verantwoordelijkheid van gemeenten. De provincie kan hierbij ondersteunen via projecten. Gelet op onze beperkte invloed en rol lijkt ons een provinciale streefwaarde voor huishoudelijke afval voor deze bestuursperiode niet zo zinvol.

Vraag 12

Op bladzijde 164 staat "Iedereen die per kalenderjaar meer dan 100.000 m³ aan het grondwater onttrekt, is belastingplichtig. Het tarief bedraagt (sinds 2010) € 0,013 per kubieke meter onttrokken grondwater. De grondwaterheffing is enkel bedoeld ter dekking van de kosten die verband houden met het onttrekken van grondwater en is dus geen algemeen dekkingsmiddel." In hoeverre wordt die heffing gebruikt om schade te voorkomen of herstellen die in tijde van droogte ontstaat (wellicht omdat veel grondwater onttrokken is) ? Is het mogelijk de drempel van 100.000 m³ te verlagen, of het bedrag van € 0,013 te verhogen ?

Antwoord:

Deze heffing is er met name om schade te voorkomen of te herstellen in tijde van droogte. Zoals op pagina 277 van de Jaarrekening genoemd wordt stelt artikel 7.7 van de Waterwet dat deze voorziening slechts voor enkele zaken gebruikt worden: maatregelen die direct verband houden met het voorkomen en tegengaan van nadelige gevolgen van het onttrekken van grondwater (7.7a), onderzoek voor grondwaterbeleid (7.7b), kosten voor een register (7.7c) en (onderzoek naar) schadevergoedingen (7.7d en 7.7e).

Zowel het verlagen van de drempel als een verhoging van het tarief is mogelijk, maar de opbrengst gaat naar de voorziening. De voorziening mag niet negatief worden én mag niet (te ver) oplopen. Op dit moment schommelt de voorziening tussen de € 3 miljoen en € 4 miljoen. Door de drempel omlaag te brengen en/of het tarief te verhogen stijgt de opbrengst. De kosten die gedekt worden uit voorziening zijn gelimiteerd. Als er niet voldoende uit de voorziening gehaald wordt (door maatregelen, onderzoeken of schade) stijgt de voorziening en dat is niet toegestaan volgens het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording).

Vraag 13

Op bladzijde 178 staat de score van het kwaliteitsniveau van verhardingen en kunstwerken. Het zou kunnen zijn dat een relatief slechte score van bijvoorbeeld kunstwerken gecompenseerd wordt door een relatief goede score van bijvoorbeeld verkeerslichten. Kunt u deze tabel zover mogelijk uitsplitsen, zodat we bijvoorbeeld ook de score van "fietspaden" en "faunavoorzieningen" kunnen zien ?

Antwoord:

De gepresenteerde kwaliteitcijfers zijn het resultaat van een statistische analyse van monitoringsgegevens. In het beheer van de provinciale wegen van Gelderland onderscheiden we vijf verschillende typen objecten (assettypes): wegverhardingen, civiele kunstwerken, elektrotechnische installaties, groenvoorzieningen en wegelementen. De fietspaden zijn onderdeel van het assettype “verhardingen” en de faunapassages van “civiele kunstwerken”. Naast faunapassages onderscheiden we hierin bijvoorbeeld ook duikers, bruggen, fietsbruggen en tunnels. De resultaten van de inventarisatie van de kwaliteit wordt telkens per assettype opgeleverd in één dataset. Uitsplitsing van de betreffende kwaliteitsgegevens is mogelijk, maar vergt op dit moment enig rekenwerk. Het is daarom op korte termijn niet mogelijk deze informatie uitgesplitst aan te leveren.

Vraag 14

We kunnen de cijfers niet uit de plaatjes van de pdf knippen en plakken. Kunt u de volgende maal de tabellen met bedragen ook ter beschikking stellen in .csv formaat, zodat we zelf het overzicht kunnen maken dat voor ons het duidelijkste is en het beste werkt ?

Antwoord:

We raden af om zelf cijfers uit de P&C documenten over te typen. Dit is foutgevoelig en wij kunnen dan niet meer instaan voor de juistheid van de cijfers. Wij zijn niet van plan tabellen met bedragen apart beschikbaar te stellen.

Vraag 15

In de Statenbrief staat over het doel : “Gedeputeerde Staten verzoeken Provinciale Staten om: te besluiten conform het ontwerpbesluit”. Deze zin, die helaas vaker gebruikt wordt in Statenbrieven, verdient een plaats in de rubriek “de nietszeggende quote” van het radio 1 programma De Taalstaat. Het nemen van een besluit is immers geen doel op zichzelf.

Voor onze fractievergaderingen vinden we het prettig als in een Statenbrief duidelijk staat waarom we een besluit zouden moeten nemen.

Waarom wordt hier niet (onder andere) naar artikel 202 van de provinciewet verwezen, waarin staat dat Provinciale Staten de jaarrekening en het jaarverslag vaststellen ?

Antwoord:

De zinsneden die onder het kopje doel van de Statenbrief zijn opgenomen betreffen standaardformuleringen die indertijd zijn opgenomen om in een oogopslag duidelijkheid te verschaffen met welk doel de Statenbrief wordt voorgelegd: wordt er van uw Staten een besluit gevraagd, wordt er gevraagd om overleg over in de Statenbrief geformuleerde vragen of betreft het een Statenbrief ter informatie. De wettelijke grondslagen voor het te nemen besluit worden standaard opgenomen onder het kopje 3. Bestaand beleid c.q. kader. Met de invoering van deze vaste indeling van de Statenbrieven is indertijd beoogd de uniformiteit en daardoor de inzichtelijkheid van de Statenbrieven te vergroten.

Vraag 16

Op bladzijde 8 van het accountantsverslag staat 7 x voldoende, en 1 x goed . Dat is gemiddeld een 6,25 of een 6+. (Het is een hoger cijfer dan onze fractie de laatste jaren heeft gegeven.) Bent u tevreden met een 6+ ?

Antwoord:

De accountant heeft vorig jaar in de beeldvormende vergadering over de Jaarstukken 2018 aangegeven dat zij een drietal kwalificaties kent in het rapport: matig, voldoende, goed. Deze kwalificaties zijn niet direct te matchen aan een cijfer anders was er gewerkt met een cijfermatige beoordeling. De acht kwalificaties zijn niet samen te nemen omdat het hier een vergelijking betreft tussen twee jaren namelijk 2018 en 2019. In die vergelijking is te zien dat we ten opzichte van 2018 een vooruitgang zien, waar de accountant ons mee complimenteert, en daar zijn we tevreden mee.

Vraag 17

Behalve de jaarstukken is er ook de “Jaarstukken op hoofdlijnen”, een “korte, bondige samenvatting van de resultaten per ambitie en paragraaf”. . Die is echter nog erg detaillistisch voor een versie op hoofdlijnen. Een samenvatting is normaal gesproken een of enkele bladzijden . De 121 bladzijden in de jaarstukken met de thema’s per ambitie zijn “kort en bondig” samengevat in 38 bladzijden. Heeft dit toegevoegde waarde ?

Antwoord:

De Jaarstukken op hoofdlijnen en ook de Begroting op hoofdlijnen zijn op het verzoek van uw Staten in het leven geroepen. Eind 2019 hebben we middels een korte enquête gehouden onder uw Staten gevraagd hoe de mening is over deze samenvattingen op hoofdlijnen. Uit de opbrengst van de enquête is gebleken dat uw Staten de wens hadden en hebben om over een korte bondige samenvatting van beide documenten te beschikken. Als uw Staten in een meerderheid aangeven hier geen behoefte meer aan te hebben dan zullen wij stoppen met het vervaardigen van deze stukken. Omdat wij het digitaal werken met uw Staten voorop stellen denken wij niet in aantallen bladzijden.

Vraag 18

De “Jaarstukken op hoofdlijnen” bevatten een “Samenvattend beeld 2019” die het volgende plaatje bevat :

Dit plaatje vat inderdaad duidelijk samen waarom de begroting en de jaarstukken in de laatste jaren compleet onbegrijpelijk zijn geworden. De gemiddelde inwoner van Gelderland die dit plaatje bekijkt zal zich afvragen wat “Samen voor Gelderland” betekent. Wat “Mens en Middelen” betekenen. Welk deel aan Natuur en welk deel aan Cultuur is besteed. Wat er aan het Openbaar Vervoer is uitgegeven. Of dat meer of minder is dan het jaar ervoor. Waarom er 1,44 miljard uit de reserves is gehaald, terwijl er ook 1,42 miljard is bijgestort, et cetera.

Heeft u weleens onderzocht of dit ook voor de gemiddelde inwoner van Gelderland een overzichtelijke en begrijpelijke samenvatting van het huishoudboekje van de provincie is ?

Antwoord:

Wij zijn dit jaar voor het eerst begonnen met het opnemen van infographics in de Jaarstukken. Uw vraag of wij onderzocht hebben of deze infographic begrijpelijk is kunnen we dan ook niet beantwoorden omdat zoals gezegd dit de eerste keer is dat we dit op deze manier laten zien.